

Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája

Stratégiai munkarész

2026.08.07.

Felülvizsgált verzió

EQUINOX CONSULTING

Tartalomjegyzék

Ábrajegyzék 5
Táblázatok jegyzéke 6
Dokumentuminformációk 8

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ 11
1.1. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia célja és keretei 11
1.2. A stratégia jövőképe és célrendszere 12
1.3. A stratégia megvalósíthatósága 14

2. FORGATÓKÖNYV ELEMZÉS 19
2.1. Trendelemzés és prognózisok az öt tervezési dimenzió mentén 19
2.1.1. Prosperáló város 19
2.1.2. Zöldülő város 21
2.1.3. Digitális város 22
2.1.4. Megtartó város 23
2.1.5. Kiszolgáló város 23
2.2. Standard és adaptív forgatókönyv 24
2.2.1. Standard forgatókönyv 25
2.2.2. Adaptív forgatókönyv 30

3. JÖVŐKÉP ÉS STRATÉGIAI CÉLOK 40
3.1. Jövőkép 40
3.2. A stratégia célrendszere 42
3.3. Reziliens város a stratégiai célrendszerben 48
3.3.1. Prosperáló város 53
3.3.2. Zöldülő város 54
3.3.3. Digitális város 55
3.3.4. Megtartó város 56
3.3.5. Kiszolgáló város 57
3.4. A stratégia összhangja más stratégiákkal 59
3.4.1. Városi szintű településfejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés 59
3.4.2. Vármegyei szintű fejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés 60
3.4.3. Országos szintű fejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés 72

3.4.4. Az Európai Unió 2021-2027-es célkitűzéseihez való illeszkedés 84

4. MONITORING, KONTROLLING, INDIKÁTOROK 85

4.1. FVS monitoring rendszere, nyomonkövetés a tervezés és végrehajtás során 85

4.2. Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana 90

4.3. A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének módszertana 94

5. AZ IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELL 99

5.1. A városirányítási modell indokolt módosításai 99

5.1.1. Az átfogó városirányítási rendszer változásai 99

5.1.2. Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában 100

5.2. A városi működési modellt érintő tervezett változtatások 100

6. CSELEKVÉSI TERV 102

6.1. Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése 102

6.2. Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása 114

6.2.1. Városközpont Akcióterület (VK) 116

6.2.2. Gazdaságfejlesztési Akcióterület (GT) 117

6.2.3. Pincés utcák Akcióterület (PU) 118

6.2.4. Délkeleti városrész Akcióterület (DK) 119

6.2.5. Kertváros Akcióterület (KV) 120

6.2.6. Tímárpuszta Akcióterület (TP) 121

6.2.7. Szegregációs veszély miatt kezelendő területek – Felsődobos, Árkipuszta (SZ) 122

6.3. Városi szintű beavatkozási területek részletezése 124

6.3.1. Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások 125

6.3.2. Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások 129

6.3.3. Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések) 137

6.4. Városrészi szintű beavatkozási területek részletezése 146

6.5. Stratégia együttműködési menetrendek 152

6.5.1. Zöld átállás menetrend 152

6.5.2. Digitális átállás menetrend 169

7. FINANSZÍROZÁSI TERV KERETEI 182

7.1. Elérhető és bevonható források számbavétele 182

7.1.1. Aktorok, meghatározó szereplők 183

7.1.2. Kitekintés 183
7.1.3. Egyéb kötöttségek és lehetőségek 184
7.2. Üzleti modell 184
7.2.1. Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenziónként 184
7.2.2. A finanszírozási terv összefoglalója 188
7.3. Fenntartható üzemeltetés 189
7.4. Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése 190
7.4.1. Ellátandó funkciók 191
7.4.2. Kulcsszereplők nevesítése 191
7.4.3. Intézményi modell bemutatása 191
8. MELLÉKLETEK 192
8.1. Antiszegregációs terv 192
8.1.1. Helyzetelemzés és értékelés 192
8.1.2. Antiszegregációs terv 194
8.2. Partnerség 201
8.2.1. Partnerek definiálása 202
8.2.2. Partnerségi akciók ütemezése a tervezési és végrehajtási folyamatban 203
8.2.3. Partnerségi akciók és azok tartalma 204
8.2.4. Lakossági felmérés 204
8.2.5. Lakossági elégedettségmérés 205
8.2.6. Intézményi / szervezeti felmérés 205
8.3. Finanszírozási tervtábla beavatkozásonként 206
8.4. Működési térkép 206
8.5. Önértékelési eszköz 207

Ábrajegyzék

1. ábra - FVS stratégiai célmátrix 14
2. ábra – Mór akcióterületi városrészei 15
3. ábra – FVS stratégiai célmátrix 43
4. ábra – Mór akcióterületi városrészei 47
5. ábra – Területi célmátrix – városrészi és várostérségi összefüggések 48
6. ábra – A reziliens város a stratégiai célrendszerében 53
7. ábra - Mór jelenlegi működési modellje 101
8. ábra – Akcióterületek kijelölése 115
9. ábra – Városközpont Akcióterület 116
10. ábra – Gazdaságfejlesztési Akcióterület 117
11. ábra – Pincés utcák Akcióterület 118
12. ábra – Délkeleti városrész Akcióterület 119
13. ábra – Kertváros Akcióterület 120
14. ábra – Tímárpuszta Akcióterület 121
15. ábra – Felsődobos Szegregátum Akcióterület (VT) 122
16. ábra – Árkipuszta Szegregátum Akcióterület (VT) 123
17. ábra - Hőhullámokkal szembeni kitettség 153
18. ábra - Villámárvíz kitettség és érzékenység Mór és térségében 154
19. ábra - A város jövőjével kapcsolatos tényezők fontossága a lakossági felmérés alapján 157
20. ábra - A lakosság otthon rendelkezésre álló, környezettudatos eszközeinek alakulása 159
21. ábra - A megkérdezett lakosság digitális jártasságának önbevalláson alapuló megítélése korosztályos bontásban 172
22. ábra - A megkérdezett lakosság digitális eszközhasználata a hétköznapokban 173
23. ábra - A megkérdezett lakosság internethasználatának célja korosztályos bontásban az összes válaszadó arányában 174
24. ábra - Mór Város működési térképe 206

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat – Az egyes intézkedések és beavatkozási területek kapcsolódását a stratégiai célokhoz. 16
2. táblázat – Összesített pénzügyi tábla 18
3. táblázat - Kitettségi mátrix 25
4. táblázat - Felkészültségi mátrix 31
5. táblázat – Várostérségek lehatárolása 45
6. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Prosperáló város 49
7. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Zöldülő város 50
8. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Digitális város 51
9. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Megtartó város 51
10. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Kiszolgáló város 52
11. táblázat – Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai céljai és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata 61
12. táblázat - Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásainak és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata 66
13. táblázat – OFTK átfogó céljai és Mór FVS stratégiai céljai közötti összefüggések 72
14. táblázat – OFTK szakpolitikában érvényesítő és területi specifikus céljai és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata 73
15. táblázat – Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 stratégiai céljai és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata 81
16. táblázat – Európai Unió 2021-2027-es szakpolitikai céljai és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata 84
17. táblázat - Mór stratégiai célokhoz rendelt monitoring indikátorai 86
18. táblázat - A Mór kötelező FVS indikátorokra vonatkozóan meghatározott bázis és célértékei 91
19. táblázat - A monitoring rendszer keretében használt adatokörök, felelősök és adatszolgáltatók bemutatása 95
20. táblázat - Tervezett partnerségi akciók az FVS végrehajtási szakaszában 100
21. táblázat - A város működési modelljében tervezett módosítások 101
22. táblázat – Intézkedések és beavatkozások rendszerezése 103
23. táblázat – Városi stratégiai / egyedi beavatkozások 125
24. táblázat – Városi akcióterületi beavatkozások / komplex fejlesztések 129
25. táblázat – Városi hálózatos beavatkozások / hálózatos, vonalas fejlesztések 137
26. táblázat - Térségi stratégiai beavatkozás 147
27. táblázat - Térségi stratégiai beavatkozás 148
28. táblázat Térségi hálózatos beavatkozás 150
29. táblázat Térségi hálózatos beavatkozás 151
30. táblázat – Mór éghajlatváltozásból fakadó kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások 154
31. táblázat – Mór vízi erőforrások védelmével kapcsolatos kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások 156
32. táblázat - Mór körforgásos gazdaságra való áttérésével kapcsolatos kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások 158
33. táblázat - Mór szennyezés megelőzésével és csökkentésével kapcsolatos kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások 159

34. táblázat - Mór biológiai sokfélesége és ökoszisztémái védelmével, helyreállításával kapcsolatos kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások 161
35. táblázat - Az éghajlatváltozás mérsékléséhez, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó beavatkozási területek 163
36. táblázat - A vízi erőforrások fenntartható használatához és védelméhez kapcsolódó beavatkozási területek 165
37. táblázat - A körforgásos gazdaságra való áttéréshez kapcsolódó beavatkozási területek 166
38. táblázat - A szennyezés megelőzéséhez és csökkentéséhez kapcsolódó beavatkozási területek 167
39. táblázat - A biológiaia sokféleség és az ökosziztémák védelméhez, helyreállításához kapcsolódó beavatkozási területek.....168
40. táblázat - Mór lakossági digitalizációval, digitális kompetenciákkal, digitális átállással, digitális eszközhasználattal kapcsolatos és a városi szolgáltatások terén azonosított kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások.....176
41. táblázat - Az okos kormányzáshoz kapcsolódó beavatkozási területek 178
42. táblázat - Az okos mobilitáshoz kapcsolódó beavatkozási területek.....179
43. táblázat - A lakosság digitális készségeinek fejlesztéséhez kapcsolódó beavatkozási területek 179
44. táblázat - Az okos gazdasághoz kapcsolódó beavatkozási területek 180
45. táblázat - Az okos környezethez kapcsolódó beavatkozási területek 180
46. táblázat - Az okos életkörülményekhez kapcsolódó beavatkozási területek 181
47. táblázat – A finanaszírozási forrásokhoz kapcsolódó lehetséges aktorok.....183
48. táblázat – Prosperáló dimenzió beavatkozásainak összesített adatai 184
49. táblázat – Zöldülő dimenzió beavatkozásainak összesített adatai 185
50. táblázat – Digitális dimenzió beavatkozásainak összesített adatai.....186
51. táblázat – Megtartó dimenzió beavatkozásainak összesített adatai 187
52. táblázat – Kiszolgáló dimenzió beavatkozásainak összesített adatai.....187
53. táblázat – Összesített pénzügyi tábla.....188
54. táblázat - Veszélyeztetett terület adatok.....192
55. táblázat - Horizontális antiszegregációs beavatkozások.....198
56. táblázat - Területi fókuszú antiszegregációs beavatkozások.....198
57. táblázat - A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata 198
58. táblázat - Akciók és beavatkozások ütemezése 200
59. táblázat - Az antiszegregációs terv beavatkozásainak előzetes, becslésen alapuló költségterve.....201
60. táblázat - Partnerségi akciók ütemezése a tervezési és végrehajtási folyamatban 203
61. táblázat - Önértékelési eszköz 207

Dokumentuminformációk

Dokumentumadatok

Cím	Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája – Stratégiai munkarész
Projekt	TOP Plusz-1.3.1-21 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása
Fázis	Projektmegvalósítás
Megbízó	Mór Városi Önkormányzat
Felelős	Tolonics-Magony Melinda
Verzió	8.0
Oldalszám	217
Minősítés	Bizalmas
Státusz	Ötödik teljes változat

A dokumentum készítői

#	Név	Beosztás
1	Dr. Kicsindi Edina	Vezető tanácsadó
2	Fazekas-Henn Anna	Tanácsadó
3	Nichter Krisztina	Tanácsadó
4	Rimóczi Martin	Junior szakértő
5	Rónavölgyi Márton	Junior szakértő
6	Somkuti Mátyás	Vezető tanácsadó
7	Szebeni Dávid	Szakközgazdász
8	Tolonics-Magony Melinda	Tanácsadó, projektvezető
9	Tóth Ádám	Tanácsadó

Dokumentumtörténet

#	Dátum	Kiállító	Megjegyzés
1.0	2022.09.23.	Somkuti Mátyás	Első munkaváltozat
2.0	2022.11.07.	Dr. Kicsindi Edina	Első teljes változat
3.0	2022.11.10	Dr. Kicsindi Edina	Első teljes javított változat
4.0	2022.11.30	Somkuti Mátyás	Második teljes változat
5.0	2024.06.17.	Dr. Kicsindi Edina	Harmadik teljes változat
6.0	2024.06.20.	Dr. Kicsindi Edina	Harmadik teljes javított változat
7.0	2025.02.05.	Dr. Kicsindi Edina	Negyedik teljes változat
8.0	2025.08.07.	Tolonics-Magony Melinda	Ötödik teljes változat

Rövidítések

Rövidítés	Magyarázat
Covid	Koronavírus-betegség
EC	Equinox Consulting
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
FmTrT	Fejér vármegye Területrendezési Terve
FVS	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia
GDP	Gross domestic product (Bruttó hazai termék)
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
HEP	Helyi Esélyegyenlőségi Program
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HIPA	Helyi iparűzési adó
IFA	Idegenforgalmi adó
ITP	Integrált Területi program
ITS	Integrált Településfejlesztési Stratégia
IH	Irányító Hatóság

Rövidítés	Magyarázat
IT	Information Technology
K+F	Kutatás-Fejlesztés
K+F+I	Kutatás-Fejlesztés-Innováció
KKV	Kis- és Középvállalkozás
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
OTrT	Országos Területrendezési Terv
SZJA	Személyi Jövedelem Adó
SZMSZ	Szervezeti és Működési Szabályzat
SZTK	Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
TrTv	Területrendezési Törvény
TVP	TOP Plusz Városfejlesztési Terv

1.
Vezetői összefoglaló

1.1.
A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia célja és keretei

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (rövidítve FVS) az Európai Unió elvárásait figyelembe vevő dokumentum, és a 2021-27-es ciklus városfejlesztési forrásainak felhasználási feltétele, amelynek alapja a jelenleg érvényben levő Integrált Településfejlesztési Stratégiák (ITS), amelyekkel az összhang megteremtése szükséges. Az FVS teljes tervezéssel készül, és nem korlátozódik csupán a TOP Plusz forrásainak a felhasználására.

A teljes tervezés folyamata az alábbi öt tematikus dimenzió mentén valósult meg:

- helyi gazdaságfejlesztési célok, befektetésösztönzés, innováció *(prosperáló város),*
- zöld átállásra való felkészülés a klímasemlegesség irányába történő elmozdulás érdekében *(zöldülő város),*
- digitális átállás megvalósítása a városi társadalom bevonásával *(digitális város),*
- társadalmi befogadás és közösségfejlesztés – népességmegtartás *(megtartó város),*
- kiszolgáló város: épített és művi környezet, fenntartható területhasználat *(kiszolgáló város)*.

A tervezés módszertani kézikönyvét az Irányító Hatóság az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 Rendelete és az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 Rendelete, az Európai Zöld Megállapodás, a Lipcsei Charta, a Városi Partnerségek, illetve a Bizottság által kiadott Fenntartható Városfejlesztési Stratégiák Kézikönyve alapján készítette el.

A stratégia tervezése során Mór Városa is a jelenleg hatályos Integrált Településfejlesztési Stratégiájából indult ki, annak felülvizsgálata párhuzamosan folyt a módszertani kézikönyv alapján, több esetben is újradefiniálva jövőképét, célrendszerét, cselekvési tervét, a tervezés során így biztosítva az összhangot a későbbi fejlesztési dokumentumokkal.

Mór Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának 2026. évi felülvizsgálata során az ITS célrendszere, beavatkozási logikája és akcióterületi rendszere a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiával összhangban került aktualizálásra. A dokumentumok kölcsönös összhangjának biztosítása érdekében ezzel párhuzamosan az FVS stratégiai munkarésze is felülvizsgálatra került, átvezetve az ITS felülvizsgálata során pontosított fejlesztési tartalmakat és a stratégiai beavatkozásokat érintő módosításokat.

Az FVS stratégiai munkarészének felülvizsgálatával párhuzamosan kerültek kidolgozásra azok a kapcsolódó dokumentumok, amelyek az FVS-ben már kijelölt zöld, digitális és finanszírozási / megvalósítási kereteket részletesebben bontják ki. A Zöld Átállási és Finanszírozási

Keretrendszer az FVS zöldülő dimenziójára és a zöld átállás menetrendre épülve határozza meg a városi zöld átállás projekt-, finanszírozási, indikátor- és beszámolási rendszerét. A Digitális Átállás Akcióterv az FVS cselekvési tervében szereplő digitális átállás menetrendet fejti ki részletesebb helyzetértékelési, cél-, indikátor-, projekt- és menedzsmenttartalommal. Az Üzleti modell és finanszírozási terv az FVS-ben szereplő előzetes üzleti modell és finanszírozási keret aktualizálására épül, és az öt FVS-dimenzió mentén kialakított projektportfóliókat vizsgálja pénzügyi, működési, érintetti és intézményi szempontból. A stratégiai munkarész ezért a fő célokat, beavatkozási irányokat és kapcsolódási pontokat rögzíti, míg a részletes projekt- és végrehajtási tartalmak a kapcsolódó dokumentumokban kerülnek bemutatásra.

1.2.

A stratégia jövőképe és célrendszere

A helyzetértékelő munkarész záró fejezetében azonosított külső kockázati tényezőket és lehetőségeket figyelembe véve az 5 tervezési dimenzió mentén a következő **prognózisok** állapíthatók meg:

- Prosperáló város:
  - Mór város gazdaságára az elmúlt évtizedben egyértelműen a növekedés volt jellemző, melyhez a városi és térségi gazdasági ökoszisztéma egyaránt hozzájárult.
  - Munkaerőmegtartó képessége jelentős, ugyanakkor az átlagos képzettség Móron és a Móri járásban jellemzően alacsonyabb a magasabb területi szintekéhez képest.
  - A város turisztikai ereje jelentős potenciállal rendelkezik, azonban ezen adottságok kihasználtsága alacsony fokúnak mondható, a városban a turisztikai kereslet csökkent 2010 és 2019 között.
  - A városban jelentős az autóipari beszállítók jelenléte, ugyanakkor Mór gazdasági diverzifikációjának alacsony mértéke jelentős kockázatot és kitettséget hordoz magában.

- Zöldülő város:
  - A városban az újrahasznosítás csak a hulladékgyűjtésben figyelhető meg.
  - Az önkormányzati ingatlan állomány energetikai jellemzői közepesek vagy rosszak. Az energiaválság káros hatásainak mérséklése érdekében szükségesek a megújuló energiára építő energetikai beruházások.
  - A helyi zaj- és rezgésforrás elsősorban közlekedés eredetű.
  - A közműhálózat kiépítettsége Móron magas fokú, azonban az infrastruktúra minősége változatos képet mutat, fejlesztésre szorul a csatornahálózat, energetikai korszerűsítésre a távhőellátás. A város peremén elhelyezkedő Felsődobos és Árkipuszta esetében nehezíti a közműszolgáltatás biztosítását a város központjától való jelentős távolság.
  - Mór város zöldfelületi ellátottsága magas minőségű, elégséges.

- Digitális város:

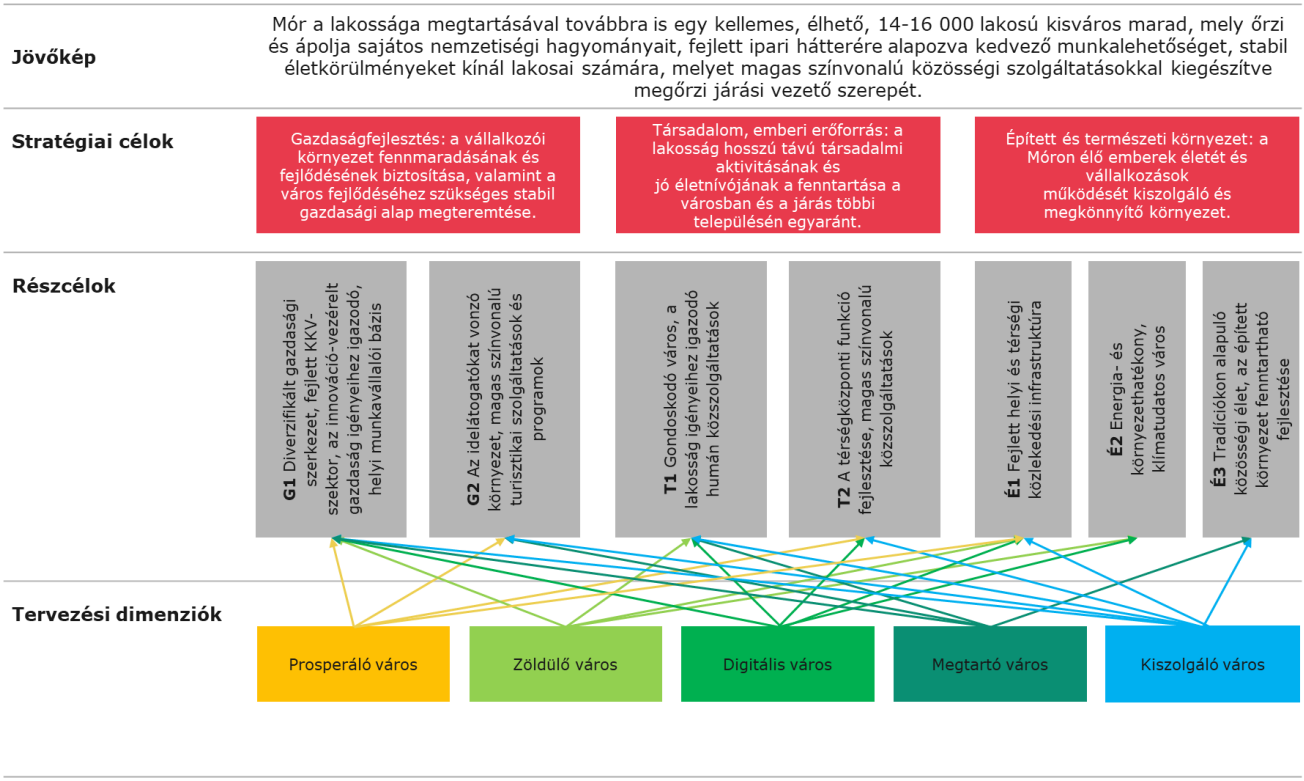
- A digitális technológia alkalmazásának egyre széleskörűbb elterjedése jellemző az elmúlt években mind a magánszektorban, mind a közszolgáltatók terén, a szükséges hálózatos infrastruktúra megfelelő kiépítettségű.
- A digitális átálláshoz a hálózaton túl szükséges a megfelelő digitális eszközellátottság és ezek használatához szükséges kompetencia.
- A helyi tömegközlekedés digitalizációja még várat magára.

- Megtartó város:
  - A népességcsökkenéshez a természetes fogyás és a negatív vándorlási egyenleg egyaránt hozzájárul, a vizsgált időszakban azonban a vándorlási veszteség hatása volt meghatározóbb.
  - Az elkövetkezendő években várható gazdasági visszaesés negatívan érintheti a helyi vállalkozásokat (különösen az autóipar gyengélkedése esetén), aminek következtében Mór munkaerő megtartó képessége is csökkenhet.
  - A lakossági válaszok alapján a helyi élet minőségével való elégedettség növekedéséhez legfontosabb tényező a jelenleginél magasabb színvonalú közszolgáltatások biztosítása (iskola, egészségügy, szociális ellátás stb.).

- Kiszolgáló város:
  - A jövőben az életminőség javítása és a szegregátum felszámolása érdekében szükséges a közműinfrastruktúrában tapasztalható hiányosságok fejlesztése.
  - A közlekedési infrastruktúrában jelentős fejlesztések történtek az elmúlt években, azonban további beruházások szükségesek helyi és várostérségi szinten egyaránt.
  - Az iparterületek kínálata jellemzően nem szolgálja ki a vállalkozói keresletet, melyekre válaszul az elmúlt években további ipari területek kerültek kijelölésre és kialakításra, közművesítésre, azonban várhatóan további fejlesztés szükséges.

A fentiek alapján megfogalmazásra került Mór Városának jövőképe és stratégiai céljai, amelyeket az alábbi ábra mutat be összefoglalóan:

1. ábra - FVS stratégiai célmátrix

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

1.3.
A stratégia megvalósíthatósága

Az előzetes egyeztetések alapján, **a város területén hat fejlesztési akcióterület és két a KSH adatok alapján szegregációs szempontból kiemelten kezelendő terület került kijelölésre**, ezek a következőek:

- Városközpont
- Gazdaságfejlesztési akcióterület
- Pincés utcák akcióterület
- Dél-keleti városrész
- Kertváros
- Tímárpuszta

Szegregációval veszélyeztetett területek: Felsődobos, Árkipuszta. A kijelölt akcióterületeket összesítve az alábbi ábra mutatja be:

2. ábra – Mór akcióterületi városrészei

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés

A stratégia cselekvési tervében az egyes fejlesztéseket tartalmazó beavatkozások a stratégiai célokhoz és részcélokhoz meghatározott intézkedések és beavatkozási területek mentén került kidolgozásra. Az intézkedések és beavatkozási területek kapcsolódását a stratégiai célokhoz az alábbi táblázat foglalja össze:

1. táblázat – Az egyes intézkedések és beavatkozási területek kapcsolódását a stratégiai célokhoz.

Stratégiai cél	Stratégiai részcélok	Intézkedések	Beavatkozási területek
Gazdaság fejlesztése	G1: Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G1.1: Gazdaságfejlesztés	G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése
			G1.1.2: Jelenlegi K + F tevékenységek megerősítése
		G1.2: Foglalkoztatásbővítés	G1.2.1: Minőségi foglalkoztatás bővítése
	G2: Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés
			G2.1.2: Turisztikai desztináció fejlesztése
Társadalom, emberi erőforrás	T1: Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T1.1: Oktatásfejlesztés	T1.1.1: Oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése
			T1.1.2: Humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan
		T1.2: Humán közszolgáltatások fejlesztése	T1.2.1: Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
			T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése
	T2: A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések
			T2.1.2: A belváros fejlesztése

Stratégiai cél	Stratégiai részcélok	Intézkedések	Beavatkozási területek
		T2.2: Hátrányos helyzetűek felzárkóztatása	T2.2.1: Hátrányos helyzetűek segítése
Épített és természeti környezet	É1: Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É1.1: Közlekedésfejlesztés	É1.1.1: Fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés biztosítása
			É1.1.2: Helyi közlekedés fejlesztése
			É1.1.3: Kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése
	É2: Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések
		É2.2: Környezetvédelmi fejlesztések	É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás
	É3: Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése	É3.1: Épített és szellemi kulturális örökség fenntartható védelme	É3.1.1: Szellemi örökség védelme
			É3.1.2: Épített örökség védelme

Forrás: saját szerkesztés

A cselekvési tervben a stratégia céljai kapcsolódóan, az öt tervezési dimenzió mentén **65 beavatkozás került meghatározásra** a 2023-2027 közötti időszakra. A tervezett beavatkozások tartalmazzák a Mór Város TOP Plusz Városfejlesztési Tervének (TVP) TOP Plusz forrás terhére tervezett fejlesztéseket is. A tervezett fejlesztések **összesített értéke 24,623 Mrd Ft**. A tervezett költségek megoszlását dimenziónként az alábbi táblázat foglalja össze:

2. táblázat – Összesített pénzügyi tábla

Vizsgált szempontok	Tervezett beruházási költség (Mrd Ft)
Prosperáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	1,253
Zöldülő dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	10,775
Digitális dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	0,037
Megtartó dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	12,478
Kiszolgáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	0,08
FVS összesített tervezett beruházási költsége	**24,623**

Forrás: saját szerkesztés

A tervezett beruházások forrásaként Mór Városa elsősorban a rendelkezésre álló vissza nem térítendő támogatásokat kívánja igénybe venni, amelyeken felül önkormányzati forrást (saját forrás) kíván bevonni elsősorban. A fejlesztéseket egy projekt kivételével önállóan, vagy saját tulajdonában lévő vállalkozásaival, illetve intézményeivel együtt kívánja megvalósítani.

Az FVS-ben szereplő finanszírozási kereteket a kapcsolódó Üzleti modell és finanszírozási terv dokumentum pontosítja. Ez projekt- és portfóliószinten vizsgálja a lehetséges bevételeket, működési és fenntartási költségeket, megtakarításokat, társadalmi és környezeti hatásokat, valamint a megvalósításhoz kapcsolódó intézményi és finanszírozási feltételeket.

2.
Forgatókönyv elemzés

A stratégiai munkarész jelen fejezete a helyzetértékelő munkarész záró fejezetében azonosított külső kockázati tényezőket és lehetőségeket figyelembe véve az 5 tervezési dimenzió mentén elvégzett trendelemzés és az azok alapján felállított prognózisok szerinti forgatókönyvelemzést foglalja össze.

- A standard forgatókönyvben a tanulmány a külső hatások begyűrűzésével számol, melyre a város korlátozottan tud reagálni, intézkedéseket hozni. A standard forgatókönyvet a kitettségi mátrix alapozza meg, ami az egyes külső tényezők kockázatát, gyakoriságát és mértékét értékeli. Ha bármely kategória szerint az adott kockázat 5-ös értéket kap, akkor nagyon kockázatosnak tekintendő.

- Az adaptív forgatókönyvben a külső hatások a helyzetfeltárás során bemutatott trendekre a városi alkalmazkodóképesség figyelembevételével fejtik ki hatásukat, vagyis a város által megvalósított intézkedések semlegesítik, vagy legalábbis csökkentik az esetleges negatív hatásokat.

2.1.
Trendelemzés és prognózisok az öt tervezési dimenzió mentén

2.1.1.
Prosperáló város

Mór város gazdaságára az elmúlt évtizedben egyértelműen a növekedés volt jellemző, melyhez a városi és térségi gazdasági ökoszisztéma egyaránt hozzájárult. A területi tőke alapján (gazdasági, társadalmi, demográfiai, kulturális tényezők) a Móri járás a közepesnél jobb helyzetű járások közé tartozik országos viszonylatban, míg a gazdasági, infrastrukturális és intézményi ellátottság dimenziók alapján a legjobb helyzetű járások csoportjában helyezkedik el. A Móron működő vállalkozások száma 2017 és 2019 között 21%-kal, 842-ről 1 025-re emelkedett. A móri székhelyű vállalkozások árbevétele 2015 és 2019 között 16%-kal emelkedett. A városban az iparűzési adóból származó bevétel 2015 és 2019 között 1,77 Mrd Ft-ról 2,3 Mrd Ft-ra emelkedett. Az egy főre jutó HIPA alapján Mór a 7. (127,53 eFt), az egy főre jutó BHÉ alapján a 8. (2 783,27 eFt) Fejér megyében.

Mór a Móri munkaerőpiaci körzet központja. Munkaerőmegtartó képessége jelentős, csupán a lakosság 24%-a ingázik naponta. A móri átlagjövedelem jellemzően meghaladja a magasabb területi szintek átlagos értékét, 2019-ben az egy állandó lakosra vetített összes nettó jövedelem 1 650 382 Ft volt.

Az átlagos képzettség Móron és a Móri járásban jellemzően alacsonyabb a magasabb területi szintekéhez képest, azonban 2001-2011 időszakban növekedés volt megfigyelhető. A móri lakosság képzettségi struktúrája 2011-ben inkább megközelítette az országos átlagot, mint 2001-ben. A helyi gazdaság humán erőforrás igényeinek kielégítése a gazdasági fejlődés fontos eleme, azonban a városban működő vállalkozások munkaerőigénye elsősorban az alacsonyabb képzettségű munkavállalókra terjed ki, ami negatív folyamatokat eredményezhet. A gazdaság igényeihez igazodó munkaerő utánpótlás terén a vállalatok és a szakképző intézmények között létezik kapcsolat, azonban ez egyfelől erősítendő, másfelől a gyakorlat-orientált tudást biztosító duális szakképzés intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi kialakítása várat magára.

Mór vállalkozásainak száma, aránya vármegyei és országos viszonylatban a C-feldolgozóipar, a G - kereskedelem és gépjárműjavítás és az S-egyéb szolgáltatások nemzetgazdasági ágban emelkedik ki: a működő vállalkozások 17,5%-a a G; 11,9%-a a C a 11,6%-a az S nemzetgazdasági ágakban tevékenykedik. A legmagasabb, 138 Mrd Ft-os árbevétel a közúti jármű gyártása ágazatban keletkezik. A városban jelentős az autóipari beszállítók jelenléte, akik a móri gazdaság gerincét adják. Magyarországon erős az autóipar jelenléte, aminek további erősödése pozitív externáliaként hathat a város gazdasági életére. Az elmúlt években megfigyelhető az elektromobilitás terjedése, jelentős beruházások érkeztek Magyarországra (CATL, Audi, Doosan stb.). Fontos azonban, hogy Mór gazdasági diverzifikációjának alacsony mértéke jelentős kockázatot és kitettséget hordoz magában.

A város turisztikai ereje jelentős potenciállal rendelkezik, azonban ezen adottságok kihasználtsága alacsony fokúnak mondható. A városban a turisztikai kereslet csökkenése jellemző, 2010 és 2019 között a kereskedelmi szálláshelyek vendégeinek száma és általuk eltöltött vendégéjszakák száma nagyjából 10%-os csökkenést mutatott. Míg 2015-ben a város idegenforgalmi adóból származó bevétele 7,5 millió Ft volt, addig 2019-ben csupán 6,8 millió Ft. Az elkövetkezendő években a turizmus ágazat jelentős bizonytalanságot hordoz magában: globális kereslet csökkenése, energiaárak emelkedése stb.

Mór gazdasága meghatározó, versenyképességében előnyt jelent az ipari területek fejlettsége, illetve a közlekedési infrastruktúra kiépítettsége. Megközelíthetőségben kiemelkedik a 81-es számú főút, mely Székesfehérvárt köti össze Győrrel, illetve az 5-ös számú, Székesfehérvár–Komárom vasútvonal, amely nem villamosított, egyvágányú vasútvonal, a 30-as vasútvonalat köti össze a magyar-szlovák határral. A város két kiemelkedő iparterülettel rendelkezik: Prof. Dr. Schindele Vendel Ipari Park és a Velegi úti iparterület. Kapacitáshiány következtében az elmúlt években történt bővítés és kijelölésre kerültek új bővítési lehetőségek az Önkormányzat részéről.

Az Önkormányzat kiemelt feladata és célja a településfejlesztés, gazdaságfejlesztés. Az ehhez szükséges források jelentős része pályázati forrás. A város 2017-2021 között mintegy 5,7 milliárd forint Európai Uniós támogatásban részesült pályázatokon keresztül, melyből 4,86 milliárd forint tekinthető településfejlesztési célúnak. A helyi vállalkozások egyaránt részesültek jelentős állami támogatásban, az elmúlt 10 évben állami támogatással megvalósult beruházások volumene közel 6 milliárd Ft. Móron a vállalkozók körében az innovatív fejlesztések iránti igény mutatkozik a nagyméretű, állami támogatással megvalósult beruházások alapján. 2016-2021 között közel 1,2 milliárd Ft állami támogatást került kifizetésre GINOP és VEKOP támogatási program keretében célzottan a Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció prioritás mentén.

2.1.2.
Zöldülő város

A városban a körkörös gazdaság, vagyis a szűkös erőforrások és környezeti szempontok következtében az egyszeri fogyasztás helyett az újrahasznosítás a hulladékgyűjtésben figyelhető meg. Jelenleg a forgalmas részeken 5 hulladékgyűjtő sziget működik, a családi házas övezetekben házhoz menő szolgáltatás útján, a lakótelepi övezetekben pedig kihelyezett gyűjtőedények útján történik a szeketív hulladék összegyűjtése. Az elszállított hulladék mindössze 5,7%-a kerül újrahasznosításra. Az elmúlt években az elszállított hulladék mennyisége erősen csökkenő tendenciát mutat, emellett az illegális hulladéklerakás is problémát jelent.

Az elmúlt időszakban jellemző energiapiaci hatások következtében egyre fontosabb az önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodása, az energiahatékonyságot támogató intézkedések megléte. Az Önkormányzat fejlesztései során már hosszú ideje megfigyelhető, hogy a megújuló energiaforrásokat részesítik előnyben, a helyi közintézmények jelentős része energetikailag korszerűsítésre került. Az önkormányzati ingatlan állomány energetikai jellemzői közepesek vagy rosszak, ami a forráshiányra vezethető vissza. A közvilágítás tervezett korszerűsítése az energiaárak emelkedése következtében egyre megtérülőbb. A lakosság körében készített minta alapján a kitöltők 14%-a használt megújuló energiát, ami alacsonynak mondható, azonban az állami támogatások következtében az indikátor valószínűsíthetően emelkedő pályára áll az elkövetkezendő években. Az energiaválság káros hatásainak mérséklése érdekében szükségesek a megújuló energiára építő energetikai beruházások, melyek az alacsonyabb fajlagos költségek és a tervezhetőség következtében csökkentik a bizonytalanságot.

A városban működő vállalkozások környezetre gyakorolt hatása nem jelentős. Az ipari légszennyezés mértéke alacsony. A helyi zaj- és rezgésforrás elsősorban közlekedés eredetű. Az ipari zajkibocsátás a városban jól lehatárolható, ennek ellenére a lakosságot éri zajterhelés, aminek oka, hogy Mór kisvárosias jellege és kis mérete ellenére jelentős az ipari tevékenység.

A közműhálózat kiépítettsége Móron magas fokú (ivóvízhálózat 100%, közcsatorna-hálózat 96,7%, távhő 21%), azonban az infrastruktúra minősége változatos képet mutat, fejlesztésre szorul a csatornahálózat, energetikai korszerűsítésre a távhőellátás. A város peremén elhelyezkedő Felsődobos és Árkipuszta esetében nehezíti a közműszolgáltatás biztosítását a város központjától való jelentős távolság.

Mór város zöldfelületi ellátottsága magas minőségű, elégséges, a település környezeti állapota kielégítő, amit a lakossági visszajelzések is alátámasztanak. A város számos nagy kiterjedésű parkkal rendelkezik, melyek jelentős része ütemezetten felújításra került, kerül. A növényállomány értékes része megóvásra, a cserére szorulók értékes növényekkel helyettesítésre kerültek. Az új növényültetések során a klímaállóság növelése érdekében kisebb vízigényű növények ültetése történik.

2.1.3.
Digitális város

Az elmúlt években Móron is megfigyelhető a digitális megoldások elterjedése, széleskörű alkalmazása. Várhatóan ez a trend a szükséges infrastrukturális háttér biztosítása esetén továbbra is fennmarad, növekszik.

A digitalizáció terjedésében jelentős szerepe van a szükséges hálózatos infrastruktúra megfelelő kiépítettségének. A városban több nagy hírközlési szolgáltató is jelen van (Magyar Telekom, Vodafone Magyarország, Datatrans Kft, Axian Kft. stb.), melyek kínálatában már jellemzően elérhető az optikai kábelen keresztüli internet/tv/telefon hozzáférés (az 1000 Mbit/s internet), azonban Felsődobos és Alsódobos településrészeken csupán a legalacsonyabb sebességű internetszolgáltatás van jelen. A vezetékes internet-előfizetések száma a településen 4 900 db, vagyis – ingatlanonként 1 előfizetéssel számolva – a háztartások nagyjából 85%-a rendelkezett vezetékes hálózattal. A lakosság több mint 50%-a 100Mbit/s feletti szolgáltatással rendelkezik. A 4G mobilhálózat Mór teljes területén elérhető, az 5G-lefedettség azonban nem teljes körű. A Magyar Telekom és a Yettel szolgáltatásai esetében az 5G a város egyes részein elérhető, míg más szolgáltatóknál, illetve egyes külső városrészekben továbbra is korlátozott. A digitális átállás szempontjából ezért nem az alapvető hálózati lefedettség hiánya, hanem az 5G, a nyilvános WiFi, az intézményi eszközállomány, az adatmenedzsment és a szenzoros adatgyűjtés fejlesztése jelent kiemelt feladatot. Helyi szintű digitális szolgáltatás elérhető, városi televízió működik (Mór Városi Televízió Nonprofit Kft.).

A digitális technológia alkalmazásának egyre széleskörűbb elterjedése jellemző az elmúlt években mind a magánszektorban, mind a közszolgáltatók terén. A helyi vállalatok esetében jellemző digitális megoldások a kamerarendszer, a beléptetőrendszer, néhány esetben vállalat irányítási rendszer, Ipar 4.0 megoldások alkalmazása (robotika alkalmazása). A közszolgáltatók esetében elterjedt a digitális megoldások alkalmazása az ügyintézés és a működés irányítása során egyaránt (online ügyintézés, mérőszenzorok, távvezérlés stb.), azonban a hálózat teljeskörű szenzoros működtetése még nem épült ki. A jövőben egyre fontosabbá válik majd az adatalapú döntéshozatal, mely eredményesebb és gyorsabb, azonban az ehhez szükséges infrastruktúra kiépítése szükséges.

A digitális átálláshoz a hálózaton túl szükséges a megfelelő digitális eszközellátottság és ezek használatához szükséges kompetencia. A lakossági minta alapján közel a teljes lakosság használja az internetet, jellemzően kommunikációs és kapcsolattartási céllal (89%). Az IT eszközök használatával kapcsolatos kompetenciájukat a mintában résztvevők jellemzően átlagosra (51%) vagy átlag felettire (40%) értékelték. A legelterjedtebb elektronikus eszközök az okostelefon (96%), a notebook vagy laptop (62%), az okos/smart televízió (54%) és az asztali számítógépek (52%). A közintézmények digitális eszköz ellátottságáról az oktatási intézményekhez áll rendelkezésre információ. 2016-tól kezdve egy gépet átlagosan több diák használ. Általános iskolák és gimnáziumok esetében 2020-ban ez 7,1, illetve 7,6 volt, míg a szakiskoláknál mindössze 2 diák. A humán közszolgáltatásoknál kevésbé játszik szerepet a digitális ügyintézés, azonban a közművek esetében jellemző, ahol rendelkezésre áll a szükséges infrastruktúra, jellemzően online kerülnek kapcsolatba a fogyasztók a szolgáltatóval.

A közösségi közlekedésben is elterjedtek az okos megoldások, azonban csak a távolsági közlekedés esetében (applikációs, online menetrend). A helyi tömegközlekedés digitalizációja

még várat magára. A közlekedést megkönnyíti, hogy a legnagyobb GPS/térkép-szolgáltatók adatbázisában feltérképezésre került a város teljes területe.

2.1.4.
Megtartó város

Az elmúlt évtizedben a város demográfiai helyzetére a csökkenés volt jellemző. Míg 2010-ben 14 247 fő volt Mór lakónépessége, addig 2020-ban már csak 13 701 fő. Az állandó népesség a vizsgált időszakban közel 900 fővel csökkent, ami 2020-ban 13 801 fő. Korösszetétel alapján 2015 óta a 15-64 évesek számának visszaesése a legjelentősebb, közel 6%, miközben az idősebb korosztály 15%-os növekedése látszik. Mór városban egyaránt jelen van az elöregedő társadalom problémája. A városban tapasztalható népességcsökkenés elsődleges oka az elvándorlás, nem a természetes szaporulat negatív egyenlege. Az állandó vándorlási mérleg 2010-2020 időszakban erősen negatív, az ideiglenes odavándorlók száma azonban pozitív értéket mutat, vagyis azok száma jelentős, akik nemcsak ideiglenesen, hanem véglegesen elhagyják a települést. A trend fennmaradása esetén nemcsak a város kerülhet nehéz helyzetbe, hanem a helyi gazdaság egyaránt.

Ahogy bemutatásra került Mór a Móri munkaerőpiaci körzet központja, munkaerő megtartó képessége jelentős, csupán a lakosság 24%-a ingázik el más településre naponta (2011). Móron a foglalkoztatottak száma 2011-ben 10 173 fő volt, melyből 4 864 fő helyi lakos és 5 309 fő naponta ingázott Mórra. A városban az összes betöltött munkahely 48%-át helyi lakos töltötte be. Az elkövetkezendő években várható gazdasági visszaesés negatívan érintheti a helyi vállalkozásokat (különösen az autóipar gyengélkedése esetén), aminek következtében Mór munkaerő megtartó képessége is csökkenhet.

Móron a szolgáltatások/közszolgáltatások széleskörű választéka érhető el, mely a lakosság megtartásához erőteljesen hozzájárul. A piaci szolgáltatások közül az alapvető boltok elérhetők: élelmiszerláncok, virágüzlet, benzinkút, drogéria, ruhabolt, pékség, gyógyszertár stb. A pénzügyi szolgáltatások a településen bankok és biztosítókon keresztül rendelkezésre állnak. A közműszolgáltatók közül az MVM Next üzemeltet irodát. A humán közszolgáltatások között működik bölcsőde, óvoda, általános és középiskola, illetve speciális és szakiskola egyaránt. Jelen van több állami közigazgatási intézmény (Gyámhivatal, Járási Hivatal stb.). Az egészségügyi közszolgáltatások területén az alapellátás és szakellátás érhető el, továbbá a legtöbb szociális közszolgáltatás. A kulturális szolgáltatások közül múzeum, művelődési ház, színházterem és könyvtár érhető el. A lakossági válaszok alapján a helyi élet minőségével való elégedettség növekedéséhez legfontosabb tényező a jelenleginél magasabb színvonalú közszolgáltatások biztosítása (iskola, egészségügy, szociális ellátás stb.).

2.1.5.
Kiszolgáló város

Ahogy eddigiekben is bemutatásra került a város közművesítettsége magas fokúnak mondható, azonban a kiépített infrastruktúra minősége változatos képet mutat, több esetben fejlesztésre szorul (csatornahálózat, távhőellátás). Felsődobos és Árkipuszta esetében nehezíti a közműszolgáltatás biztosítását a város központjától való jelentős távolság (gázszolgáltatás nem érhető el). A vezetékes hírközlési hálózat – kivéve Felsődobos és Árkipuszta esetében - és a

mobilszolgáltatások minősége megfelelő. A jövőben az életminőség javítása és a szegregátum felszámolása érdekében szükséges ezen hiányosságok fejlesztése.

Mór klimatikus viszonyai fekvéséből és kisvárosias jellegéből adódóan kedvezőbbek más városokhoz, különösen nagyvárosokhoz képest, nagy kiterjedésű zöldfelületek veszik körül a város magját, illetve a belvárosban jelentős, nagyobb méretű zöldterületek vannak kialakítva. Hősziget jelenség nem tapasztalható. A pozitív trend fennmaradásához szükséges további klímaálló fajok telepítése.

A város megközelíthetőségben kiemelkedik a 81-es számú főút (Székesfehérvár-Győr), illetve 5-ös számú (Székesfehérvár–Komárom) vasútvonal. A közlekedési infrastruktúrában jelentős fejlesztések történtek az elmúlt években, azonban további beruházások szükségesek helyi és várostérségi szinten egyaránt. Az önkormányzat saját forrásból, illetve az elérhető hazai és európai uniós pályázati konkstrukciók igénybevételével igyekszik javítani és a karbantartani a közutakat, azonban a növekvő autós forgalom érezteti hatását az utakon. A város gépjárműparkja 2015 és 2020 között közel 18%-kal emelkedett, 5 368 db-ról 6 315 db-ra. Fejér vármegye 2021-2027 Területfejlesztési Programjában az országos szintű beruházások között megjelenik a 81. sz. főút gyorsforgalmi úttá fejlesztése a Komárom – Mór – Székesfehérvár – Sárbogárd szakaszon, mely jelentős gazdasági potenciált hordoz Mór számára. A 81. sz. főút a Mikes Kelemen utca és a Deák Ferenc utcai csomópontjánál magasság korlátos felüljáró van, aminek következtében a Balaton felől, vagy a Dunántúli észak-déli közlekedés miatt erre haladó kamionok a belváros felé kerülik ki ezt a szakaszt, ami káros hatással van többek között a közbiztonságra, a belvárosi úthálózat minőségére és a lakosságot érintő zajterhelésre egyaránt. További fejlesztési lehetőség a 81. sz. főút elkerülő kiépítése, mely a helyi életminőség emelkedésének szempontjából jelentős (zajszennyezés, forgalom). A közösségi közlekedésben a buszközlekedés dominál, azonban a kötöttpályás közlekedési formák közül elérhető a vasúti közlekedés egyaránt. A kerékpáros közlekedés érdekében az elmúlt években jelentős beruházások történtek, aminek következtében a településen a kerékpáhálózat 8 km hosszúságúra bővült.

Mór két kiemelkedő iparterülete a Prof. Dr. Schindele Vendel Ipari Park és a Velegi úti iparterület. Az iparterületek kínálata – a térséghez hasonlóan - jellemzően nem szolgálja ki a vállalkozói keresletet, melyekre válaszul az elmúlt években további ipari területek kerültek kijelölésre és kialakításra, közművesítésre, azonban várhatóan további fejlesztés szükséges.

2.2.

Standard és adaptív forgatókönyv

Jelen fejezet keretében tervezési dimenziók szerint vesszük sorba a fenti prognózisok, trendek alapján azokat az elsősorban negatív hatásokat, melyek Mór városának szempontjából a leginkább meghatározóak várhatóan a jövőben. A

2.2.1.
Standard forgatókönyv

A standard forgatókönyvben hatások begyűrűzését elemezzük, valamint vizsgáljuk ezek lehetséges alakulását egy olyan szcenáriót feltételezve, ahol a város ezekre az intézkedésekre alacsony reziliencia mellett, csak korlátozott válaszokat tud adni. A kitettségi mátrix alapozza meg a standard forgatókönyvet, melyben a begyűrűző potenciális negatív, kiküszöbölendő hatásokat veszi figyelembe a város..

A standard forgatókönyvköz szükséges kitettségi mátrixot a következő táblázat összegzi.

3. táblázat - Kitettségi mátrix

Potenciális hatás	Hatás kockázati besorolása[1]	Hatás gyakorisága[2]	Hatás várható mértéke[3]
1. Prosperáló város			
Általános gazdasági recesszió	**5**	2	**5**
Elégtelen oktatás-képzési szerkezet	**4**	**5**	**5**
Egyoldalú gazdasági szerkezet kialakulása	**4**	3	**4**
Negatív gazdasági folyamatok	**4**	3	**4**
Elszívó hatás erősödése	3	**4**	**5**
Forráshiány	**5**	3	**5**
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen gazdasági folyamatokat indít el helyben.	**4**	2	**4**
Iparterületek hiánya	**5**	3	**5**
Zöldülő város			
A társadalmi modernizáció begyűrűzése gátolja a fenntarthatóság meghonosodását.	**4**	3	3

[1] Kockázati besorolás: 5 - nagyon kockázatos; 4 - kockázatos; 3 - közepesen kockázatos; 2 - kicsit kockázatos; 1 - elenyésző kockázatot jelent).

[2] Gyakoriság besorolás: 5 – napi; 4 – évente többször, 3 – többévente egyszer, 2 – évtizedenként egyszer, 1 – 20-30 évente egyszer.

[3] Hatás mértékének besorolása: 5 – nagy területet, sok szereplőt érint; …; 1 – elenyésző területre és kis hatással bíró hatások.

Potenciális hatás	Hatás kockázati besorolása[1]	Hatás gyakorisága[2]	Hatás várható mértéke[3]
Nem tud kialakulni a regionális energiaellátás, az országos hálózati függés, valamint a globális energiapiaci kitettség erősödik	**5**	2	**4**
A városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal	**4**	**5**	**4**
Az ipari terjeszkedés miatt kevésbé lesz élhető a város (pl. zajterhelés nő) és nem tud az igényeknek megfelelő kellően zöld imázst kiépíteni	**4**	3	**4**
A körforgásos gazdaság alacsony szinten stagnál.	**4**	**5**	**4**
Digitális város			
A digitális infrastruktúra elmaradottsága	**4**	2	**4**
A lakosság, oktatás digitális felkészültsége alacsony	3	2	**4**
Megtartó város			
A város lakosságára jellemző elvándorlási egyenleg további romlása következik be	**5**	2	**4**
A városi vonzerő nem elégséges a kitűzött jövőkép eléréséhez	**4**	2	**5**
A gazdaság sérülékenysége akadályozza a város megtartóképességét	**4**	3	**5**
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére.	**4**	2	3
5. Kiszolgáló város			
Az önkormányzati szolgáltatások fenntarthatósága	**5**	**5**	**5**
A város élhetősége romlik a külső környezeti hatások által	**4**	**4**	2
Forgalom növekedés	**4**	**4**	**4**

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

A standard forgatókönyv a kitettségi mátrix alapján került meghatározásra, mely az egyes hatásokat kockázati besorolásuk, gyakoriságuk és várható mértékük alapján osztályozta. A standard forgatókönyv az alábbi megállapításokat tartalmazza tervezési dimenziónként:

Prosperáló város

Az *általános gazdasági recesszió* kockázati besorolása alapján nagyon kockázatos a városra nézve, mely jellemzően a gazdasági ciklikusság következtében évtizedenként egyszer-kétszer fordul elő, azonban a hatásának mértéke nagy területre terjed és sok szereplőt érint. A jelenlegi világgazdasági környezetben reális esély mutatkozik egy akár hosszabb ideig tartó, általános gazdasági recesszióra, melynek hatásai nehezen megjósolhatók. Amennyiben a város korlátozottan tud csak reagálni ezen hatásra, az mindenképpen negatívan érintheti szinte valamennyi szereplőt a városban és annak közvetlen, valamint közvetett környezetében széles körben.

A városi intézmények által kínált *oktatási, képzési szerkezet jelenleg nem képes teljes egészében kiszolgálni a helyi gazdasági igényeket*. Ezen tényező kockázati besorolása alapján jelentősnek mondható, mely gyakorisága alapján napjainkban is érvényesül. Amennyiben a város nem képes reagálni ezen problémára, az közvetlenül hatással van a helyi gazdasági érdekekre és vonzerőre (keresletioldal), illetve a városi népesség életszínvonalára egyaránt (kínálati oldal), vagyis várható mértéke a legtöbb szereplőt érinti. Városhatáron túlmutató hatásként megjelenik, hogy a térségben tovább csökkent a képzett munkaerő aránya, illetve újra csökkenésnek indult a felsőfokú oklevéllel rendelkezők aránya a Fejér vármegyei járásközpontok átlagához, illetve az országos átlaghoz képest is.

A város *ágazati szerkezete jelenleg igen egyoldalú*, ennek fennmaradása vagy tovább erősödése jelentős kockázatot jelent. Amennyiben a város ezen problémára csak korlátozottan képes reagálni, az egyoldalú szerkezet nemcsak globális, hanem strukturális, egyes iparágakat érintő válság esetén is gazdasági nehézségeket okoz a helyi gazdasági szereplőknek közvetlenül és az Önkormányzatnak közvetetetten az egyes adóbevételeken keresztül. Jelen hatás kockázati besorolása ennek megfelelően kockázatos és potenciális hatása több területre is kiterjed.

A városban működő vállalkozások magánberuházásai csökkenhetnek a *negatív gazdasági folyamatoknak* köszönhetően, jelentősebb foglalkoztatók/meghatározó szereplők esetleges kivonulására is sor kerülhet negatív szcenáriók esetén, amennyiben a város nem képes reagálni ezen problémára. A hatás kockázatos, több területre is kiterjed.

A városi munkaerőt érintő *elszívó hatás erősödése* esetén, a helyi munkaerő kínálat nem találkozik a kereslettel, ami beavatkozás hiányában már középtávon is kockázatot hordoz. Ez a munkavállalói és munkáltatói oldalt is érinti, vagyis több területre is kiterjedő tényezőről beszélünk.

Az *önkormányzat bevétel kiesése*, illetve kiadásainak növekedése az Önkormányzat pozícióját gyengíti, reagálóképességét csökkenti. Ceteris paribus a hatás oda vezethet, hogy a fejlesztésre, működésre fordítható források volumene lecsökken, az állami és magántőke bevonása iránti igény megnő. Az Önkormányzat a helyi működés kulcsszereplője, így ezen hatás közvetetten jelentős kockázatot jelent, mely széles társadalmi csoportot érint.

A *globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen gazdasági folyamatokat indíthat el helyben* beavatkozás hiányában. A klímaváltozás hatásai már jelenleg is erősen érzékeltetik főként

negatív hatásukat. A prognózisok szerint ezen hatások további erősödésére lehet számítani már a közel jövőben. A tényező globális tendenciája szakaszosan fejti ki hatását lokálisan, azonban középtávon kockázatot hordoz, mely a társadalmi csoportok közül a legtöbbre hatást gyakorolhat.

Az *iparterületek hiánya* középtávon gyakorolhat közvetlenül negatív hatást a helyi gazdasági életre beavatkozás hiányában, ami a fennálló egyéb kockázati tényezők hatásának mértékét erősíti (pl. egyoldalú gazdasági szerkezet, elszívó hatás erősödése). A tényező közvetetten a lakosságot is érinti a kontrollálatlan, nem keretek közé szorított ipari terjeszkedés következtében.

Zöldülő város

A városban kockázatként jelenik meg, hogy a *társadalmi modernizáció* (a fogyasztói társadalom térnyerése, túlurbanizáció és zsúfoltság, elidegenedő társadalom, polarizálódó társadalom stb.) *begyűrűzése gátolja a fenntarthatóság meghonosodását*. Ezen tényező globális jellegű. Amennyiben a város nem képes ezen kockázatra reagálni, az a helyi lakosok életminőségére lehet erősen hatással, közvetlenül érinti.

A város ellenálló *képességének növelése nélkül vélhetően a regionális energiaellátás stabilitása csökkenhet*, az országos hálózati függés, valamint a globális energiapiaci kitettség erősödik. A helyi energiaellátás állami hálózati függősége erősen jellemző. Amennyiben a város csak korlátozottan képes reagálni ezen tényezőre, az már rövid távon is jelentős kockázatot jelent, mely széleskörű társadalmi réteget érint.

További potenciális hatás, hogy a *városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal* és globális zöldülési folyamatokkal, ami beavatkozás hiányában közvetlenül érinti a helyi lakosság életminőségét például a helyi zöldfelületek vagy levegő minőségének romlásán keresztül. A város vonzerejének romlása jelentős kockázat, mely a helyi szereplőket kiemelten érinti.

Magyarországon is több településen megfigyelhető, hogy az *ipari terjeszkedés miatt kevésbé élhető* egy *település.* Ezen potenciális kockázat Móron is kiemelendő, mely beavatkozás hiányában – a korábbiakhoz hasonlóan – a helyi életminőségre, városi vonzerőre gyakorol közvetlenül negatív hatást már középtávon is, széleskörű társadalmi csoportot érintve. A kontrollálatlan ipari terjeszkedés miatt kevésbé lesz élhető a város (pl. zajterhelés nő) és nem tud az igényeknek megfelelő kellően zöld imázst kiépíteni. Móron jelenleg a rendelkezésre álló iparterületek szinte teljes kapacitással üzemelnek.

A *körforgásos gazdaság alacsony szinten való stagnálása* kockázatként jelentkezik a Móron. Jelenleg a körforgásos gazdaság a városban csak a hulladékgazdálkodásban van jelen, vagyis napjainkban is jelentkező tényezőről van szó. Alapvetően ezen tényező globális probléma, azonban lokálisan is kezelhető. Beavatkozás hiányában a helyi szereplők közül is többet érint (vállalatok és lakosság egyaránt).

Digitális város

A *digitális infrastruktúra elmaradottsága* közép és hosszú távon jelent erősebb kockázatot. A digitalizáció az élet minden területén terjeszkedik, ami az egyéni igényekre és preferenciákra is hatással van. Fejlesztés hiányában a városi kínálat és az egyéni igények nem találkoznak. Ezen

tényező kockázati besorolása ennek megfelelően kockázatos, míg a hatás mértéke több területre is kiterjedő.

Potenciális kockázatként jelenik meg, hogy *a lakosság és oktatás digitális felkészültsége alacsony*. Beavatkozás hiányában ennek lokális fejlesztése korlátozottan valósulhat meg, ami egyéb kockázati tényezőkre (pl. digitális infrastruktúra elmaradottsága) közvetetten negatív hatást fejt ki. A helyi szereplők közül többet is érint.

Megtartó város

Mór vándorlási egyenlegét vizsgálva lakosságára jellemző az *elvándorlási egyenleg romlása*. A tendencia fennmaradása számos súlyos következménnyel járhat a város életére nézve közép és hosszú távon egyaránt. Mór városát jelenleg erőteljesen érinti ezen tényező – elsősorban a fiatalabb generációkon keresztül –; az elvándorlás és ennek hatásaként a lakosság elöregedése figyelhető meg. Beavatkozás hiányában ezen hatás gazdasági (munkaerőhiány, növekedés lassulása, befektetések elmaradása), társadalmi (demográfiai egyensúly felborulása, közösségi élet hanyatlása, közszolgáltatások romlása) és infrastrukturális következményekkel járhat (üresedő ingatlanok, karbantartási költségek emelkedése). Összességében a tényező a legtöbb helyi szereplőt érintő, jelentős kockázatként definiálható.

További kockázat, hogy a *városi vonzerő nem elégséges a kitűzött jövőkép eléréséhez*. Hatásmechanizmusa a korábbiakhoz hasonlóan társadalmi és gazdasági területen is jelentős kockázatot jelent és széles társadalmi csoportot érint. Gazdasági veszélyei például a népességcsökkenés fokozódása következtében kialakuló munkaerőkínálat hiánya vagy a turizmus gyengülése. Társadalmi hatása közvetlenül az életminőség romlása, vonzerő csökkenése és az elnéptelenedés fokozódása.

A *gazdaság sérülékenysége akadályozza a város megtartóképességét*, ezért a gazdasági szereplők stabil működése, a munkahelyek megőrzése a város megtartó funkciója szempontjából is kulcsfontosságú. Más kockázati tényezőkkel való együttes megjelenése kölcsönösen erősödő hatást generál, mint az egyoldalú gazdasági szerkezet vagy a gazdasági recesszió. Összességében ezen tényező is kiemelt kockázat, mely a potenciális gazdasági tényezőkkel összhangban a legtöbb helyi szereplőt érinti negatív szcenárió esetén - amennyiben a város nem avatkozik be.

A *globális tendenciák begyűrűzése negatív hatást fejt*het *ki* nemcsak a gazdaságra, de a település megtartó képességére is. A város egyik meghatározó vonzereje például a zöldfelületek magas minősége, gazdag környezet jellemzi a térséget. A hatás negatívan érinti a város vonzerejét, mely hosszabb távon kiemelt kockázatként jelentkezhet akcióterv kialakításának és beavatkozás hiányában.

Kiszolgáló város

Az önkormányzati szolgáltatások fenntarthatóságát a *forráshiány* veszélyezteti. Az önkormányzat bevétel kiesése (pl. iparűzési adó bevétel csökkenés recesszió esetén), illetve kiadásainak növekedése (pl. energiaárak jelentős emelkedése) oda vezethet, hogy a fejlesztésre, működésre fordítható források volumene lecsökken, az állami és magántőke bevonása iránti igény megnő. Ezen kockázati tényező erősödése beavatkozás hiányában a helyi közszolgáltatások minőségének romlását eredményezi – mint a csökkenő közszolgáltatások,

fejlesztések elmaradása, közbiztonság romlása, szociális szolgáltatások csökkenése stb. A társadalmi tendenciaváltozások mellett gazdasági hatások is megjelenhetnek, mint helyi gazdasági infrastruktúrafejlesztések elmaradása, adóterhek növekedése stb. A forráshiány, mint kockázati tényező, beavatkozás hiányában jelentős kockázatot hordoz, mely a helyi állampolgárok összességét érinti közvetlenül vagy közvetetten.

További kockázati tényező, hogy a város élhetősége romlik a külső környezeti hatások által. Beavatkozás hiányában – a korábban bemutatott hasonló problémák hatásmechanizmusai következtében – jelentős kockázati tényezőként jelentkezik közép és hosszú távon ezen probléma, mely elsősorban a lakosságot érinti közvetlenül. Mór vonzerejéhez jelentős mértékben hozzájárul a város zöldövezeti jellege. A külső környezeti hatások és a nem kellő felkészültség hatására fennáll a zöldterületek elhanyagolásának, beépítésének veszélye, melytől a település vonzereje és megtartóképessége romlik.

További kockázat a *városi forgalom növekedése*. Mórt jelenleg is erőteljes áthaladó forgalom sújtja, a várost és annak lakosságát érintő ingázás növekedése negatívan hat a város kiszolgáló képességére. Ennek a hatásnak az enyhítését a közlekedési hálózatok (pl. elkerülőút), közösségi közlekedés hálózatok fejlesztésével (busz, vasút, kerékpár) tudja a város csökkenteni, azonban beavatkozás hiányában az erősödő jelenség a helyi lakosságra és a gazdasági élet szereplőire is hatást gyakorol a zsúfoltságon, várakozási idők növekedésén és a károsanyag kibocsátás emelkedésén keresztül. Összességében ezen tényező kockázati besorolása kockázatosként értelmezendő.

2.2.2.
Adaptív forgatókönyv

Az adaptív forgatókönyvben a standard forgatókönyvben azonosított, kiemelt hatásokat vizsgáljuk, melyek kockázati besorolása legalább az egyik kategóriában 4 vagy 5-ös kategóriába került. A felkészültségi mátrix a város abszorpciós, adaptációs és transzformációs képessége alapján értékeli ezen jelentős kockázatú hatásokat, mely az adaptív forgatókönyv inputjaként használandó. Összességében az adaptív forgatókönyv értelmezése szerint a tényezők a városi alkalmazkodóképesség figyelembevételével fejtik ki hatásukat, a város által megvalósított intézkedések semlegesítik/csökkentik azokat.

A felkészültségi mátrix a korábban azonosított jelentősebb kockázatokat mutatja be a város alkalmazkodóképessége függvényében (abszorpciós, adaptációs és transzformációs képesség), amit a következő táblázat összegez.

4. táblázat - Felkészültségi mátrix

Potenciális hatás	A város abszorpciós képessége[4]	A város adaptációs képessége[5]	A város transzformációs képessége[6]
Prosperáló város			
Általános gazdasági recesszió	**2**	**2**	**1**
Elégtelen oktatási-képzési szerkezet	4	4	**2**
Egyoldalú gazdasági szerkezet kialakulása	**2**	3	3
Negatív gazdasági folyamatok	**2**	**2**	**2**
Elszívó hatás erősödése	3	**2**	**2**
Forráshiány	**2**	4	3
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen gazdasági folyamatokat indít el helyben	3	4	3
Iparterületek hiánya	3	**2**	**2**
Zöldülő város			
A társadalmi modernizáció begyűrűzése gátolja a fenntarthatóság meghonosodását	**2**	4	**2**
Nem tud kialakulni a regionális energiaellátás, az országos hálózati függés, valamint a globális energiapiaci kitettség erősödik.	**1**	**2**	4
A városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal.	**1**	**2**	**2**
Az ipari terjeszkedés miatt kevésbé lesz élhető a város (pl. zajterhelés nő) és nem tud az igényeknek megfelelő kellően zöld imázst kiépíteni	4	4	**2**

[4] Abszorpciós besorolás: 5 – ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; … ; 1 – egyáltalán nem tud ellenállni és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat.

[5] Adaptációs besorolás: 5 – rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást; … ; 1 – egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak.

[6] Transzformációs képesség besorolása: 5 – komplett rendszerek kerültek kiépítésre a hatások kezelésére; … ; 1 – teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez.

Potenciális hatás	A város abszorpciós képessége[4]	A város adaptációs képessége[5]	A város transzformációs képessége[6]
A körforgásos gazdaság alacsony szinten stagnál.	4	5	3
Digitális város			
Digitális infrastruktúra elmaradottsága	**2**	**2**	**1**
A lakosság, oktatás digitális felkészültsége alacsony.	3	**2**	**2**
Megtartó város			
A város lakosságára jellemző elvándorlási egyenleg további romlása következik be.	**1**	3	**2**
A városi vonzerő nem elégséges a kitűzött jövőkép eléréséhez	4	**2**	**2**
A gazdaság sérülékenysége akadályozza a város megtartóképességét	3	**2**	**1**
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére.	**2**	**2**	**2**
Kiszolgáló város			
Az önkormányzati szolgáltatások fenntarthatósága.	**2**	4	4
A város élhetősége romlik a külső környezeti hatások által.	**1**	**2**	**2**
Forgalom növekedés	4	**2**	3

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

A település kockázatait és adottságait figyelembe véve, a felkészültségi mátrix alapján kerül szövegesen kidolgozásra a továbbiakban az adaptív forgatókönyv tervezési dimenziónként, mely feltételezi, hogy a város jelenlegi alkalmazkodóképessége alapján reagál a begyűrűző hatásokra.

Prosperáló város

A jelenlegi világgazdasági környezetben reális esély mutatkozik egy akár hosszabb ideig tartó, *általános gazdasági recesszió*ra, melynek hatásai nehezen megjósolhatók, de mindenképpen negatívan érinthetnek szinte valamennyi szereplőt a városban és annak közvetlen, valamint közvetett környezetében. A város ellenálló képességét erősítheti, ha tudatos gazdaságfejlesztési

lépések végrehajtásával vonzó befektetési célponttá válik, újabb beruházásokat vonz a térségbe a munkahelyteremtés lehetőségét is fenntartva. A helyi befektetők ösztönzése a fejlesztésekre és újabb beruházásokra gazdaságélénkítő hatással bírhat a település önálló működésére. A szükséges lépések meghozatala nélkül a településen a recesszió mikrokörnyezeti hatásai érvényesülnek. Az általános gazdasági recessziónak, figyelembe véve a város jellemzőit, csak korlátozottan tud ellenállni Mór, korlátozott abszorpciós képességgel rendelkezik és további rendszerek kiépítése szükséges.

A városi intézmények által kínált *oktatási, képzési szerkezet jelenleg nem képes teljes egészében kiszolgálni a helyi gazdasági igényeket.* A város segíti a középfokú oktatásban a gazdaság igényekhez igazodó képzéseket, illetve cél egy képző-és innovációs központ létrehozása a Vértes Duna Járműipari Klaszterrel együttműködve. Az elmúlt években a munkaerőhiány következtében a városban is megjelentek a külföldi munkavállalók, akik lakhatásának biztosításához a helyi munkásszállók fejlesztése szükséges, mely növeli a gazdaság versenyképességét. Az önkormányzat hatáskörébe tartozó oktatási és képzési intézmények hatásmechanizmusának felülvizsgálata hatékonyabbá teheti a képzéseket. A városhatáron túlmutató, térségi kihatás a leginkább azáltal valósul meg, hogy a térségben a képzés által megemelkedik azon képzett munkaerő aránya, melyre a leginkább szükség van a régiós munkaerőpiacon. Az igények felmérésére kutatást lehetne végezni a helyiek és a célcsoport körében. Az országos tendenciához hasonlóan számolni kell a külföldi munkavállalók folyamatos munkába állásával közép és hosszú távon egyaránt. Célszerű felmérni az igényeket a helyi gazdasági szereplők megkérdezésével (pl. fókuszcsoportos kutatás, mélyinterjú). Összességének a város jelenlegi erőforrásaival ellen tud állni ezen tényezőnek, rugalmasan tud rá reagálni, azonban további rendszerek, megoldások kiépítése szükséges.

A város *ágazati szerkezete* jelenleg is igen *egyoldalú*. A kockázat helyi és országos támogatással, a gazdasági szerkezet tudatos differenciálásával, szoft iparágak (pl. turizmus) tudatos fejlesztésével, befektetésösztönzéssel, szabályozási környezet pozitív változtatásával és gazdasági infrastruktúra fejlesztésével kezelhető. A helyi gazdaság élénkítése eszközölhető többek között: ipari park fejlesztéssel, befektetés ösztönző akciókkal, már meglévő gazdasági társaságok bevonásával, a helyben még nem meglévő potenciális ágazatok feltárásával, kapcsolatépítéssel, valamint jó gyakorlatok elsajátításával a hasonló méretű és színvonalú településekkel közösen. A város jelenlegi adottságait figyelembe véve ezen probléma hatásait csak korlátozottan tudja kezelni, azonban rendelkezésre eszközrendszerén keresztül rugalmasan tud reagálni, nem szükséges új, teljes rendszerek kiépítése.

A *negatív gazdasági folyamatok* hatását az önkormányzat folyamatos párbeszédet folytatva, az igényeknek megfelelő fejlesztéseket eszközölve, támogató helyi gazdasági ökoszisztéma kialakításával kezelheti, vonzóvá téve a várost, növelve versenyképességét. Kisebb költségvetésű infrastruktúra fejlesztésekkel ösztönözheti a helyi vállalkozásokat. Negatív szcenárió esetén az ipari parkba újonnan betelepülő vállalkozásoknak adókedvezményeket nyújthatnak rövidtávon, ezáltal hosszabb távon magasabb adóbevételre tehet szert az önkormányzat. A jelenlegi adottságokat figyelembe véve a város csak korlátozottan képes ellenállni ezen tényező hatásának, abszorpciós képessége alacsony fokú és további folyamatok és eszközök kidolgozása szükséges.

A városi munkaerőt érintő *elszívó hatás erősödése* esetén, a helyi munkaerő kínálat nem találkozik a kereslettel. Az önkormányzat hazai és európai uniós támogatási források bevonásával biztosíthatja a helyi gazdaságfejlesztéshez szükséges forrást, továbbá célzott alapot képezhet a helyi adóbevételekből (pl. IPA). Az adóbevételek növeléséhez újabb

vállalkozásokat szükséges vonzani a településre. Átképzésekre és továbbképzésekre célzott kurzusokat kell indítani. Ehhez szükséges megteremteni a helyszínt, valamint a szükséges eszközöket és megfelelő oktatókat képezni, megbízni. A város jelenlegi erőforrásait figyelembe véve ezen kockázatnak közepesen képes ellenállni, azonban a probléma specifikus jellege miatt nem képes rá rugalmasan reagálni rövid távon. További eszközök és folyamatok kidolgozása szükséges.

A *forráshiány* az elmúlt években az egyes önkormányzati adóbevételek állami elvonása következtében egyre jelentősebb kockázati tényező. Az Önkormányzatnak lehetősége van a pályázati források megszerzésére, egyes helyi adónemek emelésére, vállalati együttműködések kialakítására. A jelenlegi eszközrendszert figyelembe véve ezen kockázati tényezőt a város csak korlátozottan képes kezelni, azonban a problémára rövid távon rugalmasan tud reagálni, új rendszerek és eszközök kiépítése csak részben szükséges.

A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen gazdasági folyamatokat indíthat el helyben. Ezen hatás kezelése lehet az jelentős innovációs tevékenységet folytató, magasabb hozzáadott értékű iparágak bevonzása, mely optimális esetben csökkenti város gazdaságának jelenlegi, egyoldalú függőségét a feldolgozóipartól, autóipartól. Jelen tényező kezelése önmagában nehezen értelmezhető, az egyéb gazdasági hatások kezelése hozzájárul ezen probléma hatásának csökkentéséhez, illetve a szabályozási környezet folyamatos monitoringozása is segíti. A város jelenlegi jellemzőit figyelembe véve ezen tényező hatásait közepesen tudja csak kivédeni, azonban rugalmasan képes reagálni, így új eszközök és folyamatok kidolgozása csak részben szükséges.

Az *iparterületek hiánya* hátrányt okozhat a településen,tekintettel arra, hogy Móron jelenleg a rendelkezésre álló iparterületek szinte teljes kapacitással üzemelnek. A további gazdaságfejlesztési potenciál kiaknázása érdekében el kell kerülni a város iparterületeinek telítődését, és az iparterületek iránti hiány kialakulását. Abban az esetben, hogyha a helyi gazdasági bővülése üteme meghaladja a jelenlegi fizikai korlátokat, az önkormányzat rugalmasan képes reagálni a helyzetre. A település fejlődéséből kifolyólag a magasabb fejlesztési szinteken nagyobb forrástömeg kerülhet átcsoportosításra a térség gazdaságfejlesztésére. A városi rezilienciát növelheti további barnamezős területek gazdasági célú hasznosításának megvalósítása, melyek között több önkormányzati tulajdonú is megtalálható. Ezek jelentős potenciált rejtenek - például a megfelelő képzettségű munkaerő letelepítésének egyik fontos eszközeként bérlakások biztosítása, „munkás apartmanok" kialakítása*. Városhatáron túlmutatóan minden olyan település érintett, amelyről jelenleg a lakosok Mór ipari területére járnak dolgozni, vagy ahol várható, hogy a jövőben az ipari területen nyíló munkalehetőségek és javuló munkakörülményeknek köszönhetően a térségbe költöznek munkavállalás reményében. A várost ezen tényező a jelenlegi eszközrendszert figyelembe véve korlátozottan érinti, a város ellen tud állni, rugalmasan képes alkalmazkodni, azonban a teljes abszorpcióhoz további eszközök és folyamatok kiépítése szükséges.*

Zöldülő város

A társadalmi modernizáció begyűrűzése gátolhatja a településen a fenntarthatóság meghonosodását. Ennek kezelésére tudatos tervezés és szabályozás, illetve szemléletformálás és oktatás szükséges. Várostervezéshez kapcsolódóan szükséges fenntartható városfejlesztési terv, városi klímastratégia létrehozása, lehetőség szerint további zöld övezetek kijelölése. Az önkormányzati hatáskörbe tartozó környezeti szabályozásokon keresztül, illetve gazdasági

ösztönzök kiépítésével támogathatók a fenntartható megoldások elterjedése. A városi klímatudatosság oktatással és szemléletformálással erősíthető, mint nevelési programok, kampányok és rendezvények. Összességében ezen hatást jelen eszközrendszerével a város csak korlátozottan képes kivédeni, azonban rugalmasan képes rá reagálni. További komplett rendszerek és megoldások kiépítése szükséges.

Jelentős kockázati tényező, hogy *nem tud kialakulni a regionális energiaellátás, az országos hálózati függés, valamint a globális energiapiaci függőség erősödik*. Az Önkormányzat igyekszik a helyi elektromos áramellátás lehetőségét megteremteni, ösztönözni (pl. napelempark területének biztosítása). Szintén ide kapcsolódik, hogy a város önkormányzata kiemelt célként kezeli a közintézményeinek, valamint a saját tulajdonú épületeiben található nem önkormányzati fenntartási intézmények energetikai korszerűsítését. A jövőben további beruházásokkal biztosítható a fenntarthatóság növelése, energiaigény csökkentése és egyúttal a költséghatékonyság. Energiatakarékos berendezések használata az energiahatékonyság elérése érdekében (pl. energiatakarékos LED izzók). Födémszigetelés az önkormányzati fenntartású intézményekben relatív alacsony ráfordítással energiamegtakarítást eredményez, valamint indokolt lenne geotermikus energia használatára való törekvés erősítése a lakosság körében figyelemfelhívó kampányok keretében. Ezen intézkedések elmaradása esetén az energiahatékonyság évről-évre csökkenhet. Összességében a város önmagában a jelenlegi eszközrendszerével nem tud ellenállni a negatív hatásoknak ezen a területen, abszorpciós képessége alacsony. Korlátozottan szükséges további eszközök és rendszerek kiépítése, a meglévők fejlesztésével kezelhető a probléma.

Kockázatként jelenik meg, hogy *a városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal*. Az Önkormányzat részéről a városi zöld menetrend fejlesztése szükséges (adatbázisok fejlesztése, irányítási rendszer bevonása, zöld felületi stratégia kidolgozása stb.) és a helyi közlekedés fejlesztése. További megoldási javaslatok a következő pontban kerülnek bemutatásra. Összességében ezen problémát a város nem képes kivédeni jelenlegi eszközrendszerével és nem képes rugalmasan alkalmazkodni. Új rendszerek, folyamatok kiépítése szükséges a transzformációs képesség növelése céljából.

Az ipari terjeszkedés miatt potenciálisan kevésbé lesz élhető a város (pl. zajterhelés nő) és nem tud az igényeknek megfelelő kellően zöld imázst kiépíteni. A város egyik jelentős vonzereje a zöldfelületek magas aránya, a zöldterületek magas minősége, ami a jövőben fontos versenyképességi szempont lehet. Célszerű lehet a jövőben egy, a zöldfelületi rendszerhez kapcsolódó stratégia létrehozása, mely a helyi preferenciákra, igényekre épül. Lehetséges intézkedések:

- Zöldfelületek és vízfelületek arányának megőrzése a településen végrehajtandó ipari terjeszkedést követően is.
- Fák, fasorok védelme, fokozatos megújítása, a meglévő zöldterületek védelme és elsődleges funkciójának biztosítása.
- Zöldfelületi, természetvédelmi és egyéb monitoring-rendszerek létrehozása.
- A lakosság körében szemléletformálás és környezeti kultúra javítása.
- Fásítási program keretében fasorok fásított zöld sávok további bővítése.

- Barnamezős területek zöldfelületfejlesztési célú hasznosítása. Környezettudatos csapadékvíz-gazdálkodás a fejlesztések terhére.
- A közösségek és a helyi önkormányzat közötti kommunikáció és együttműködés javítása.
- A gazdasági szereplők társadalmi szerepvállalásának előtérbe helyezése.
- Tervezési technológiák és kutatási eredmények hasznosítása a településen.

A városi zöldterületek növelése, valamint a meglévők felújítása segít a „zöld hatás" megteremtésében. Összességében egy olyan hatásról beszélünk, amihez a város a jelenlegi eszközrendszerével többnyire ellen tud állni, a tényezőre rugalmasan képes reagálni, azonban további rendszerek, folyamatok és megoldások kiépítése szükséges.

A körforgásos gazdaság alacsony szinten való stagnálása kockázatként jelentkezik a Móron. Jelenleg a körforgásos gazdaság a városban csak a hulladékgazdálkodásban van jelen. Az Önkormányzat részéről lehetséges beavatkozási területek a korábban bemutatott napenergia ösztönzők (például terület biztosítása napelemparkra) vagy szemléletformáló programok; önkormányzati energiahatékonysági felújítások (közvilágítás, középületek fejlesztése), megújuló energia/energiatakarékos megoldásokat kínáló projektek (pl. közösségi töltőpontok, lakossági LED izzók stb.); szabályozás környezet fejlesztése, monitoringozása; ösztönzők bevezetése; illetve a hulladékkezelés további fejlesztése (komposztáló központok, újrahasznosítási központok, szelektív gyűjtők). Összességében ezen problémát a város jelenlegi eszközrendszerén keresztül képes kezelni, rugalmasan képes reagálni, jelentős volumenű új rendszerek és folyamatok kiépítése csak korlátozottan szükséges.

Digitális város

A *digitális infrastruktúra elmaradottsága* tekintetében a kockázat csökkentésének érdekében a helyi stratégiákban szükséges figyelembe venni a digitális infrastruktúra fejlesztésének lehetőségeit, eszközeit, illetve ösztönzőket kiépíteni. Az okos város innovatív koncepciója és az ezzel járó előnyök kiaknázása, az önkormányzat tulajdonában lévő közintézményekben a digitális módszerek alkalmazása lenne indokolt. A digitális infrastruktúra lemaradási tendencia csökkentésének érdekében további lehetőségek állnak az önkormányzat rendelkezésére:

- A város üzemeltetésében lévő közintézmények közül az oktatási intézményekben okos eszközök beszerzése, támogatása az iskolák részére (pl. okos tábla, laptop).
- Balesetmegelőzés érdekében a városban sebességmérő eszközök elhelyezése a rendőrség bevonásával, közbiztonság növelése.
- Ingyenes WiFi elérési pontok telepítése főbb találkozási helyszíneken.
- Buszmegállók környezetében elektromos audiovizuális tájékoztató kijelző berendezés telepítésének vizsgálata.

Ezen kockázati tényező hatását a város jelenleg nem képes kivédeni, nem képes rugalmasan reagálni, új eszközök és folyamatok kidolgozása szükséges.

Kockázatként jelenik meg, hogy a lakosság, oktatás digitális felkészültsége alacsony. Digitális átállás menetrend megfogalmazásával és az abban lefektetetett intézkedések konzekvens

végrehajtásával jelentősen növelhetőek az egyéni digitális készségek, melyek egyben növelik a keresletet a digitális megoldások iránt. A város folyamatos párbeszédet folytat a helyi oktatási és képzési intézményekkel, vizsgálja a gazdasági igényeket és ahhoz kapcsolódóan fogalmazza meg digitális stratégiáját. A digitális átállás szempontjából szintén kiemelten fontos a gazdasági szereplőkkel való kétoldalú kapcsolattartás, képzési központ kialakítása, amely az igényeknek megfelelő képzéseket képes magas szinten biztosítani, továbbá a helyi vállalatok bevonása az egyetemek duális képzési rendszerébe. A városban a jelenlegi húzóágazatok ösztönzik az innováció alkalmazását (autóipar, elektronikai eszközök gyártása). Olyan ágazatok támogatása szükséges, mely magas digitális innovációt alkalmaznak. Megvalósításban segítséget nyújthat:

- Lakosság felkészítése a lehetséges kihívásokra figyelemfelhívó kampányokkal.
- Számítástechnikai eszközök beszerzésének támogatása a rászoruló lakosok részére, illetve az önkormányzat kezelésében lévő oktatási intézmények számára.
- Okos eszközök használatának bevezetése a lakosság körében.
- Digitális elérhetőség a helyi könyvtár könyvállományát illetően.
- Fiatal korosztály bevonása a városfejlesztési tervek kidolgozásakor.
- Egészségügyi alapellátási feladatok digitális átállása pl. applikáció használatával, amely esélyegyenlőséget is növeli.
- WiFi hot-spotok bevezetése nyílt nagy közösségi tereken.

A város ezen kockázat hatásait jelenlegi eszközrendszerével korlátozottan tudja kivédeni, nem képes rugalmasan reagálni. Ennek következtében új eszközök és folyamatok kidolgozása szükséges.

Megtartó város

Kockázatként jelenik meg, hogy a *város lakosságára jellemző elvándorlási egyenleg további romlása következik be*. Ennek a demográfiai folyamattal szembeni ellenállóképességet növelheti egy a fiatalok számára (is) vonzó egységes városi imázs kialakítása. Némileg meglepő módon a koronavírus járvány hatása is képes lehet ezt az ellenállóképességet erősíteni. A koronavírus okozta pandémia kialakulását követően az otthoni munkavégzés aránya jelentősen megnőtt országszerte, amelynek lakosságmegtartó ereje is van. A fiatalabb generáció érdeklődésének megfelelő kulturális programok szervezése a keresletnek megfelelő minőségben és gyakorisággal megtartó hatással bír. A fiatal lakosság elvándorlási mutatóinak csökkenése érdekében javasolt kiemelt figyelmet fordítani a megtartó város szerepére. Minden korosztályt figyelembe véve a megtartóerő növekedése a helyi identitástudat és életminőség emelkedésén keresztül valósulhat meg. Célszerű a város kiemelt értékeinek erősítése (pl. zöldfelületek fejlesztése, zöld menetrend kidolgozása), közszolgáltatások fejlesztése. Összességében ezen kockázati tényező hatásait a város nem képes kivédeni, azonban képes ezekre korlátozott mértékben reagálni. Kezeléséhez további eszközök és folyamatok kidolgozása szükséges.

A *városi vonzerő nem elégséges a kitűzött jövőkép eléréséhez*. A város vonzerejét szintén érdemben javíthatják a helyi identitást meghatározó tényezők erősítése, az itt élők kötődése a városhoz, ami az elmúlt években tapasztalható népességcsökkenés szempontjából egyaránt

fontos folyamat lenne. A lakosság preferenciái szerinti fejlesztéseket szükséges végrehajtani a közszolgáltatások terén a jövőben is, amihez rendszeres direkt kommunikációt szükséges folytatni a lakossággal. Továbbá a város vonzerejét növelhetik a különböző alternatív (pl. kerékpáros) közlekedési módokat támogató fejlesztések. Ennek kapcsán a város Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítését tervezi. Szintén ide kapcsolódhatnak a város elérhetőségének fejlesztését célzó fejlesztések, melyek által javulhat a település elérhetősége, bővíthető a város agglomerációs térsége, a gazdaság versenyképessége növekszik (új munkahelyeket tud teremteni). A városhoz való kötődést, a helyi identitást a város lakosságának körében minden korosztályban erősíteni szükséges. A város jelenlegi erőforrásait figyelembe véve ezen tényező hatását inkább képes hárítani, azonban korlátozott mértékben rugalmas reakción keresztül. Összességében szükséges további eszközök és folyamatok kidolgozása a hatás kezelésével kapcsolatban.

A *gazdaság sérülékenysége akadályozza a város megtartóképességét*. A gazdasági szereplők stabil működése, a munkahelyek megőrzése a város megtartó funkciója szempontjából is kulcsfontosságú. Az önkormányzatnak szükséges kiaknázni az összes lehetőséget a minél alacsonyabb gazdasági kitettség elérése érdekében – részletesen a prosperáló város tervezési dimenzió releváns tényezőinél. Összességében ezen kockázat hatásait mérsékelten tudja kezelni a város, azonban rugalmatlanul képes csak reagálni. További eszközök, megoldások átcsoportosítása, kidolgozása szükséges.

További kockázat, hogy a globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére. A vonzerő fejlesztéséhez kapcsolódó hatásmechanizmusok már a korábbiakban kifejtére kerültek. A kockázat kezelésének további lehetőségei a tudatos, klímaálló zöldfelületi rendszer tervezésében, kialakításában rejlenek. Ehhez kapcsolódóan kívánja az önkormányzat elkészíteni a város Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervét, valamint felülvizsgálni a Települési Vízkárelhárítási Tervét. Ezen tényező hatását a város a jelenlegi eszközrendszerével nem képes hárítani, rugalmatlanul képes csak reagálni, így további eszközök kidolgozása szükséges.

Kiszolgáló város

Kockázatként jelenik meg *az önkormányzati szolgáltatások fenntarthatósága*. Ezen tényező kiemelt fontosságú a helyi lakosok életminősége, a város vonzerejének szempontjából. A lakossági igényekre válaszul a közszolgáltatások fejlesztésével biztosítható a helyi életminőség növekedése, a város kiszolgáló képességének fejlesztése. A prosperáló város dimenzióban bemutatott, a helyi gazdaságfejlesztésre irányuló intézkedések közvetetten forrásnövekedést eredményeznek az Önkormányzat számára a munkahelyteremtés mellett, ami a közszolgáltatások fejlesztésének költségoldali alapjául szolgálhat. Összességében ezen hatásnak jelenlegi eszközeivel a város korlátozottan képes ellenállni, azonban rugalmasan képes reagálni. Új eszközök kidolgozása korlátozott mértékben szükséges csak, jelenlegi eszközök és folyamatok fejlesztése szükséges.

A *város élhetősége romolhat a külső környezeti hatások által.* Mór vonzerejéhez jelentős mértékben hozzájárul a város zöldövezeti jellege. A külső környezeti hatások és a nem kellő felkészültség hatására fennáll a zöldterületek elhanyagolásának, beépítésének veszélye. Célszerű a város zöld menetrend fejlesztése, vagyis zöld felületi stratégia kidolgozása, klímavédelmi alap felállítása stb. A város ezen tényező hatásait nem képes önállóan, jelenlegi

erőforrásaival kivédeni, nem képes rugalmasan reagálni. Szükséges új eszközök és folyamatok kidolgozása.

Mór jelenleg is erőteljes áthaladó forgalom és forgalomnövekedés sújtja, a várost és annak lakosságát érintő ingázás növekedése negatívan hat a város kiszolgáló képességére. Ennek a hatásnak az enyhítését a közlekedési hálózatok (pl. elkerülőút), közösségi közlekedés hálózatok fejlesztésével (busz, vasút, kerékpár) tudja a város csökkenteni. A közlekedési terhelés csökkenése a település lakosságára egészségügyi szempontból is pozitív hatással bír. Célszerű a helyi, 2021 óta magánvállalkozás által üzemeltetett körjáratok és a Volánbuszos helyközi tömegközlekedés népszerűsítésének előtérbe helyezése a személyautós forgalommal szemben az Önkormányzat által finanszírozott promóciók segítségével. A város jelenlegi eszközrendszerével képes ezen kockázati tényező hatását enyhíteni, annak ellenállni, azonban a város abszorpciós képesége korlátozott, részben szükséges új rendszerek és folyamatok kidolgozása.

3.
Jövőkép és stratégiai célok

3.1.
Jövőkép

A helyzetfeltáró munkarész keretében feltárt sajátosságok, a Mór Városát érintő külső hatások, valamint az ezekre vonatkozóan a felkészültségi mátrix keretében bemutatott, a város által követendő adaptív forgatókönyv szerinti intézkedések alapján fogalmazzuk meg Mór jövőképét.

A megfogalmazott jövőkép összhangban van Mór Településfejlesztési Koncepciójában megfogalmazott jövőképével, annak újragondolt, újrafogalmazott változatát jelenti. A város alapvető célkitűzései, víziója változatlan, a város vezetése elkötelezett azok elérésben, megvalósításában, a főbb stratégiai célokat, részcélokat azonban szükséges a jelenlegi környezethez és az általa támasztott kihívásokhoz illeszteni.

A fentiek alapján Mór Városa az FVS keretében az alábbi jövőképet fogalmazza meg:

> Mór a lakossága megtartásával továbbra is egy kellemes, élhető, 14-16 000 lakosú kisváros marad, mely őrzi és ápolja sajátos nemzetiségi hagyományait, fejlett ipari hátterére alapozva kedvező munkalehetőséget, stabil életkörülményeket kínál lakosai számára, melyet magas színvonalú közösségi szolgáltatásokkal kiegészítve megőrzi járási vezető szerepét.

Mór a megfogalmazott és aktualizált jövőképe mellett továbbra is meg kívánja őrizni az eddig általánosan használt mottóját, miszerint: „Mór az EZERJÓ városa!”. Ez a településre kitalált rövid, tömör és jól eltalált mottó nem csak a településen lakók identitástudatát képes erősíteni, de településmarketing szempontból is fontos szerepet játszik. Ez az általánosan használt és a köztudatba beépült mottó a korábban a településfejlesztési koncepcióban, illetve a jelenlegi FVS-ben megfogalmazott jövőkép és célok számára is megfelelő tömör jelentéstudatot és értelmezést hordoz.

A településfejlesztési koncepcióval összhangban Mór az átfogó jövőképe mellett az egyes stratégiai célterületek (lásd következő alfejezet) vonatkozásában is fenn kívánja tartani a korábban megfogalmazott tematikus jövőképeket.

Társadalmi jövőkép

Kellemes, élhető és kisvárosias életkörülményeket biztosító település, ahol magas színvonalú és sokrétű humán közszolgáltatások állnak a lakók rendelkezésére, emellett az aktív közösségi élet, a változatos sport és kulturális programkínálat, a szabadidő helyben való eltöltésének lehetőségei a népességmegtartás és kismértékű növelése mellett települési identitást is növeli. Törődik minden társadalmi réteg és korosztály igényeivel, elősegíti a hátrányos helyzetűek

társadalmi felzárkózását, beilleszkedést. Ezen törekvések területe nem csak Mór városára korlátozódik, járási központként a környező települések fejlődése, lakossága iránt is elkötelezettséggel van.

Gazdasági jövőkép

Erős, stabil, diverzifikált gazdasági ágazatokkal rendelkező és versenyképességét növelni tudó térségi központ külső és külföldi kapcsolatokkal, mely a munkaerő kvalifikálásában is jelentős szerepet játszik. Az autóipari beszállító vállalkozások jó gazdasági alapot teremtenek Móron, de ezek mellett más gazdasági szektorokba tartozó vállalkozások további megjelenése szükséges, a stabil helyi gazdasághoz. Fontos, hogy Mór Önkormányzata a K+F tevékenységekre építő, tudásalapú ágazatokban működő kis- és közepes vállalkozások számára kellően vonzó gazdasági környezetet legyen képes biztosítani, melybe beletartozik a szükséges alap-infrastruktúra megteremtése, a vállalkozásoknak nyújtott közszolgáltatások színvonalának növelése, az elektronikus ügyintézés lehetőségének kiterjesztése is. Mindehhez szükséges a település gazdasági-költségvetési helyzetének, javítása elsősorban azon cél mentén, hogy Mór minél inkább képes legyen beruházásainak saját erőből történő finanszírozására. E mellett természetesen a városnak érdeke az Európai uniós fejlesztési források és a hazai költségvetési támogatások minél nagyobb mértékű kihasználása is.

A gazdasági jövőkép megfogalmazásakor Mór egyik legnagyobb értékét is fontos kiemelni, a szőlőtermesztést és borászati iparágat. Mely nem csak, mint termelő iparág, hanem a móri turizmus fontos bázisaként is megjelenik. A történelmi hagyományokat tiszteletben tartó és 21. századi technológiákat alkalmazó hatékony borászatok és a hatékony marketing tevékenységek révén komoly turisztikai tényezővé váló borturizmus hosszú távon a gazdaság meghatározó része marad. A turisztikai ágazat erősítése érdekében a táji- és természeti értékek is jobban kihasználásra kerülnek az ökoturizmus megteremtése révén.

Épített- és természeti környezet jövőképe

Az épített és természeti környezet értékeit óvó, ám fenntartható fejlődéssel és fejlesztéssel biztosítja a lakók egészséges, biztonságos kisvárosias és természetközeli élettereit.

Táj- és természetvédelemi szempontból a legfontosabb kihívás a Natura 2000 területek – ezeken belül is kiemelten a Vértes tájvédelmi körzet – védelmének a fenntartása, az értékes állat- és növényvilág és táji együttes megmaradásának biztosítása. Az ökoturizmus fejlesztése révén a természeti értékek fenntartása szükséges és szerves részévé válik Mór fenntartható fejlődésének.

A zöldfelületi rendszer és a zöldterületek az emberi épített környezet fontos elemei. A belterület épített elemit tagoló terek és utak menti zöldfolyosók javítják az ott lakók közérzetét, hangulatát, valamint pihenési és rekreációs felületet biztosítanak a közterületeken. A város mikroklimatikus viszonyait javítják, melynek fontos a klímaváltozás kedvezőtlen hatásait tekintve. Ezért ezek fenntartása, bővítése és minőségi fejlesztése a jövőkép fontos eleme.

Az épített környezet fenntartható fejlesztése Móron is számos kihívás előtt áll az elkövetkező évtizedekben. A globális folyamatok és problémák kicsiben ugyan, de megjelennek Móron is. A gyorsuló világunk és életvitelünk a műszaki infrastruktúra és e-kommunikáció számára jelent legnagyobb kihívásokat. Erre nyújtanak megoldásokat a SMART CITY (okos vagy intelligens

város) modellek, melyek a hatékony és összehangolt megoldások a városirányítás, városgazdálkodás, a terület- és közlekedésszervezés, az e-ügyintézés területén a fenntarthatóság jegyében a lakosság életszínvonalának emelését és a vállalkozói szféra növekedését célozzák meg megfelelő műszaki infrastruktúra kiépítésével és fejlet infokommunikációs technológiák alkalmazásával.

Az épített környezett fenntartható fejlesztésnek további fontos területe a természeti erőforrások takarékos felhasználása, a megújuló energiaforrások minél szélesebb körű kihasználása, felkészülés a klímaváltozás negatív hatásaira, az épületek CO2 kibocsájtásának csökkentése és a hatékony hő- és légtechnika alkalmazása. Végeredményként közel nulla energia felhasználású épületek megvalósítása.

Mór városának gazdag és megőrzendő építészeti örökséggel rendelkezik. Ezen belül kiemelkedő a belváros műemléki környezete, melyet a számos önálló műemlék, helyi védett épület és ezek együttese által alkotott utcaképek, településszerkezet tesz egyedivé. További megőrzendő értéke Mórnak a présházak, pincék, melyek szorosan hozzátartoznak a város történelméhez, identitásához.

A jövőkép ezen tényezők összességéből tevődik össze, azaz a település fenntartható fejlődésének olyan módú biztosítása, hogy közben a múlt öröksége megőrzésre kerüljön.

3.2.
A stratégia célrendszere

A jövőképre építve három stratégiai cél, azokon belül hét részcél került meghatározásra:

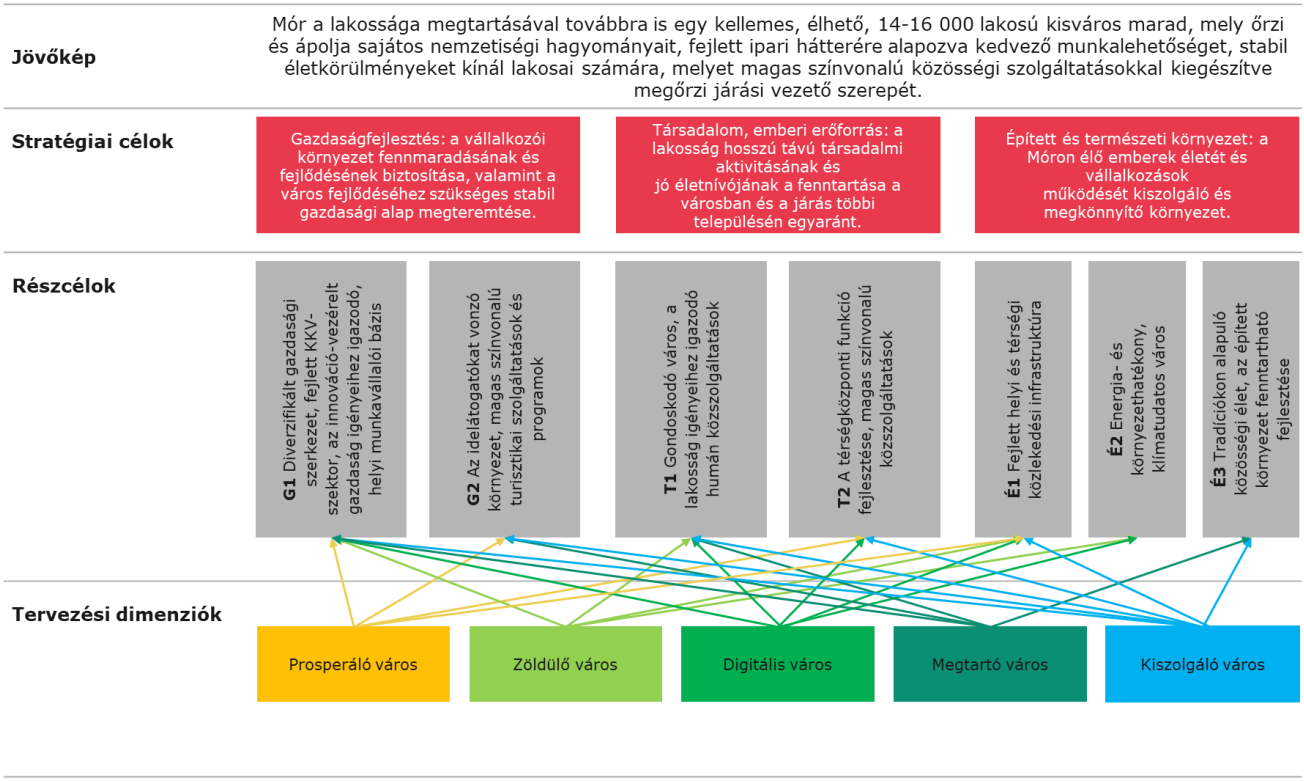
- Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése:
  - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis (G1).
  - Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok (G2).

- Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt:
  - Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások (T1).
  - A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások (T2).

- Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet:
  - Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra (É1).
  - Energia- és környezethatékony, klímatudatos város (É2).
  - Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése (É3).

A stratégiai részcélok kapcsolódását a tervezési dimenziókhoz az alábbi ábra mutatja be:

3. ábra – FVS stratégiai célmátrix

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

Az egyes részcélokhoz kapcsolódó egyes fejlesztési területeket az alábbiakban foglaltuk össze:

- G1 - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis:
  - Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése, infrastrukturális és területi bővítés biztosításával.
  - Jelenlegi K + F tevékenységek megerősítése fejlesztésének elősegítése.
  - Minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése.

- G2 - Idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok:
  - Csábító turistacélpont legyen a város, vonzza az aktív turizmus képviselőit.
  - Borturizmus, a Móri Ezerjó széleskörű népszerűsítése.
  - A turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi elemeinek fejlesztése:
    - a bor- és gasztronómiai turizmus,
    - az aktív (halász-, vadász-, lovas-, „bakancsos”-, kerékpáros) turizmus,
    - a vallás- kultúra- és épített örökség köré szerveződő turizmus,
    - valamint a konferencia- és wellness turizmus.
  - Turisztikai desztináció fejlesztése:

- a turizmus - helyi TDM szervezetet középpontba helyező - szervezésének a fejlesztése, az összehangoltság, az együttműködés feltételeinek megteremtése, a turisztikai desztináció monitoring és kutatási rendszerének kialakítása és működtetése;
- a külső kommunikáció fejlesztése, a turista-információs csatornák megerősítése, a desztinációs imázs egységesítése, erősítése;
- a turizmus aktorai közti belső kommunikáció, a szolgáltatások minőségének javítása, a „vendégbarát" szemlélet előtérbe helyezése.

- T1 - Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások:
  - Fiatalodjon a város, a fiatalok megtartása és letelepítése:
    - oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése,
    - humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan.
  - Gondoskodás minden korosztályról, csecsemőtől az aggastyánig, aki vigyáz az itt élő lakosra és segít a szegregátumban élőknek a felzárkózásban:
    - szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése,
    - közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése.

- T2 - A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások:
  - Jó közszolgálat a társadalom jó szolgálata, a járás jó közérzete.
  - Egészséges életmód lehetőségei a sportolás és rekreáció biztosítása.
  - A belváros fejlesztése.
  - Szociális érzékenység, segítség a hátrányos helyzetűeknek.
  - Szerethető település, szerkezeti kialakításának fejlesztése.

- É1 - Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra:
  - Fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés biztosítása.
  - Helyi közlekedés és parkolás kulturált megoldása.
  - Kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése.

- É2 - Energia - és környezethatékony, klímatudatos város:
  - Energiahatékony és klímatudatos város legyen.
  - Alternatív energiák felhasználása és energiatakarékosság az egész járást hassa át.
  - Óvja a természetet a hulladéktól.

- É3 - Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
  - Rendelkezzen olyan rendezési tervvel, amely hosszú távon biztosítja a hagyományok őrzése mellett a modern élet igényeinek megfelelő építészetet.
  - Építészet és városüzemeltetés harmóniája.

A stratégiai célrendszer területi vetületének bemutatása során figyelembevételre kerültek a várostérségi és a városon belüli, egyes városrészekhez kapcsolódó leképeződések is.

Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés című dokumentum 3. Területi lehatárolás című fejezetében közigazgatási,

agglomerációs, foglalkoztatási, funkcionális és a térségi szervezőerő szerint történt meg a **várostérségek** lehatárolása. A várostérségeket az alábbi táblázat mutatja be:

5. táblázat – Várostérségek lehatárolása

	Tényező	Város szerepe	Települések köre	Települések száma vagy felsorolása
A) kötött	közigazgatási egység	járásközpont	járás települései	Mór és további 12 település: Bakonycsernye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Magyaralmás, Nagyveleg, Pusztavám, Söréd
B) Rugalmas	agglomerálódás	agglomerációs központ	azon települések köre, ahonnan a lakosok munkavégzés és szolgáltatások igénybevétele céljából Mórhoz kötődnek	Móri agglomerációs központ (10 település): Nagyveleg, Szápár, Bakonysárkány, Jásd, Pusztavám, Súr, Aka, Bakonycsernye, Csetény és Csókakő
	foglalkoztatás	vonzáskörzet	az adott városba irányuló munkavégzési célú ingázás kibocsátó településeinek köre	Móri foglalkoztatási vonzáskörzet (23 település): Fejér vármegye: Mór, Pusztavám, Csókakő, Nagyveleg, Bakonycsernye, Balinka, Bodajk Veszprém vármegye: Csetény, Bakonynána, Jásd, Szápár Komárom-Esztergom vármegye: Súr, Csatka, Ácsteszér, Aka, Bakonysárkány, Bakonyszombathely, Réde, Bakonybánk, Kerékteleki, Ete, Ászár, Kisbér
	funkcionális	közműellátás	A Fejérvíz ZRt. móri telephelye által kiszolgált települések: ívóvíz-ellátás és szennyvíz-elvezetés szolgáltatások	12 település: Bakonycsernye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csákvár, Csókakő, Gánt, Jásd, Nagyveleg, Pusztavám, Söréd, Zámoly

	Tényező	Város szerepe	Települések köre	Települések száma vagy felsorolása
		szolgáltató központ	A város által nyújtott alap, és középszintű köz- és piaci szolgáltatásokat napi szinten igénybe vevő térségi lakosok települései	8 település: Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Magyaralmás Nagyveleg, Söréd
		szolgáltatói hálózati központ	Szociális Alapszolgáltatási Központ (SZAK) lefedettségi területe (étkeztetési, házi segítségnyújtási, idős ellátási, család- és gyermekjóléti szolgáltatásokok)	13 település: Bakonycsernye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Magyaralmás, Mór, Nagyveleg, Pusztavám, Söréd
	térségi szervezőerő	borvidéki központ, Móri Borvidék TDM vezető települése, tájegységi (kistáji) központ	Móri Borvidék, Móri-árok kistáj, Móri Borvidék TDM	18 település: Bakonycsernye, Bakonysárkány, Balinka, Bodajk, Bodmér, Csákberény, Csákvár, Csetény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Gánt, Kincsesbánya, Moha, Nagyveleg, Pusztavám, Söréd, Várgesztes, Zámoly
	fejlesztési cél alapon	a térségi fejlesztéseket koordináló önkormányzat	Koordináló szerepet nem tölt be, együttműködik a térségi fejlesztéseket koordináló partnerekkel az adott dimenziók mentén (közmű, turisztikai fejlesztések és szolgáltatások, beszállítói hálózatok).	-

Forrás: saját szerkesztés

A **városrészek** alatt a jelen stratégia *5.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása* című fejezetében meghatározott akcióterületeket értjük. Az akcióterületeket az alábbi térképen mutatjuk be előzetesen:

4. ábra – Mór akcióterületi városrészei

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés

5. ábra – Területi célmátrix – városrészi és várostérségi összefüggések

Stratégiai célok	Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése.		Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt.		Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások Működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet.		
Részcélok	**G1** Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV - szektor, az innováció -vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	**G2** Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	**T1** Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	**T2** A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	**É1** Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	**É2** Energia - és környezethatékony, klímatudatos város	**É3** Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
Várostérségi összefüggések	Móri agglomeráció / foglalkoztatási vonzáskörzet	Móri agglomeráció / foglalkoztatási vonzáskörzet / borvidék	Móri agglomeráció	Móri járás / agglomeráció / közműellátási körzet / szolgáltató körzet / szolgáltatói hálózati körzet	Móri járás / agglome-ráció / foglalkoz-tatási vonzás-körzet / szolgáltató körzet	Móri járás / közmű-ellátási körzet / szolgáltató körzet	Móri közmű-ellátási körzet / szolgáltató körzet
Városrészi összefüggések	Belváros Ipari terület Délkeleti városrész	Belváros Pincés utcák Délkeleti városrész	Belváros Délkeleti városrész Szegregátum AT	Belváros Pincés utcák Délkeleti városrész Kertváros Szegregátum AT	Belváros Ipari terület Kertváros	Belváros Délkeleti városrész Kertváros Szegre-gátum AT	Belváros Ipari terület Délkeleti városrész Kertváros Szegregátum AT

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

3.3.
Reziliens város a stratégiai célrendszerben

A Forgatókönyv elemzés fejezetben felmért kockázatokhoz kapcsolódóan a stratégia az alábbi beavatkozásokat szükségességét fogalazza meg:

6. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Prosperáló város

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
Általános gazdasági recesszió	▪ Infrastrukturális fejlesztések ▪ Helyi gazdaságfejlesztés ▪ Szabályozási környezet fejlesztése		
Elégtelen oktatási-képzési szerkezet	Nem szükséges	Nem szükséges	▪ Oktatásfejlesztés (pl.: képző- és innovációs központ létrehozása)
Egyoldalú gazdasági szerkezet kialakulása	▪ Helyi gazdaságfejlesztés (pl. magasabb hozzáadott értékű iparágak bevonzása)		
Negatív gazdasági folyamatok	▪ Helyi gazdaságfejlesztés (pl.: helyi gazdaságfejlesztési alap létrehozása)		
Elszívó hatás erősödése	Nem szükséges	▪ Helyi gazdaságfejlesztés	
Forráshiány	▪ Helyi gazdaságfejlesztés (pl.: helyi gazdaságfejlesztési alap létrehozása; helyi gazdaságot érintő fejlesztési terv)	Nem szükséges	Nem szükséges
Iparterületek hiánya	Nem szükséges	▪ Helyi gazdaságfejlesztés (pl.: barnamezős területek gazdasági célú hasznosítása, munkaerő lakhatási feltételeinek fejlesztése)	

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

7. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Zöldülő város

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
A társadalmi modernizáció (a fogyasztói társadalom térnyerése, túlurbanizáció és zsúfoltság, elidegenedő társadalom, polarizálódó társadalom stb.) begyűrűzése gátolja a fenntarthatóság meghonosodását	▪ Városi klímastratégia létrehozása	Nem szükséges	▪ Városi klímatudatosság növelése
Nem tud kialakulni a regionális energiaellátás, az országos hálózati függés, valamint a globális energiapiaci kitettség erősödik	▪ Saját tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése ▪ Szabályozási környezet fejlesztése ▪ Helyi elektromos áramellátás lehetőségeinek megteremtése, ösztönzése		Nem szükséges
A városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal	▪ Városi zöld menetrend fejlesztése (adatbázisok további fejlesztése, irányítási rendszer bevonása, zöld felületi stratégia) ▪ Helyi közlekedés fejlesztése (tömegközlekedési eszközök zöld fejlesztése, parkolók és elektromos töltők)		
Az ipari terjeszkedés miatt kevésbé lesz élhető a város (pl. zajterhelés nő) és nem tud az igényeknek megfelelő kellően zöld imázst kiépíteni	Nem szükséges	Nem szükséges	▪ Városi zöld menetrend fejlesztése (zöld felületi stratégia)

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

8. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Digitális város

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
A digitális infrastruktúra elmaradottsága	▪ Közszolgáltatások fejlesztése (pl.: közszolgáltatások digitalizációjának további fejlesztése; közműhálózat fejlesztése) ▪ Közbiztonság fejlesztése		
A lakosság, oktatás digitális felkészültsége alacsony	Nem szükséges	▪ Digitális átállás menetrend létrehozása	

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

9. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Megtartó város

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
A város lakosságára jellemző elvándorlási egyenleg további romlása következik be	▪ Helyi közlekedés fejlesztése ▪ Városi zöld menetrend fejlesztése	Nem szükséges	▪ Helyi identitás fejlesztése (pl.: városi imázs kialakítása)
A városi vonzerő nem elégséges a kitűzött jövőkép eléréséhez	Nem szükséges	▪ Helyi identitás fejlesztése ▪ Közszolgáltatások fejlesztése (pl.: egészségügy) ▪ Helyi közlekedés fejlesztése (pl.: kerékpáros útvonalak, várost más településekkel összekötő közlekedési útvonalat)	
A gazdaság sérülékenysége akadályozza a város megtartóképességét	Nem szükséges	▪ Helyi gazdaságfejlesztés (munkaerő lakhatási viszonyai, turizmusfejlesztés, barnamezős területek rehabilitációja)	

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	▪ Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv elkészítése és Települési Vízkárelhárítási Terv felülvizsgálata		

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

10. táblázat – Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa – Kiszolgáló város

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
Az önkormányzati szolgáltatások fenntarthatósága	▪ Közszolgáltatások fejlesztése ▪ Helyi gazdaságfejlesztés (munkaerő lakhatási lehetőségeinek biztosítása)	Nem szükséges	Nem szükséges
A város élhetősége romlik a külső környezeti hatások által	▪ Városi zöld menetrend fejlesztése (zöld felületi stratégia, klímavédelmi alap felállítása)		
Forgalom növekedés	Nem szükséges	▪ Helyi közlekedés fejlesztése (elkerülőút, közösségi közlekedés fejlesztése)	Nem szükséges

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

A beavatkozásokat figyelembevéve a stratégia célrendszere a következőképpen helyezkedik el az öt tervezési dimenzióban:

6. ábra – A reziliens város a stratégiai célrendszerében

Tervezési dimenziók	Stratégiai részcélok						
	G1	G2	T1	T2	É1	É2	É3
Prosperáló város	x	x		x	x		
Zöldülő város	x		x		x	x	
Digitális város	x		x	x	x	x	
Megtartó város	x	x	x				x
Kiszolgáló város	x	x	x	x	x		x

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

3.3.1. Prosperáló város

A prosperáló város tervezési dimenzióhoz a következő stratégiai célok kapcsolódnak:

- Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése:
  - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis (G1).
  - Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok (G2).
- Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt:
  - A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások (T2).

- Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet:
  - Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra (É1).

A helyi gazdaság humán erőforrás igényeinek kielégítésére fontos a gazdaság igényeihez igazodó munkaerő utánpótlás terén a vállalatok és a szakképző intézmények közötti kapcsolat erősítése. Ennek része a gyakorlat-orientált tudást biztosító duális szakképzés intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi kialakítása, valamint egy képző-és innovációs központ létrehozása a Vértes Duna Járműipari Klaszterrel együttműködve.

Tekintettel arra, hogy az elmúlt években a munkaerőhiány következtében a városban is megjelentek a külföldi munkavállalók a helyi munkásszállók fejlesztése szükséges lakhatásuk biztosítása céljából.

Mór gazdasági diverzifikációjának alacsony mértéke, az autóipartól való függősége jelentős kockázatot és kitettséget hordoz magában. Cél a gazdasági szerkezet tudatos differenciálása érdekében a szoft iparágak (pl. turizmus) fejlesztése, jelentős innovációs tevékenységet folytató, magasabb hozzáadott értékű iparágak bevonzása, befektetésösztönzés, valamint a szabályozási környezet pozitív változtatása és gazdasági infrastruktúra fejlesztés (iparterületek arányának növelése). Cél továbbá a vállalkozók körében az innovatív fejlesztések iránti igény támogatása a helyi gazdaságfejlesztés támogatásával hazai és európai uniós támogatási források bevonásával, további lehetőségként egy célzott alap létrehozásának megvizsgálása a helyi adóbevételekből (pl. IPA).

3.3.2. Zöldülő város

- Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése:
  - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis (G1).
- Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt:
  - Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások (T1).
  - A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások (T2).
- Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet:
  - Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra (É1).

Móron jelenleg a körforgásos gazdaság elsősorban a helyi hulladékgazdálkodásban van jelen, amely területen az elmúlt években az elszállított hulladék mennyisége erősen csökkenő tendenciát mutatott, és az illegális hulladéklerakás problémát jelent. A lakossági komposztálási lehetőségek biztosítása és fejlesztése reális célként fogalmazódik meg.

Az önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodásának optimalizálása, energiahatékonyságot támogató intézkedések kidolgozása, ezen belül kiemelt cél az önkormányzati tulajdonú közintézmények energetikai korszerűsítése. Cél a zöld átállás jegyében a helyi elektromos áramellátás lehetőségét megteremteni, ösztönözni (pl. napelempark területének biztosítása), valamint a helyi közlekedés zöldítése (pl. elektromos autóknak kijelölt parkolóhelyek, töltőállomások biztosítása). Cél továbbá egy városi klímastratégia kidolgozása, amely szemléletformálást nyújt, és ösztönzi a helyi társadalomban a fenntarthatóság, energiasemlegesség terjedését.

A város peremén elhelyezkedő Felsődobos és Árkipuszta, valamint Tímárpuszta esetében a közműszolgáltatás biztosítása.

3.3.3. Digitális város

- Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése:
  - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis (G1).
- Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt:
  - Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások (T1).
  - A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások (T2).
- Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet:
  - Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra (É1).
  - Energia- és környezethatékony, klímatudatos város (É2).

A város kiemelt célja egy digitális átállás menetrend megfogalmazása.

A 4G mobilhálózat Mór teljes területén elérhető, az 5G-lefedettség azonban nem teljes körű. A Magyar Telekom és a Yettel szolgáltatásai esetében az 5G a város egyes részein elérhető, míg más szolgáltatóknál, illetve egyes külső városrészekben továbbra is korlátozott. Felsődobos és Alsódobos településrészeken csupán a legalacsonyabb sebességű internetszolgáltatás van jelen, ennek fejlesztése szükséges.

A közszolgáltatók esetében cél a hálózat teljeskörű szenzoros működtetésének kiépítése (online ügyintézés, mérőszenzorok, távvezérlés stb.) a digitális ügyintézés és irányítás hatékony működésének támogatására. A város irányítási modelljében az adatalapú döntéshozatal nagyobb szerepet kap.

A közösségi közlekedésben cél az okos megoldások elterjesztése (pl. szenzoros forgalomirányítási rendszer, digitális menetrend) a helyi tömegközlekedésben is, valamint a tömegközlekedési eszközök fejlesztése (pl. helyi tömegközlekedés elektromos buszokkal).

A helyi szintű adatbázisok fejlesztése és bővítése hozzájárulhat a fejlesztések során a döntéselőkészítés folyamatához, segít a felmerülő problémák azonosításában (zöldfelület, épületfenntartás, közművesítettség stb.).

A helyi lakosoknak a lakossági kérdőívek alapján fontos a közbiztonság növelése, amihez a digitális megoldások bővítése nagymértékben hozzájárulhat (kamerarendszer, okos közlekedésirányító eszközök).

3.3.4. Megtartó város

- Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése:
  - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis (G1).
  - Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok (G2).
- Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt:
  - Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások (T1).
- Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet:
  - Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése (É3).

Mór kiemelt célja a város munkaerő megtartó képességének növelése. A lakosság preferenciái szerinti fejlesztéseket szükséges végrehajtani a közszolgáltatások terén a jövőben is (iskola, egészségügy, szociális ellátás stb.)., amihez rendszeres direkt kommunikációt szükséges folytatni a lakossággal.

Fontos megemlíteni az elmúlt években egyre inkább erősödő lakhatási problémák megjelenését, ami több korosztályt is érint, azonban a fiatal réteget jelentősebben. A település önkormányzata lakbértámogatás, szociális alapon kiutalt ingatlanok bérbeadásával igyekszik kezelni ezt a helyzetet a jövőben is.

A város vonzerejét növelhetik a különböző alternatív (pl. kerékpáros) közlekedési módokat támogató fejlesztések. Ennek kapcsán a város Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítését tervezi.

A demográfiai folyamattal szembeni ellenállóképességet növelheti továbbá egy a fiatalok számára (is) vonzó egységes városi imázs kialakítása, a helyi identitást meghatározó tényezők erősítése.

3.3.5.
Kiszolgáló város

- Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése:
  - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis (G1).
  - Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok (G2).

- Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt:
  - Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások (T1).
  - A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások (T2).

- Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet:
  - Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra (É1).
  - Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése (É3).

Móron nagy kiterjedésű zöldfelületek veszik körül a város magját, illetve a belvárosban jelentős, nagyobb méretű zöldterületek vannak kialakítva. Hősziget jelenség nem tapasztalható. A pozitív trend fennmaradásához szükséges további klímaálló fajok telepítése, valamint a város Zöldfelületi rendszer fejlesztési stratégia (Pl. ZIFFA) készítését tervezi, amelynek konzekvens végrehajtásával biztosítható a zöldterületekkel való minőségi gazdálkodás.

Fejér vármegye 2021-2027 Területfejlesztése programjában az országos szintű beruházások között megjelenik a 81. sz. főút gyorsforgalmi úttá fejlesztése Komárom – Mór – Székesfehérvár –Sárbogárd, mely jelentős gazdasági potenciált hordoz Mór számára. A 81. sz. főút a Mikes Kelemen utca és a Deák Ferenc utcai csomópontjánál magasság korlátos felüljáró van, aminek következtében a Balaton felől, vagy a Dunántúli észak-déli közlekedés miatt erre haladó kamionok a belváros felé kerülik ki ezt a szakaszt, ami káros hatással van többek között a közbiztonságra, a belvárosi úthálózat minőségére és a lakosságot érintő zajterhelésre egyaránt. További fejlesztési lehetőség a 81. sz. főút elkerülő kiépítése, mely a helyi életminőség emelkedésének szempontjából jelentős (zajszennyezés, forgalom), valamint a kerékpárutak fejlesztése.

A Prof. Dr. Schindele Vendel Ipari Park és a Velegi úti iparterület további fejlesztése és új területekkel való bővítése szükséges.

A városi rezilienciát növelheti további barnamezős területek gazdasági célú hasznosításának megvalósítása, melyek között több önkormányzati tulajdonú is megtalálható.

A jövőben az életminőség javítása és a szegregátum felszámolása érdekében szükséges ezen hiányosságok fejlesztése.

Fontos kiemelt cél továbbá a városi rekreációs terek és épített – főleg műemléki környezet – fejlesztése a város lakosságának jólétének fenntartása céljából.

3.4.
A stratégia összhangja más stratégiákkal

3.4.1.
Városi szintű településfejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés

Mór Város Településfejlesztési Koncepciója és Mór Város Integrált Településfejlesztési stratégiája

Tekintettel arra, hogy Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája Mór Város Településfejlesztési Koncepcióját és Mór Város Integrált Településfejlesztési stratégiáját alapul véve került kidolgozásra, stratégiai céljai, részcéljai megegyeznek, így azok külön nem kerülnek részletezésre, összehasonlításra.

Mór Város 2016-2021 időszakra szóló Sportkoncepciója

Mór Város 2016-2021 időszakra szóló Sportkoncepciójának 12. pontjában kifejti, hogy miként képzeli el a város jövőképet. Ez az alábbi pillérekből tevődik össze:

- a gyermek- és ifjúsági sport fejlesztése, megszilárdítása,
- utánpótlás nevelés tehetségkutatás, tehetséggondozás,
- az érintett gyermekeknek gyógytestnevelés biztosítása,
- a fogyatékkal élők sportjának kiszélesítése,
- a sportlétesítmények gazdaságosabb kihasználása,
- a településen élők tudatának formálása, hogy igényük legyen egészségük megóvása érdekében az aktív mozgásra,
- aki sportolni szeretne, találja meg a lehetőségek széles választékából a számára legmegfelelőbbet,
- a sportlétesítmények állandó fejlesztése és a sportolni vágyók számára a minél jobb hozzáférés biztosítása.

Ezen pillérekhez szorosan illeszkedik a Mór FVS jövőképe, miszerint a cél az, hogy változatos sport és kulturális programkínálattal, valamint a szabadidő helyben való eltöltésének lehetőségeivel rendelkezzen a város. Ehhez pedig részcélként tűzte ki, hogy fejleszti a közművelődési és sportolási lehetőségeket, valamint, hogy biztosítja az egészséges életmód lehetőségeit, a sportolást és rekreációt.

3.4.2.
Vármegyei szintű fejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés

Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030

Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 TOP-1.5.1-20-2020-00010 azonosítószámú, „A 2021-2027 tervezési időszak stratégiai szintű előkészítése Fejér megyében” c. projekt keretében került felülvizsgálatra 2021. március 31-én.

Az alábbi táblázatban összefoglalásra került, hogy Mór FVS stratégiai céljai hogyan, mely pontjain illeszkedik a vármegye területfejlesztési koncepciójának stratégiai céljaihoz.

11. táblázat – Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai céljai és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata

Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése			közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	egészséges életmód lehetőségei a sportolás és rekreáció biztosítása			
I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése		oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése, humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan, szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, közművelődési	egészséges életmód lehetőségei a sportolás és rekreáció biztosítása			

Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
			és sportolási lehetőségek fejlesztése				
I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb vármegye				szociális érzékenység, segítség a hátrányos helyzetűeknek	fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés biztosítása, kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése		
II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése				szerethető település, szerkezeti kialakításának fejlesztése		energiahatékony és klímatudatos város kialakítása, alternatív energiák felhasználása és energiatakarékosság az egész járásra kiterjedően	rendelkezzen olyan rendezési tervvel, amely hosszú távon biztosítja a hagyományok őrzése mellett a modern élet igényeinek

Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
							megfelelő építészetet
II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér vármegye						természet megóvása a hulladéktól	
III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens vármegye	versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése, jelenlegi K + F tevékenységek megerősítése fejlesztésének elősegítése, minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése		oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése				

Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
III.2 Gazdasági környezet fejlesztése		turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi elemeinek fejlesztése			helyi közlekedés és parkolás kulturált megoldása	energiahatékony és klímatudatos város kialakítása, alternatív energiák felhasználása és energiatakarékosság az egész járásra kiterjedően	

Forrás: Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030, saját szerkesztés

Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027

Fejér Vármegye Területfejlesztési Program egy olyan középtávú terveket tartalmazó dokumentáció, amely a Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció céljainak és javaslatainak figyelembevételével készült el. A program ezek mentén jelöli ki a fejlesztési prioritásait és részletezi intézkedéseit, beavatkozási területeit, melyekhez az alábbi táblázat szerint illeszkedik a város FVS céljai.

12. táblázat - Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásainak és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata

Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
1. Társadalmi kohézió	minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése, jelenlegi K + F tevékenységek megerősítése fejlesztésének elősegítése	csábító turistacélpont legyen a város	szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, a fiatalok megtartása és letelepítése	szociális érzékenység, segítség a hátrányos helyzetűeknek, egészséges életmód lehetőségei a sportolás és rekreáció biztosítása, jó közszolgálat a társadalom jó szolgálata			
2. Munkerőpiacra való felkészítés	minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése		humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan		helyi közlekedés és parkolás kulturált megoldása		

Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
3. Emberi erőforrások minőségi fejlesztése			oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése, szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése				
4. Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása	versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése, minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése		gondoskodás minden korosztályról, csecsemőtől az aggastyánig, aki vigyáz az itt élő lakosra és segít a szegregátumban élőknek a felzárkózásban		helyi közlekedés fejlesztése, kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése		
5. Természeti környezet védelme		turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi				természet megóvása a hulladéktól	

Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
		elemeinek fejlesztése, különös tekintettel a bor-, aktív- (halász-, vadász-, lovas-, „bakancsos”-, kerékpáros) turizmusra					
6. Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fokozása						energiahatékony és klímatudatos intézkedések, alternatív energiák felhasználása és energiatakarékosság	
7. Települési épített környezet fejlesztése					helyi közlekedés megoldása		
8. Kulturális és történelmi örökségek ápolása		turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi					hagyományok őrzése

Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
		elemeinek fejlesztése					
9. Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása	versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése, infrastrukturális és területi bővítés biztosításával				fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés biztosítása		
10. Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése	jelenlegi K + F tevékenységek megerősítése fejlesztésének elősegítése		humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan				
11. Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez		turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi elemeinek fejlesztése: bor- és gasztronómiai turizmus, az			kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése		

Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
tartozó Fejér vármegyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)		aktív (halász-, vadász-, lovas-, „bakancsos”-, kerékpáros) turizmus, a vallás- kultúra- és épített örökség köré szerveződő turizmus, valamint a konferencia- és wellness turizmus; turisztikai desztináció fejlesztése: turista-információs csatornák megerősítése, a desztinációs imázs egységesítése,					

	Mór FVS stratégiai részcéljai						
Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
		erősítése, a szolgáltatások minőségének javítása					

Forrás: Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027, saját szerkesztés

Fejér Vármegye Előzetes Integrált Területi Program 2021-2027

Fejér Vármegye ITP három forrásfelhasználási módot állapított meg, melyek közül Mór városát a *Fenntartható városfejlesztés* célterület érinti közvetlenül. Ennek alapján a TOP Plusz forráskeretből 1,388 milliárd forintra jogosult. Mór Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának valamennyi stratégiai célja szorosan illeszkedik az ITP forrásfelhasználási módjához, amelyet a város TOP Plusz Városfejlesztési Programterve (TVP) mutat be részletesen.

3.4.3. Országos szintű fejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) meghatározza az ország hosszú távú jövőképét, valamint fejlesztéspolitikai céljait és elveit az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva.

Az OFTK jövőre vonatkozó tervei szerint Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz. Ennek a jövőképnek az eléréséhez négy pillért, átfogó célt tűztek ki, melyekhez az alábbiak szerint kapcsolódik Mór Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának céljai:

13. táblázat – OFTK átfogó céljai és Mór FVS stratégiai céljai közötti összefüggések

OFTK átfogó céljai	Mór FVS stratégiai céljai
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése
Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt
Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet
Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet	Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet

Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, saját szerkesztés

14. táblázat – OFTK szakpolitikában érvényesítő és területi specifikus céljai és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) szakpolitikákban érvényesítendő és területi specifikus céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
Versenyképes, innovatív gazdaság, foglalkoztatás, KFI	minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése, versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése, K + F tevékenységek megerősítése fejlesztésének elősegítése				fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés biztosítása		
Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás	versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése		fiatalok megtartása és letelepítése, humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság				

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) szakpolitikákban érvényesítendő és területi specifikus céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
			igényeihez igazodóan				
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság			szociális-egészségügyi ellátórendszer és sportolási lehetőségek fejlesztése				
Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek (oktatás, szakképzés)			oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése, közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	egészséges életmód lehetőségei a sportolás és rekreáció biztosítása, segítség a hátrányos helyzetűeknek			
Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom		turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi	közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	szociális érzékenység, segítség a hátrányos helyzetűeknek			hagyományok őrzése

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) szakpolitikákban érvényesítendő és területi specifikus céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
		elemeinek fejlesztése					
A jó állam: a szolgáltató állam és a biztonság				jó közszolgálat a társadalom jó szolgálata, a járás jó közérzete			hagyományok őrzése mellett a modern élet igényeinek megfelelő építészetet
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme						energiahatékony és klímatudatos város, alternatív energiák felhasználása és energiatakarékosság, környezet megóvása a hulladéktól	
Az ország makroregionális szerepének erősítése							

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) szakpolitikákban érvényesítendő és területi specifikus céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat			fiatalodjon a város, a fiatalok megtartása és letelepítése, oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése, szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	belváros fejlesztése, szociális érzékenység, segítség a hátrányos helyzetűeknek, szerethető település, szerkezeti kialakításának fejlesztése	fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés, helyi közlekedés és parkolás kulturált megoldása, kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése	energiahatékony és klímatudatos város	
Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése							

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) szakpolitikákban érvényesítendő és területi specifikus céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése		turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi elemeinek fejlesztése; a turizmus - helyi TDM szervezetet középpontba helyező - szervezésének a fejlesztése, az összehangoltság, az együttműködés feltételeinek megteremtése, a turisztikai desztináció monitoring és kutatási rendszerének			kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése		

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) szakpolitikákban érvényesítendő és területi specifikus céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
		kialakítása és működtetése					
Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése, infrastrukturális és területi bővítés biztosításával, minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése		oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése, humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan, szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése				

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) szakpolitikákban érvényesítendő és területi specifikus céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása					fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés biztosítása, kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése		

Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, saját szerkesztés

Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve

Magyarország Nemzeti Energia- és Klímatervének legfőbb célja, hogy az energiaszuverenitás és az energiabiztonság megerősítése, illetve az energiatermelés dekarbonizálása, amely kizárólag az atomenergia és a megújuló energia együttes alkalmazásával lehetséges. Mindez kifejezetten fontos Magyarország tekintetében, hiszen hagyományos energiahordozókban szegény országról beszélünk. Jelen energiaválságos helyzetben még nagyobb hangsúlyt kell fektetni a megújuló erőforrásokra alapozott fűtési/hűtési megoldások kialakítására.

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia hozzájárul a fent nevezett célok eléréséhez, amely az Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését

kiszolgáló és megkönnyítő környezet kialakítása célban jelenik meg, szorosabban pedig az alábbi részcélok kapcsolódnak hozzá:

Energia- és környezethatékony, klímatudatos város (É2),

Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése (É3).

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030

A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 egy olyan alapdokumentum, amely meghatározza az állami turizmusirányítás célrendszerét és eszközrendszerét 2030-ig. Feladata, hogy rövid-, közép- és hosszú távon definiálja az állam feladatait az ágazatban turisztikai szemléletváltás megalapozásával, a főbb beavatkozási pontok azonosításával és stratégiai célok kijelölésével. Illetve ezen felül a célok eléréséhez megfelelő eszközöket, forrást és intézményrendszert rendeljen.

15. táblázat – Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 stratégiai céljai és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 stratégiai céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
A Kisfaludy turisztikai fejlesztési program		turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi elemeinek fejlesztése			kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése		
Stratégiai márka-kommunikáció, célzott marketingkommunikációs kampányaktivitás és értékesítés		külső kommunikáció fejlesztése, a turista-információs csatornák megerősítése, a desztinációs imázs egységesítése, erősítése					

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 stratégiai céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
Elhivatott szakemberek, visszahívó vendégszeretet		a turizmus aktorai közti belső kommunikáció, a szolgáltatások minőségének javítása, a „vendégbarát” szemlélet előtérbe helyezése					
Megbízható adatok, mérhető teljesítmény		turisztikai desztináció monitoring					
Transzparens, kiszámítható szabályozás és ösztönzés							
Iránymutatás és együttműködés							

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 stratégiai céljai	Mór FVS stratégiai részcéljai						
	G1 Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2 Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1 Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	T2 A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2 Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	É3 Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
Identitás és kötődés							gazdag és megőrzendő építészeti örökség védelme

Forrás: Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030, saját szerkesztés

3.4.4.
Az Európai Unió 2021-2027-es célkitűzéseihez való illeszkedés

16. táblázat – Európai Unió 2021-2027-es szakpolitikai céljai és Mór FVS stratégiai részcéljainak kapcsolata

EU szakpolitikai céljai 2021-2027	Mór FVS stratégiai részcéljai
Versenyképesebb és intelligensebb Európa megteremtése	G1 - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis (Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése, infrastrukturális és területi bővítés biztosításával, K + F tevékenységek megerősítése, fejlesztésének elősegítése)
Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa megteremtése	É2 - Energia - és környezethatékony, klímatudatos város (Energiahatékony és klímatudatos város, alternatív energiák felhasználása és energiatakarékosság az egész járásban, természet megóvása a hulladéktól)
Jobban összekapcsolt Európa megteremtése	É1 - Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra
Szociálisabb és befogadóbb Európa megteremtése	T1 - Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások (gondoskodás minden korosztályról, oktatási intézmények, szociális-egészségügyi ellátórendszer, közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése) T2 - A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások (szociális érzékenység, segítség a hátrányos helyzetűeknek, egészséges életmód lehetőségei a sportolás és rekreáció biztosítása)
Polgárokhoz közelebb álló Európa megteremtése	G1 - Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis T1 - Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások T2 - A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások É2 - Energia - és környezethatékony, klímatudatos város É3 - Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése

Forrás: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete, saját szerkesztés

4.
Monitoring, kontrolling, indikátorok

Az FVS keretében meghatározott stratégiai célok és részcélok csak akkor érhetőek el nagy bizonyossággal, ha azokhoz kapcsolódóan számszerűsíthető, mérhető célokat is rendelünk, melyeket a város folyamatosan nyomon tud követni és ki tud értékelni.

Az FVS módszertani útmutató alapján a felállításra kerülő monitoring rendszer és az annak keretében definiált indikátorok segítenek a városi jövőkép és célok meghatározásában, a kockázatok felmérésében és számszerűsítésében, az eredmények számszerűsítésében, kiértékelésében, továbbá segítenek, hogy adatokkal megfelelően alátámasztott döntések, beavatkozások születhessenek a megvalósítás során.

4.1.
FVS monitoring rendszere, nyomonkövetés a tervezés és végrehajtás során

Mór Városa esetében a monitoring rendszer alapját a stratégiai célokhoz és részcélokhoz rendelt, a város által meghatározott indikátorok jelentik. Az FVS módszertani útmutatásai szerint valamennyi stratégiai cél és részcél esetében meghatározásra került legalább egy indikátor. Az indikátorok definiálása esetében a legfőbb szempontok az alábbiak voltak:

- az adott célterülethez szorosan kapcsolódó, lényeges és kézzelfogható célkitűzést testesítsen meg;
- viszonylag egyszerű módon, az önkormányzat számára meglévő rendszereiből vagy nyilvános adatbázisokból kinyerhető adatok alapján kalkulálhatóak legyenek;
- a jelenlegi ismeretek alapján felelős becslést lehessen tenni az FVS megvalósítási ciklusának végére elérendő célérték vonatkozásában;
- a kötelező FVS indikátorokat kiegészítő mutatók kerüljenek meghatározásra;
- a fejlesztések végrehajtásával közvetlenül hatást lehessen elérni az indikátorokra, a város által nem, vagy csak közvetetten befolyásolható külső hatások lehetőség szerint minimalizálásra kerüljenek.

A fentiek alapján a város saját hatáskörében meghatározott, eredményességet mérő indikátorok és azok paramétereit a 17. táblázat - Mór stratégiai célokhoz rendelt monitoring indikátorai táblázat ismerteti.

17. táblázat - Mór stratégiai célokhoz rendelt monitoring indikátorai

Stratégiai célok/részcélok	Indikátor típusa	Indikátor neve és definíciója	Mértékegység	Bázisérték	Célérték 2027	Mérés módszere
G: Gazdaság fejlesztése	eredményindikátor	Egy lakosra jutó helyi iparűzési adó (éves)	ezer Ft	127,53 (2019)	111,1[7]	A bázisérték a Magyar Államkincstár által közzétett a települések adóerő képességéről szóló adatbázis alapján az egy lakosra számított éves érték. Tekintettel arra, hogy forrás az indikátorhoz közvetetten kapcsolódik, vagyis tervezett fejlesztések nem kizárólag ehhez az indikátorhoz kapcsolódnak, egységköltség meghatározása nem releváns. Jelen indikátor esetében, közvetett forrás összege 0,745 Mrd Ft.
G1: Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	kimeneti indikátor	Közművel ellátott iparterületek nagysága	ha	252 (2020)	267	A rendezési terv és az ingatlannyilvántartási térkép alapján került meghatározásra a bázisérték, adattranszformáció nem szükséges. A célérték eléréséhez szükséges forrás a csapadékvíz rendezés kialakításának költsége 15 ha meglévő iparterületen.
G2: Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	eredményindikátor	Egy főre jutó idegenforgalmi adó (éves)	Ft	155 (2020)	296,3	Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ elektronikus rendszerében található adatokból havi bontásban rendelkezésre álló értékek egy főre történő összesítése. Tekintettel arra, hogy forrás az indikátorhoz közvetetten kapcsolódik, vagyis tervezett fejlesztések nem kizárólag ehhez az indikátorhoz kapcsolódnak, egységköltség meghatározása nem releváns. Jelen indikátor esetében, közvetett forrás összege 0,343 Mrd Ft.

[7] A 10 legtöbb helyi iparűzési adót fizető vállalat egyike bezár.

Stratégiai célok/részcélok	Indikátor típusa	Indikátor neve és definíciója	Mértékegység	Bázisérték	Célérték 2027	Mérés módszere
T: Társadalom, emberi erőforrás	eredményindikátor	Mór lakónépességének száma	fő	13 701 (2020)	13 500	KSH népességstatisztika és személyiadat- és lakcímnyilvántartás adattartalmából kiolvasható, adattranszformáció nem szükséges. Tekintettel arra, hogy forrás az indikátorhoz közvetetten kapcsolódik, vagyis tervezett fejlesztések nem kizárólag ehhez az indikátorhoz kapcsolódnak, egységköltség meghatározása nem releváns. Jelen indikátor esetében, közvetett forrás összege 12,478 Mrd Ft (Megtartó dimenzió teljes összege).
T1: Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	kimeneti indikátor	Szegregátumokban élők felzárkóztatását célzó programokon résztvevők száma.	fő	92 (2019)	100	A célérték a „Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó humán fejlesztések Móron” című projekten belül a programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma. Ehhez kapcsolódó közvetlen forrás 10 millió Ft.
T2: A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	eredményindikátor	Digitálisan elérhető önkormányzati közszolgáltatások száma (Elektronikusan intézhető ügytípusok száma az E-Önkormányzati portálon)	db	20 (2021)	22	Központi jogszabályok és önkormányzati rendeletek alapján az Elektronikusan intézhető ügytípusok száma az E-Önkormányzati portálon, adattranszformációra nincs szükség. Közvetlen egységköltség nem releváns, közvetett forrás 0,036 Mrd Ft. Tekintettel arra, hogy jogszabályok határozzák meg ezen ügytípusok számát, így közvetlen forrás nem értelmezhető, közvetett forrás 0,036 Mrd Ft.
É: Épített és természeti környezet	eredményindikátor	Egy lakosra jutó zöldterület nagysága (éves)	m2	14,1 (2021)	14,31	Mór Város Rendezési tervében belterületen a valós területhasználathoz képesti zöldterület növekményéből számítva. A biológiai aktivitásérték számítás területfelhasználási mennyiségi adatai alapján kerül kiszámításra az éves érték. Tekintettel arra, hogy forrás az indikátorhoz közvetetten kapcsolódik, vagyis tervezett

Stratégiai célok/részcélok	Indikátor típusa	Indikátor neve és definíciója	Mértékegység	Bázisérték	Célérték 2027	Mérés módszere
						fejlesztések nem kizárólag ehhez az indikátorhoz kapcsolódnak, egységköltség meghatározása nem releváns. Jelen indikátor esetében, közvetett forrás összege 0,745 Mrd Ft.
É1: Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	kimeneti indikátor	Városi kerékpárutak hossza	km	8 (2021)	15	Mór Város Településrendezési Eszközei a fejlesztendő és meglévő térségi és országos kerékpárutakat tartalmazzák. Az éves adatok tervdokumentációk, valamint KENYi adatbázis alapján nyerhetők ki. Eredetileg a kerékpárutak fejlesztése a Vármegyei Önkormányzat hatáskörébe tartozott, ezért a település ilyen célra forrást nem különített el.
É2: Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	eredményindikátor	Önkormányzati intézmények energia fogyasztása (éves)	MJ	9 374 400 (2021)	8 437 000	A város intézményeire telepített kisméretű naperőművek termelését figyelő monitoring rendszeréből származó adatok, valamint az energia szolgáltató adataiból számított mennyiség a fogyasztási és termelési adatok nyilvántartása alapján. Tekintettel arra, hogy jogszabályok határozzák meg ezen ügytípusok számát, így közvetlen forrás nem értelmezhető, közvetett forrás 0,143 Mrd Ft.
	eredményindikátor	Szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya az összes elszállított szilárd hulladékhoz viszonyítva (éves mennyiség)	%	5,7 (2021)	8	Területi engedélyes (Depónia) által küldött adatokból évente beszámoló készül a Képviselő-testület számára (beszámoló környezeti állapotról) melyhez számadatok is igényelhetők, amely alapján került kiszámításra az indikátor értéke. Közvetlen forrás nem kapcsolódik az indikátorhoz, a családi házas övezetekben a házhoz menő szolgáltatást a szolgáltató bevezette, a lakótelepi övezetekben gyűjtőedényeket helyezett ki, illetve forgalmas helyeken szelektív hulladékgyűjtő szigetek is kialakításra kerültek.
É3: Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített	eredményindikátor	A felújított műemlékvédelmi épületek	%	6,6 (2021)	25	A bázisévet megelőző elmúlt 3 évben felújított önkormányzati tulajdonú műemléki épületek területe és a felújított önkormányzati tulajdonú műemléki épületek területének

Stratégiai célok/részcélok	Indikátor típusa	Indikátor neve és definíciója	Mértékegység	Bázisérték	Célérték 2027	Mérés módszere
környezet fenntartható fejlesztése		területének aránya az összes műemlékvédelmi területhez viszonyítva				aránya. A finanszírozási tervben több projekt is kapcsolódik közvetlenül ehhez az indikátorhoz, melyeknek értéke összesen 1,095 Mrd ft.

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

4.2.

Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana

Az FVS végrehajtásához kapcsolódóan az előző alfejezetben ismertetett, a város saját hatáskörében kialakított indikátorrendszerét kiegészítik az FVS útmutatóban definiált teljesítmény és eredményesség mérését szolgáló egységes, tematikus indikátorok is. Ezekre vonatkozóan a módszertani útmutató 8.5 Indikátor adatlapok fejezetében meghatározott szempontok és a rendelkezésre álló adatok figyelembevételével kerültek meghatározásra a kiinduló értékek. A bázis- és célértékek a rendelkezésre álló önkormányzati adatrendszerekre, nyilvános adatforrásokra és szakmai becslésekre épülnek, felülvizsgálatuk a monitoring rendszer működtetése, valamint az adatszolgáltatások bővülése alapján történhet meg.

18. táblázat - A Mór kötelező FVS indikátorokra vonatkozóan meghatározott bázis és célértékei

Tervezési dimenzió	Indikátor	mérték-egység	Bázisérték	Célérték 2027	Mérés módszere
Reziliencia: a gazdaság több lábon állása	Helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%	72,88%(2019)	73	A lekérdezést megelőző évi teljes iparűzési adó összege rendelkezésre áll, ennek birtokában a legnagyobb iparűzési adót fizető adózók listája kinyerhető a szakrendszerből, ezt követően őket sorrendbe helyezve egyedi vizsgálattal kerül megállapításra, hogy ezek közül mely cégek főtevékenysége a hivatkozott ágazat, és az ehhez tartozó adóbevétel kimutatásra, majd a teljes éves adóbevétellel arányosításra kerül. Tekintettel arra, hogy forrás az indikátorhoz közvetetten kapcsolódik, vagyis tervezett fejlesztések nem kizárólag ehhez az indikátorhoz kapcsolódnak, egységköltség meghatározása nem releváns. Jelen indikátor esetében, közvetett forrás összege 0,135 Mrd Ft.
Reziliencia: energiafüggőség alternatív energiaforrásokkal való oldása	Megújuló energiatermelés arányának növekedése	%	2,63 (2020)	2,63[8]	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) országos adatokból feldogozott és közzétett adatbázisa alapján kalkulált, országos tendenciát tükröző viszonyszám. Tekintettel arra, hogy forrás az indikátorhoz közvetetten kapcsolódik, vagyis tervezett fejlesztések nem kizárólag ehhez az indikátorhoz kapcsolódnak, egységköltség meghatározása nem releváns. Jelen indikátor esetében, közvetett forrás összege 0,143 Mrd Ft.
Reziliencia: digitális város	Digitális ügymenetek aránya	%	81 (2020)	90	Polgármesteri Hivatal nyilvántartásaiból lekért adatok alapján az adott évben indított/elintézett ügyeken belül kimutatásra kerül az elektronikusan indított ügyek aránya. Tekintettel arra, hogy forrás az indikátorhoz közvetetten kapcsolódik, vagyis tervezett fejlesztések nem kizárólag ehhez az indikátorhoz kapcsolódnak, egységköltség meghatározása nem releváns. Jelen indikátor esetében, közvetett forrás összege 0,036 Mrd

[8] A bázisérték számításába beletartoztak a benyújtott HMKE igények, amik egyelőre még nem épültek ki.

Tervezési dimenzió	Indikátor	mérték-egység	Bázisérték	Célérték 2027	Mérés módszere
Reziliencia: megtartó város	Az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%	48,91 (2024)	50	Az IH által biztosított elégedettséget mérő kérdőív lehető legnagyobb mintán történő lekérdezését követően az elégedettségi arány kiszámítása (%) a megadott módszertan szerint történt. A célérték meghatározása az életminőséget befolyásoló tényezők (legfőképpen azon tényezők, amelyekhez kapcsolódik az FVS keretén belül fejlesztés) várható emelkedésének becslése alapján történt. Közvetlen forrás nem kapcsolódik az indikátorhoz, közvetett forrás azon fejlesztések várható költségek, amelyek az életminőséget befolyásoló tényezőkre hathatnak.
Reziliencia: zöldfelületek	Zöld- és vízfelületek arányának változása	%	100 (2020)	100,5	A célérték a Mór Város Területrendezési tervhez 2022. márciusban készült alátámasztó javaslat alapján került kiszámításra. A rendezési terv területfelhasználási rendszere (biológiai aktivitás érték számítása) a mérvadó, hozzászámolva a városi zöldfelület fejlesztéseket. Közvetlen forrás nem kapcsolódik az indikátorhoz.
Prosperáló város	Fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	%	0 (2021)	0,04	A fejlesztésbe bevont külső források aránya a TOP Plusz forrásokhoz viszonyítva. A célérték meghatározása a finanszírozási terv alapján került kiszámításra. A célérték változása a vissza nem térítendő támogatások arányában változik.
Zöldülő város	Éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO_2/t)	tonna CO2 egyenérték	56 284 (2021)	55 959	A város éves ÜHG kibocsátás csökkenését és a városi zöldfelület természetes CO2 megkötő kapacitását mérő komplex mutató. A kiinduló adatok alapjául szolgáló hatályos rendezési terv területfelhasználási adatai zöldterület felhasználásilag nem változnak a kijelölt időintervallumban. A számított adatok a városi zöldfelületek minőségi fejlesztésével, fásítással és parkosítással kialakuló mérleget mutatja, hozzászámolva a már telepített és monitoringgal rendelkező háztartási kiserőművek áramtermeléséből számítható CO2 megkötést. A napelem rendszerek és a növényállomány telepítési költségének 10 éves időtartamra vetített éves költséghányadával számított érték (485700 Ft/t CO2 megtakarítás).

Tervezési dimenzió	Indikátor	mérték-egység	Bázisérték	Célérték 2027	Mérés módszere
Digitális város	Digitálisan mért adattípusok száma	db	2 (2020)	2	Önkormányzati adatszolgáltatás alapján 2 db adattípusra (napelemek, időjárás) vonatkozik az indikátort. Közvetlen forrás, illetve fejlesztés nem kapcsolódik az indikátorhoz.
Megtartó város	Vándorlási egyenleg	fő	-87 (2020)	-87	Települési statisztikai adatok figyelembevételével, a tárgyévi és az azt megelőző évi állandó lakcímmel rendelkezők számának összevetése. Tekintettel arra, hogy forrás az indikátorhoz közvetetten kapcsolódik, vagyis tervezett fejlesztések nem kizárólag ehhez az indikátorhoz kapcsolódnak, egységköltség meghatározása nem releváns. Jelen indikátor esetében, közvetett forrás összege 12,478 Mrd Ft (Megtartó dimenzió teljes összege).
Kiszolgáló város	Újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	%	42,3 (2020)	22,8	Újonnan belterületbe vont területek, önkormányzati kérelmek alapján. A felhagyott, alulhasznosított területek, egy felmérést követően azok folyamatos vizsgálatával nyerhető ki az éves indikátor adat. Közvetlen forrás, illetve fejlesztés nem kapcsolódik az indikátorhoz.

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

4.3.
A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének módszertana

Az FVS előrehaladását, kitűzött célokra vonatkozóan elért eredmények mérését szolgáló teljesítmény és hatásindikátorok pontos nyomon követése érdekében a város egy hatékonyan működő monitoring rendszer kialakítására törekszik. A monitoring rendszernek az alábbi funkciókat szükséges betöltenie:

- A kiválasztott és kötelező indikátorok mérésének módszertanát tartalmazza.
- A kiválasztott és kötelező indikátorok számításához szükséges adatok gyűjtésének módszertanának, az adatok forrásának, az adatgyűjtés módjának, az adatok kezelésének rögzítése.
- A monitoring rendszer működtetésében résztvevők feladatainak, felelősségi köreinek kijelölése.

A monitoring rendszer alapjai a stratégiai munkarészben rögzítésre kerültek. Ennek keretében meghatározásra kerültek az indikátorok méréséhez szükséges meglévő adatkörök, adatbázisok, a további bevonandó adatforrások és adatfelelősök. Kijelölésre kerültek az önkormányzaton belüli felelősségi körök az egyes indikátorok mérésére vonatkozóan, valamint a Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda, mint a monitoring rendszer működtetéséért felelős szervezeti egység.

Az indikátorok bázisértékei elsősorban az önkormányzat meglévő adatrendszereiben rendelkezésre álló adatok alapján kerültek meghatározásra. A monitoring rendszer működtetése során feladatot jelent a külső adatszolgáltatóktól szükséges adatok bekérésére, felhasználására és rendszeres frissítésére vonatkozó részletszabályok pontosítása.

19. táblázat - A monitoring rendszer keretében használt adatokörök, felelősök és adatszolgáltatók bemutatása

Indikátor megnevezése	Adatgyűjtésért felelős szervezeti egység	Adatszolgáltatók	Elérhetőség biztosítása
Egy lakosra jutó helyi iparűzési adó (éves)	Polgármesteri Hivatal Pénzügyi Iroda, Adócsoport	belső nyilvántartások, Magyar Államkincstár	Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény biztosítja az adatok elérhetőségét.
Közművel ellátott iparterületek mértéke	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	saját adatnyilvántartások alapján (rendezési terv és ingatlannyilvántartási térkép)	Az adatok rendelkezésre állásának biztosítása a meglévő vízelvezetési tervek.
Egy főre jutó idegenforgalmi adó (éves)	Polgármesteri Hivatal Pénzügyi Iroda, Adócsoport	Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ	A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. Törvény II/A. fejezete alapján kötelező az elektronikus adatszolgáltatás.
Mór lakónépességének száma	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	KSH évenkénti népességstatisztika és BM személyiadat- és lakcímnyilvántartás	Az adatok rendelkezésre állását a KSH folyamatos adatgyűjtése, jogszabályi lehetőség alapján BM NYHÁT személyiadat- és lakcímnyilvántartás rendelkezésre állása biztosítja.
Szegregátumokban élők felzárkóztatását célzó programokon résztvevők száma	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Személyiadat- és lakcímnyilvántartás, Vizuál Regiszter	Személyiadat, - és lakcímnyilvántartás adatartalma rendelkezésre áll, a Vizuál regiszterre történő előfizetéssel az Önkormányzat a helyi adatokhoz is hozzájut
Digitálisan elérhető önkormányzati közszolgáltatások száma (Elektronikusan intézhető ügytípusok száma az E-Önkormányzati portálon)	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Központi jogszabályok, Önkormányzati rendeletek	A következő jogszabályok biztosítják az adatok elérhetőségét: Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások nyújtásáról szóló 2015. évi CCXXII tv. 1. § (1) bek. 17a pont alapján elektronikus ügyintézés biztosítására kötelezett szerv a helyi önkormányzat is. A digitális államról és a digitális szolgáltatások

Indikátor megnevezése	Adatgyűjtésért felelős szervezeti egység	Adatszolgáltatók	Elérhetőség biztosítása
			nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII tv. 9. § (2) bek. alapján digitális szolgáltatás nyújtására köteles szerv a helyi önkormányzat.
Egy lakosra jutó zöldterület nagysága (2021)	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Mór Város Rendezési terve	A hatályos településrendezési tervben a terület felhasználási egységek mértéke csak a biológiai aktivitás egyenérték megtartása mellett változtatható, a FMtrt. és az OTrT. Együttesen meghatározott területfelhasználási mennyiségei alapján.
Önkormányzati intézmények energia fogyasztása (éves)	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Önkormányzati adatforrás, ami az önkormányzati intézmények, monitoring rendszer és energia szolgáltató fogyasztási és termelési adatain alapul.	A termelés mértéke távfelügyeleti monitoring rendszeren folyamatosan követhető. Az épületek fogyasztási és termelési adatainak kezelése önkormányzathoz tartozó feladatkörben készül, ami biztosítja az adatok rendelkezésre állását a későbbiekben.
Szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya az összes elszállított szilárd hulladékhoz viszonyítva (éves)	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Területi engedélyes (Depónia) által küldött adatok	Az adatok jövőbeni rendelkezésre állását a centralizált hulladékgazdálkodási rendszer biztosítja.
A felújított műemlékvédelmi épületek területének aránya az összes műemlékvédelmi területhez viszonyítva	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Önkormányzati nyilvántartás	Önkormányzati nyilvántartás biztosítja az adatok rendelkezésre állását.
Helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	Polgármesteri Hivatal Pénzügyi Iroda, Adócsoport	Önkormányzati adatbázis, NAV adatszolgáltatás	Amennyiben a jelenleg hatályos jogszabályi előírások irányadóak lesznek 2027-ben is, úgy az adat rendelkezésre áll majd, mivel az önkormányzat a

Indikátor megnevezése	Adatgyűjtésért felelős szervezeti egység	Adatszolgáltatók	Elérhetőség biztosítása
			részére befizetett iparűzési adóból az arányosítást el tudja végezni.
Megújuló energiatermelés arányának növekedése	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Önkormányzati szervezetek saját adatszolgáltatása, Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH), E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. adatszolgáltatása (kidolgozás alatt)	Szolgáltatók adatai alapján készült országos nyilvántartások pontos kezelése.
Digitális ügymenetek aránya	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	belső nyilvántartások; Mór Járási Hivatal Kormányablak Osztály (kidolgozás alatt)	Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások nyújtásáról szóló 2015. évi CCXXII tv. 1. § (1) bek. 17a pont alapján elektronikus ügyintézés biztosítására kötelezett szerv a helyi önkormányzat is. A digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII tv. 9. § (2) bek. alapján digitális szolgáltatás nyújtására köteles szerv a helyi önkormányzat.
Az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	IH által közreadott szolgáltatás lista alapján elvégzett kérdőíves felmérés	Az Önkormányzat az FVS útmutató alapján meghatározott időpontban elérhetővé teszi a kérdőívet a lakosság számára.
Zöld- és vízfelületek arányának változása	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Mór Város Területrendezési terv	Önkormányzati nyilvántartások pontos kezelése.
Fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	belső nyilvántartás	Önkormányzati nyilvántartások pontos kezelése.

Indikátor megnevezése	Adatgyűjtésért felelős szervezeti egység	Adatszolgáltatók	Elérhetőség biztosítása
Éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO_2/t)	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	távhőszolgáltató által biztosított adatok; Önkormányzati szervezetek saját adatszolgáltatása	Az Önkormányzat továbbra is igénybe veszi a szolgáltatást, mivel a napelemek kapcsán adatszolgáltatási kötelezettségei állnak fenn.
Digitálisan mért adattípusok száma	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	belső nyilvántartás	Napelemek kapcsán az önkormányzat továbbra is igénybe veszi a szolgáltatást, mivel a napelemek kapcsán adatszolgáltatási kötelezettségei állnak fenn. Időjárás kapcsán országos hálózat mérése rendelkezésre áll.
Vándorlási egyenleg	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	KSH évenkénti népességstatisztika és BM személyiadat- és lakcímnyilvántartás	Az adatok rendelkezésre állását a KSH folyamatos adatgyűjtése, jogszabályi lehetőség alapján BM NYHÁT személyiadat- és lakcímnyilvántartás rendelkezésre állása biztosítja.
Újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	saját adatnyilvántartások, megbízott szakértő főépítész által nyújtott adatok	Önkormányzati nyilvántartások pontos kezelése.

Forrás: saját szerkesztés

5.
Az irányítási és működési modell

5.1.
A városirányítási modell indokolt módosításai

Mór Város működése szempontjából legrelevánsabb szereplőkre vonatkozó irányítási modellt a Megalapozó munkarész 5.1 fejezetében részleteiben ismertettük, továbbá a 2.9 fejezet keretében bemutatásra kerültek a településüzemeltetési szolgáltatások nyújtásáért felelős szervezetek, valamint azok feladat és hatáskörei.

A megalapozó munkarészben bemutatottak alapján megállapításra került, hogy a város jelenlegi irányítási struktúrája és modellje a résztvevők álláspontja alapján teljes mértékben alkalmas arra, hogy végrehajtsa a fenntartható városfejlesztési stratégia keretében megfogalmazott célokat, ugyanakkor kellő rugalmasság és potenciál áll rendelkezésre az esetleges változások kezelésére is.

Ennek megfelelően a város a felülvizsgálat időpontjában nem tervez jelentősebb átalakítást sem a meglévő irányítási modelljében, sem pedig a folyamatszervezésben, ugyanakkor nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a megvalósítás során jelentkező kapacitás- vagy szervezési kihívásokra reagálva módosítsa meglévő struktúráit.

5.1.1.
Az átfogó városirányítási rendszer változásai

A városirányítási rendszer kapcsán szintén a jelenlegi alapműködési modellbe kerülne beillesztésre az FVS végrehajtásához kapcsolódó stratégiai feladatrendszer. A felülvizsgálat alapján látható, hogy a korábbiakhoz képest erőteljesebb koordinációs tevékenységre van szükség, amelyet az Önkormányzati Iroda a meglévő kapacitásai mellett is képes ellátni, ugyanakkor a fejlesztések megvalósítása során szükség lehet további menedzsmentkapacitás bevonására is.

A zöld átálláshoz, a digitális átálláshoz és a kapcsolódó üzleti modellhez tartozó feladatok többlet-koordinációs igényt jelentenek. Tekintve, hogy ezek hatékony kezelése dedikált felelősi kijelölést igényel, indokolt a meglévő feladatkörök pontosítása és szükség szerinti kibővítése.

5.1.2.
Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában

20. táblázat - Tervezett partnerségi akciók az FVS végrehajtási szakaszában

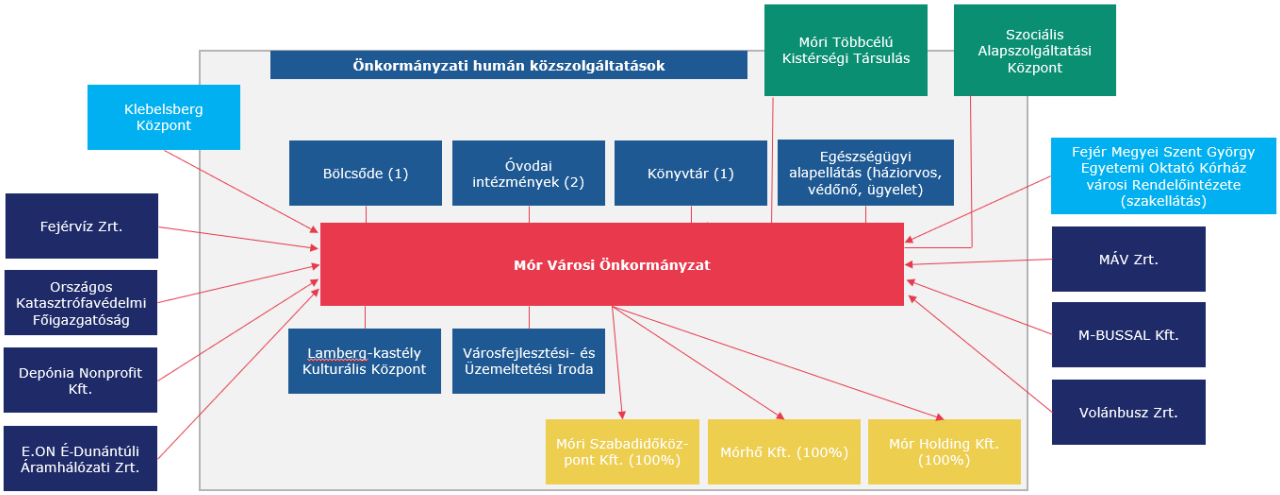
Partnerségi akció	Tervezett ütemezés
Közgyűlés (Képviselő-testület) tájékoztatása	Folyamatosan
Vármegyei önkormányzattal történő egyeztetés	Folyamatosan
Az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	2024. II. negyedév
FVS és TVP első változatának nyilvános egyeztetése	2024.
FVS aktualizált változatának nyilvános egyeztetése	szükség szerint
Lakossági, vállalati igény és elégedettségi felmérések	Egy-két évente
Megvalósuló fejlesztésekkel kapcsolatos tájékoztatás, igényfelmérés	Fejlesztések megvalósításának ütemezése szerint

Forrás: saját szerkesztés

5.2.
A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

Mór Város működési modellje a Helyzetértékelő munkarész keretében ismertetésre került, összefoglalóan az alábbi ábra szemlélteti.

7. ábra - Mór jelenlegi működési modellje

Forrás: saját szerkesztés

A jelenlegi struktúrában a város a rendelkezésre álló információk alapján nem tervez jelentősebb működési átalakítást. Amennyiben azonban belső igények vagy külső hatások ezt szükségessé teszik, a működési modell módosításáról külön döntés hozható.

Ahogy az irányítási modell esetében az átfogó működési modell esetében hasonló szempontok merülhetnek fel az FVS, illetve az abban megfogalmazott célok megvalósítása során:

21. táblázat - A város működési modelljében tervezett módosítások

Érintett szervezet(ek)	Tervezett/lehetséges változtatások
Városfejlesztési- és Üzemeltetési Iroda	Meglévő humánállomány megerősítése az FVS-hez kapcsolódó stratégiai- és projekt koordináció ellátására.
Projekt Iroda	Meglévő humánállomány megerősítése a megvalósításra kerülő projektekkel kapcsolatos többlet feladatok ellátására.
Önkormányzati tulajdonú intézmények, szolgáltató társaságok	Elsősorban a digitális és zöld átállás menetrendekben lefektetett feladatok hatékony végrehajtásával kapcsolatos többletfeladatok ellátása érdekében válhat szükségessé a humánállomány megerősítése. Az érintett szervezetek, mint projektgazdák által megvalósításra kerülő fejlesztésekhez kapcsolódó projekt- és egyéb menedzsment feladatok ellátására a humánállomány megerősítése.

Forrás: saját szerkesztés

6.
Cselekvési terv

6.1.
Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése

A cselevési terv alapját a stratégiai célok, illetve részcélok megvalósítását szolgáló fejlesztések jelentik, amelyek a célokhoz közvetlenül kapcsolódó intézkedések és beavatkozási kerültek kontextusában kerültek kijelölésre, az öt tervezési dimenzió figyelembevételével.

A stratégia célrendszeréhez kapcsolódó intézkedéseket, beavatkozási területeket és tervezett fejlesztéseket – beavatkozásokat – az alábbi táblázat foglalja össze.

22. táblázat – Intézkedések és beavatkozások rendszerezése

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének biztosítása, valamint a város fejlődéséhez szükséges stabil gazdasági alap megteremtése			
G1: Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis			
G1.1: Gazdaságfejlesztés	G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	A Prof. Dr. Schindele Vendel (korábban ENY-i) ipari park területének növelése	Prosperáló város
G1.1: Gazdaságfejlesztés	G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, bővítése	Prosperáló város
G1.1: Gazdaságfejlesztés	G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	Autóipari vállalkozások régiós klaszterben való érvényesülésének elősegítése	Prosperáló város
G1.1: Gazdaságfejlesztés	G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	A borászatok integráció- és technológiai fejlesztésének elősegítése	Prosperáló város
G1.1: Gazdaságfejlesztés	G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	Piac területének fejlesztése	Megtartó város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
G1.2: Foglalkoztatásbővítés	G1.2.1: Minőségi foglalkoztatás bővítése	Fecskelakás és munkásszálló létesítése a Velegi úton	Prosperáló város
G1.2: Foglalkoztatásbővítés	G1.2.1: Minőségi foglalkoztatás bővítése	A helyi piaci igényeknek megfelelő képzések segítése	Prosperáló város
G2: Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok			
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Hársfa és Ezerjó utca fizikai összekötése, díszburkolattal való ellátása	Prosperáló város
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Turisztikai rendezvények támogatása	Prosperáló város
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Mór várost érintő borút létrehozása és fejlesztése	Prosperáló város Megtartó város
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	A városi Hársfa – Ezerjó utcai pincesor egységes fejlesztése	Prosperáló város Megtartó város
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Látóhegyi tavak turisztikai és infrastrukturális fejlesztése	Prosperáló város Megtartó város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Mór kapcsolódásának fejlesztése a térségi kerékpárút-hálózatba a Mór-Pusztavám vonalon	Prosperáló város Kiszolgáló város
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Városközpontban található műemléki épületek felújítása (Lamberg-kastély)	Megtartó város
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Városközpontban található műemléki épületek felújítása (Rendőrség épülete: képtár, kiállítótér)	Megtartó város
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.2: Turisztikai desztináció fejlesztése	A városi turisztikai marketingtevékenységek támogatása	Prosperáló város
G2.1: Turizmusfejlesztés	G2.1.2: Turisztikai desztináció fejlesztése	Humán erőforrás fejlesztés a turizmusban	Prosperáló város
Társadalom, emberi erőforrás: a lakosság hosszú távú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása a városban és a járás többi településén egyaránt			
T1: Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások			
T1.1: Oktatásfejlesztés	T1.1.1: Oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése	Városközpontban található műemléki épületek felújítása (Művészeti Szabadiskola)	Megtartó város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
T1.1: Oktatásfejlesztés	T1.1.2: Humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan	Új ösztöndíj-rendszer kialakítása a fiatalok megtartása érdekében	Megtartó város Kiszolgáló város
T1.1: Oktatásfejlesztés	T1.1.2: Humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan	Új típusú támogatási rendszer kialakítása, magasan képzett fiatalok letelepítése érdekében	Prosperáló város Megtartó város
T1.2: Humán közszolgáltatások fejlesztése	T1.2.1: Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Egészségügyi szolgáltatások bővítése, területi koncentrálása	Megtartó város Kiszolgáló város
T1.2: Humán közszolgáltatások fejlesztése	T1.2.1: Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó humán fejlesztések Móron	Megtartó város
T1.2: Humán közszolgáltatások fejlesztése	T1.2.1: Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Szociális városrehabilitáció Mór városában	Megtartó város
T1.1: Oktatásfejlesztés	T1.1.1: Oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése	Mór Zimmermann Iskola korszerűsítése	Megtartó város
T1.2: Humán közszolgáltatások fejlesztése	T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	Sportcentrum fejlesztése és működtetése	Megtartó város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
T1.2: Humán közszolgáltatások fejlesztése	T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	Játszóterek minőségének javítása, számának bővítése	Kiszolgáló város
T1.2: Humán közszolgáltatások fejlesztése	T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	A városi sportélet és rendezvények támogatása	Megtartó város
T1.2: Humán közszolgáltatások fejlesztése	T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	Helyi humán fejlesztések Mór Városában	Megtartó város
T2: A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások			
T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Városi Strand fejlesztése	Megtartó város Kiszolgáló város
T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Mór, mint „intelligens város”, e-közigazgatás fejlesztése	Digitális város Kiszolgáló város
T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.2: A belváros fejlesztése	A rendőrség új épületbe költöztetése	Megtartó város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Közszolgáltatási feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer	Kiszolgáló város
T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	A járás fejlesztéseinek összehangolása, segítése	Megtartó város
T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Piac üzemeltetési rendszerének fejlesztése	Kiszolgáló város
T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Térfigyelő-kamerarendszer bővítése	Megtartó város Kiszolgáló város
T2.1: Térségközponti funkciók fejlesztése	T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Digitális átállás menetrend és akcióterv fejlesztése	Digitális város
T2.2: Hátrányos helyzetűek felzárkóztatása	T2.2.1: Hátrányos helyzetűek segítése	Hajléktalanszálló közműkorszerűsítése	Megtartó város
T2.2: Hátrányos helyzetűek felzárkóztatása	T2.2.1: Hátrányos helyzetűek segítése	Fogyatékkal élők nappali foglalkoztató épületének kialakítása	Megtartó város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
Épített és természeti környezet: a Móron élő emberek életét és vállalkozások működését kiszolgáló és megkönnyítő környezet			
É1: Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra			
É1.1: Közlekedésfejlesztés	É1.1.1: Fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés biztosítása	Mór belvárosi részén a 81-es sz. főúton körforgalmi csomópont kialakítása	Megtartó város Kiszolgáló város
É1.1: Közlekedésfejlesztés	É1.1.2: Helyi közlekedés fejlesztése	5 számjegyű utak korszerűsítése: Felsődobosra vezető 81118j. közút, a Tímárpusztára vezető 82101j. közút és a móri vasútállomáshoz vezető 82304j. közút fejlesztése: pályaszerkezet megerősítése és csapadékvíz-elvezetés kiépítése.	Megtartó város Kiszolgáló város
É1.1: Közlekedésfejlesztés	É1.1.2: Helyi közlekedés fejlesztése	Önkormányzati tulajdonban álló belterületi utak építése, fejlesztése	Megtartó város Kiszolgáló város
É1.1: Közlekedésfejlesztés	É1.1.2: Helyi közlekedés fejlesztése	A városi járdahálózat fejlesztése	Megtartó város Kiszolgáló város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
É1.1: Közlekedésfejlesztés	É1.1.3: Kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése	A városon belüli kerékpárúthálózat fejlesztése	Megtartó város Kiszolgáló város
É1.1: Közlekedésfejlesztés	É1.1.3: Kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése	Kerékpárforgalmi Hálózati Terv (KHT) felülvizsgálata	Megtartó város Kiszolgáló város
É2: Energia- és környezethatékony, klímatudatos város			
É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Középületek energiahatékonysági beruházásai	Zöldülő város
É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	A városi oktatási intézmények energetikai felújítása	Zöldülő város
É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	A városi közvilágítás energia racionalizálása	Zöldülő város
É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Biomassza tüzelésű vagy geotermikus energián alapuló távhőszolgáltatás fejlesztése	Zöldülő város
É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Geotermikus energiaforrás használata a városi uszoda esetén	Zöldülő város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	A lakossági energiahatékonysági beruházások támogatása	Zöldülő város
É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Önkormányzati bérlakás állomány energetikai korszerűsítése (Velegi út 18-22.)	Zöldülő város
É2.1: Energetikai fejlesztések	É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Városi bölcsőde energetikai felújítása	Zöldülő város
É2: Energia- és környezethatékony, klímatudatos város			
É2.2: Környezetvédelmi fejlesztések	É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	A városban lakossági szintű komposztálási lehetőség biztosítása	Zöldülő város
É2.2: Környezetvédelmi fejlesztések	É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Belterületi zárt csatorna- és nyílt árokrendszer fejlesztése és bővítése	Zöldülő város Kiszolgáló város
É2.2: Környezetvédelmi fejlesztések	É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Közmű infrastruktúra fejlesztése: Felsődobos, Tímárpuszta, Árkipuszta közműfejlesztése, beleértve a gázellátás és a szennyvíz-elvezetési rendszer kiépítését is.	Zöldülő város Megtartó város Kiszolgáló város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
É2.2: Környezetvédelmi fejlesztések	É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Belterületi csapadékvíz-elvezetési rendszerek felújítása	Zöldülő város Megtartó város
É2.2: Környezetvédelmi fejlesztések	É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Városi klímastratégia létrehozása	Zöldülő város
É2.2: Környezetvédelmi fejlesztések	É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Városi zöld menetrend fejlesztése	Zöldülő város
É2.2: Környezetvédelmi fejlesztések	É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv elkészítése és Települési Vízkárelhárítási Terv felülvizsgálata	Zöldülő város Kiszolgáló város
É3.1: Épített és szellemi kulturális örökség fenntartható védelme			
É3.1: Épített és szellemi kulturális örökség fenntartható védelme	É3.1.2: Épített örökség védelme	A használaton kívüli ingatlanok funkcióval való megtöltése	Megtartó város Kiszolgáló város
É3.1: Épített és szellemi kulturális örökség fenntartható védelme	É3.1.2: Épített örökség védelme	A városi utcakép fejlesztése: utcabútorok kihelyezése, közterek díszburkolattal való ellátása	Megtartó város Kiszolgáló város

Intézkedés	Beavatkozási terület	Beavatkozás	Tervezési dimenzió
É3.1: Épített és szellemi kulturális örökség fenntartható védelme	É3.1.2: Épített örökség védelme	Városi zöldfelületek növelése	Zöldülő város Kiszolgáló város
É3.1: Épített és szellemi kulturális örökség fenntartható védelme	É3.1.2: Épített örökség védelme	Temető területének rendbetétele	Kiszolgáló város
É3.1: Épített és szellemi kulturális örökség fenntartható védelme	É3.1.2: Épített örökség védelme	Építési telkek kialakítása	Megtartó város Kiszolgáló város
É3.1: Épített és szellemi kulturális örökség fenntartható védelme	É3.1.2: Épített örökség védelme	A városi közvilágítás látványának javítása	Zöldülő város

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

6.2.
Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

Az akcióterületek azok a fejlesztési gócpontok, a beavatkozások kiemelt célterületei, ahol egymással összefüggő beavatkozások valósulnak meg a meghatározott célok elérése érdekében. A kijelölt akcióterületek a jelenlegi és jövőbeli funkciók, illetve a fejlesztési igények alapján kerültek meghatározásra. Az akcióterületek kijelölésében a fejlesztési szükségleteken túl azok megvalósíthatóságának feltételei, nem utolsó sorban a majdani pályázati jogosultsági kritériumoknak való megfelelés is szerepet játszottak.

Az előzetes egyeztetések alapján, a város területén hat fejlesztési akcióterület és két a KSH adatok alapján szegregációs szempontból kiemelten kezelendő terület került kijelölésre, ezek a következőek:

- Városközpont
- Gazdaságfejlesztési akcióterület
- Pincés utcák akcióterület
- Dél-keleti városrész
- Kertváros
- Tímárpuszta

Szegregációval veszélyeztetett területek: Felsőbobos, Árkipuszta.

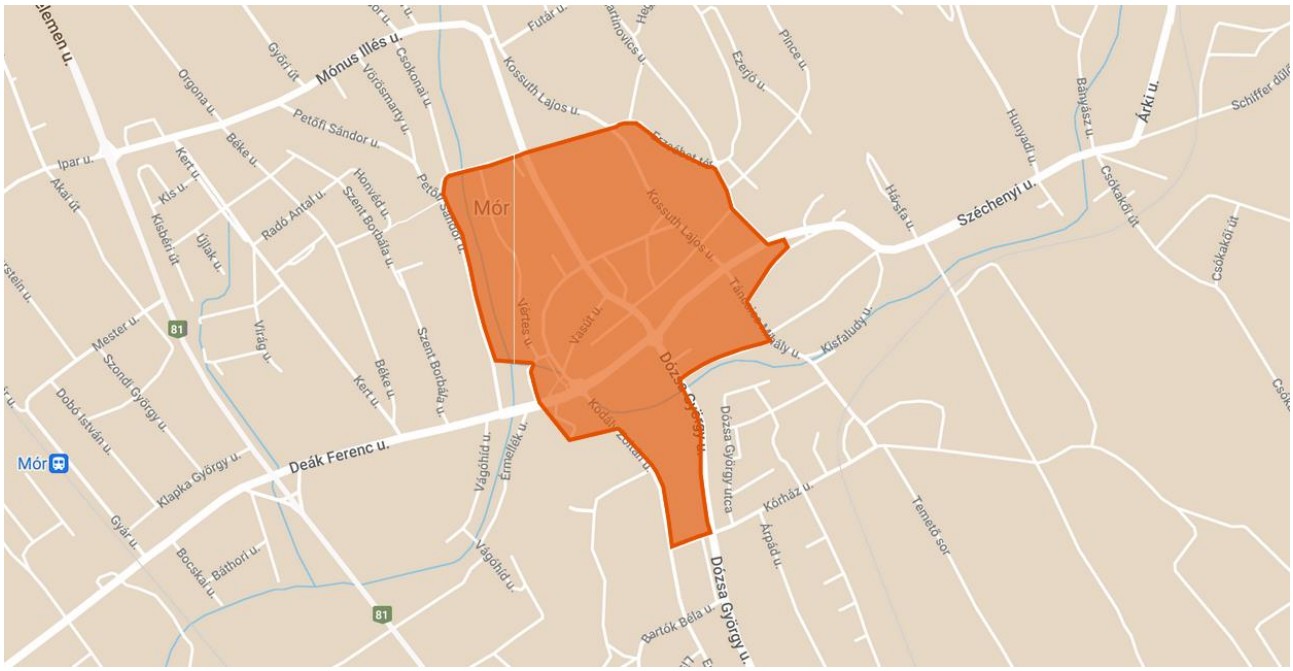
8. ábra – Akcióterületek kijelölése

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

6.2.1.
Városközpont Akcióterület (VK)

9. ábra – Városközpont Akcióterület

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

Az akcióterület lehatárolása

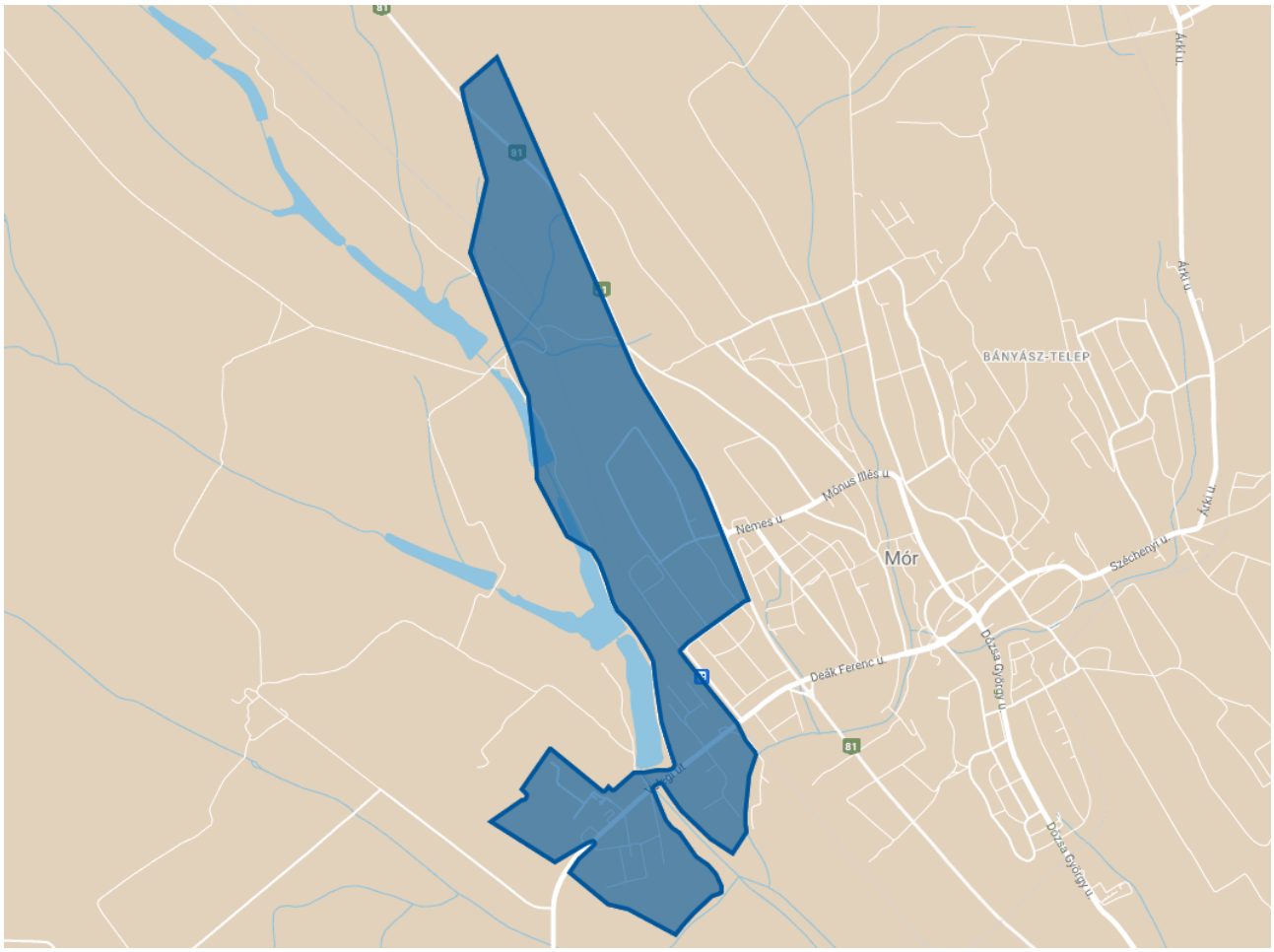
Perczel Mór utca, Budai Nagy Antal tér, Erzsébet tér, Kapucinus tér, Bajcsy-Zsilinszky Endre utca, Arany János utca, Táncsics Mihály utca, Dózsa György utca, Kórház utca, Kodály Zoltán utca, Vértes utca, Petőfi Sándor utca.

A lehatárolás indoklása

A lehatárolás közel azonos a KSH városrészi meghatározásával. Az akcióterület a város legfontosabb, legjellegzetesebb épületeit, turisztikai látványosságait magában foglaló területe, amely egyben számos közszolgáltatásnak és egyéb funkciónak is helyet ad. A terület jelentős zöldfelületeket is magában foglal, közlekedés szempontjából is az egyik legforgalmasabb része a városnak. Cél, hogy a városközpont kereskedelmi, szolgáltató funkcióinak minősége javuljon, a városban lakók könnyebben érjék el ezeket. A városközpont a turisztikai forgalom lebonyolításának kulcsterülete is, ezért az ehhez kapcsolódó fejlesztések is fontos céljai a következő időszaknak.

6.2.2.
Gazdaságfejlesztési Akcióterület (GT)

10. ábra – Gazdaságfejlesztési Akcióterület

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

Az akcióterület lehatárolása

81. számú főút, Mester utca, Gyár utca, Velegi út, Asztalos utca, amely magában foglalja Mór Településszerkezeti Terve (jelzőszám: 17/2017, dátum: 2022. március) szerint a nevezett utcákat érintő Gksz (kereskedelmi, szolgáltató terület) és Ga (általános gazdasági terület), Ln (nagyvárosi lakóterület) jelölésű területeket is.

A lehatárolás indoklása

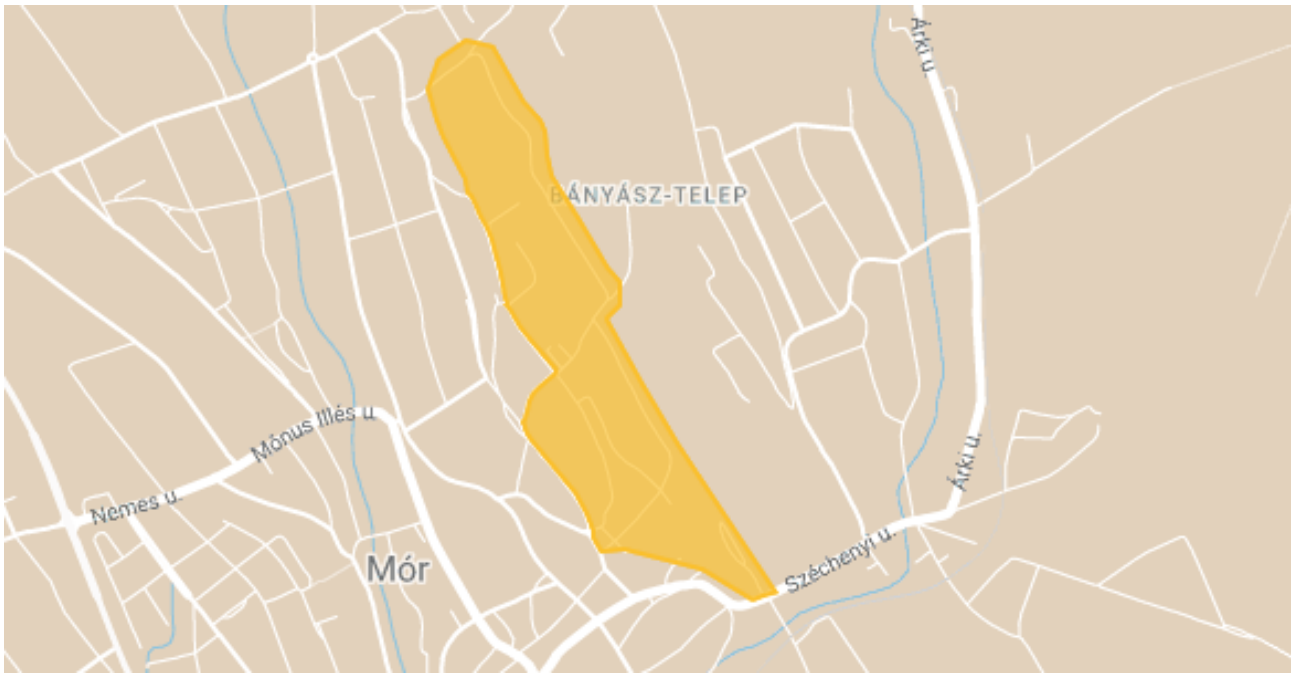
Megegyezik a KSH adatai alapján Ipari Területi városrésszel, de magába foglalja a fejlesztési területeket is. A terület magja jelenleg is számos vállalkozásnak ad helyet, a város gazdasági élete szempontjából kulcsfontosságú terület. A terület a szükséges alapinfrastruktúrákkal rendelkezik, de azok bővítése, korszerűsítése szükséges a tervezett célok megvalósíthatósága

érdekében. terület hosszútávon is Mór legfontosabb ipari-, szolgáltató tevékenységeinek helyet adó része. A beavatkozásokkal cél az itt működő vállalkozások bővítési elképzeléseinek kiszolgálása, új betelepülők számára fejlesztési terület kialakítása és a város más részeiből ide költözni kívánó helyi vállalkozások igényeinek kielégítése.

Az akcióterületen található korábbi ipari és honvédségi területek hasznosítása során biztosítani kell az érintett területek környezeti állapotának előzetes vizsgálatát. Szennyezés gyanúja esetén teljesíteni kell a vonatkozó hatósági bejelentési és eljárási kötelezettségeket, igazolt szennyezettség esetén pedig a szükséges kármentesítést a fejlesztés megkezdése előtt el kell végezni. A kitermelt szennyezett földtömeg és egyéb hulladék kezelését kizárólag arra jogosult szervezet végezheti. A bontási és inert anyagok hasznosítása csak a hatályos hulladékgazdálkodási előírásoknak megfelelően, a szükséges engedélyek birtokában vagy a hulladékstátusz megszűnését igazoló hivatalos minősítés alapján történhet.

6.2.3.
Pincés utcák Akcióterület (PU)

11. ábra – Pincés utcák Akcióterület

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

Az akcióterület lehatárolása

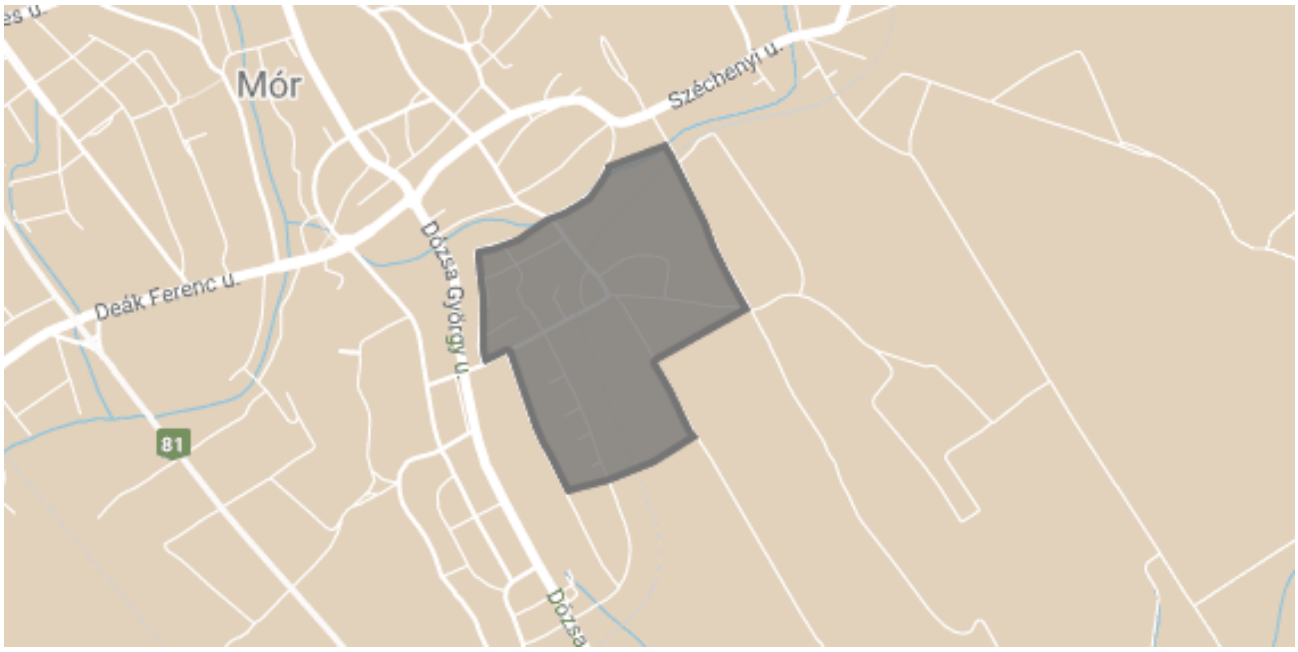
Széchenyi utca, Hársfa utca, Pince utca, Pincesor utca, Wesselényi Miklós utca, Erzsébet tér, Martinovics utca, Téglás köz, Wesselényi utca.

A lehatárolás indoklása

A KSH városrészi meghatározásánál a Kertváros részhez tartozik, kiemelését ebből a városrészből az egyedisége indokolja. Az akcióterület a város borturisztikai szempontból legfontosabb, leglátogatottabb utcáit foglalja magában. A területen jelenleg is jellemző a hagyományos építésű házak, pincék és vonzó vendéglátóhelyek, az egységes utcakép és megjelenés rendezettebbé tétele érdekében azonban további fejlesztése szükségesek. A fejlesztések célja a településrész turisztikai potenciáljának jobb kihasználása, szervesebb bekapcsolása a város és a térség turisztikai forgalmába.

6.2.4.
Délkeleti városrész Akcióterület (DK)

12. ábra – Délkeleti városrész Akcióterület

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

Az akcióterület lehatárolása

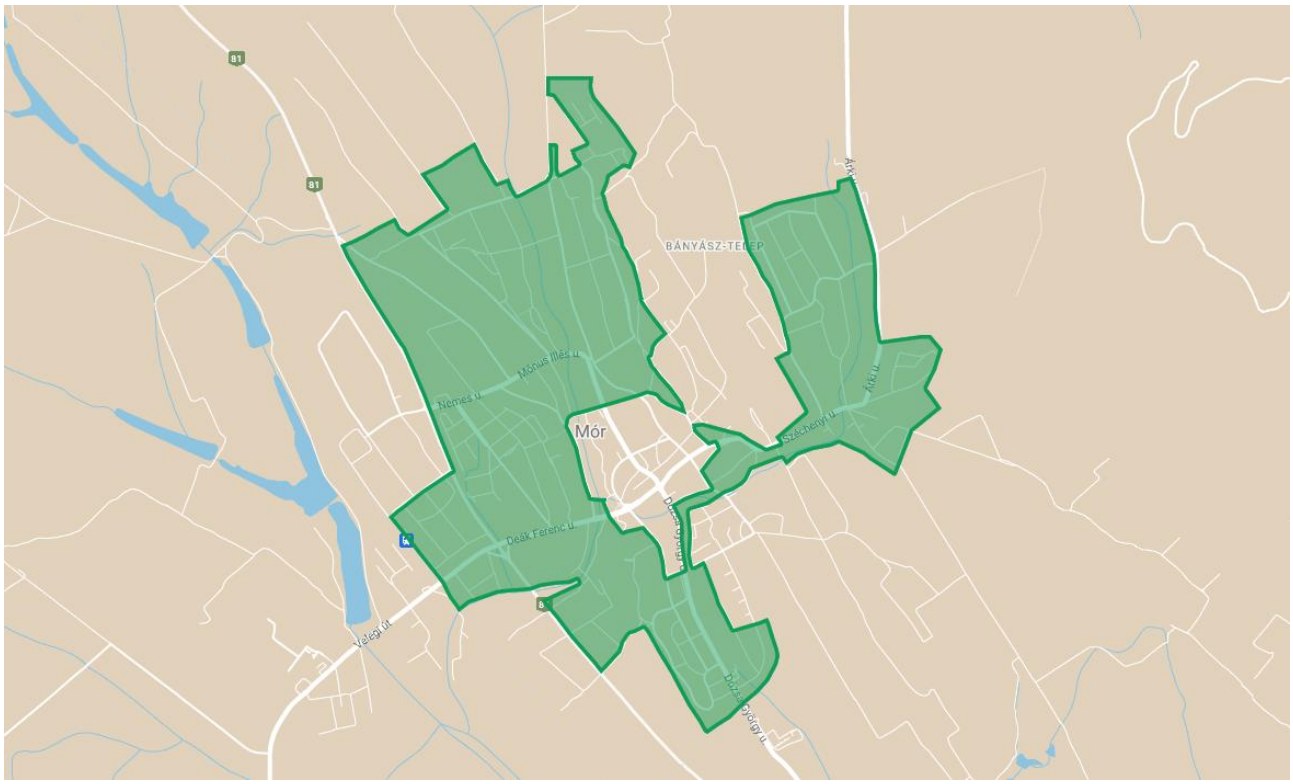
Kisfaludy utca, Látóhegyi dűlő, Dózsa György utca, Árpád utca, Temető sor.

A lehatárolás indoklása

A KSH városrészi meghatározásánál a Kertváros részhez tartozik, kiemelését ebből a városrészből az egyedisége indokolja. Az akcióterület jelenleg is több egészségügyi, szociális és közszolgáltatási funkciónak ad helyet, ezért indokolt, hogy itt koncentrálódjanak a tervezett fejlesztések közül az egészségügyi és szociális szolgáltatások körének bővítése és feltételeinek javítása.

6.2.5.
Kertváros Akcióterület (KV)

13. ábra – Kertváros Akcióterület

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

Az akcióterület lehatárolása

Széchenyi utca, Kapucinus tér, Bajcsy-Zsilinszky Endre utca, Arany János utca, Dózsa György utca, Vámos köz, Kisfaludy utca, Csókakői út, Schiffer dűlő, Árki utca, Alkotmány utca, Kiserdő utca, Hunyadi János utca, Kodály Zoltán utca, Kórház utca, Árpád utca, Álmos vezér utca, Bartók Béla utca, Cserhát utca, Mikes Kelemen utca (81. sz főút), Vágóhíd utca, Velegi út, Gyár utca, Győri út, Vásártéri utca, Móri lőtér, Vásár tér, Rákóczi Ferenc utca, Major utca, Wesselényi utca, Mónus Illés utca, Kossuth Lajos utca Erzsébet tér, Martinovics utca.

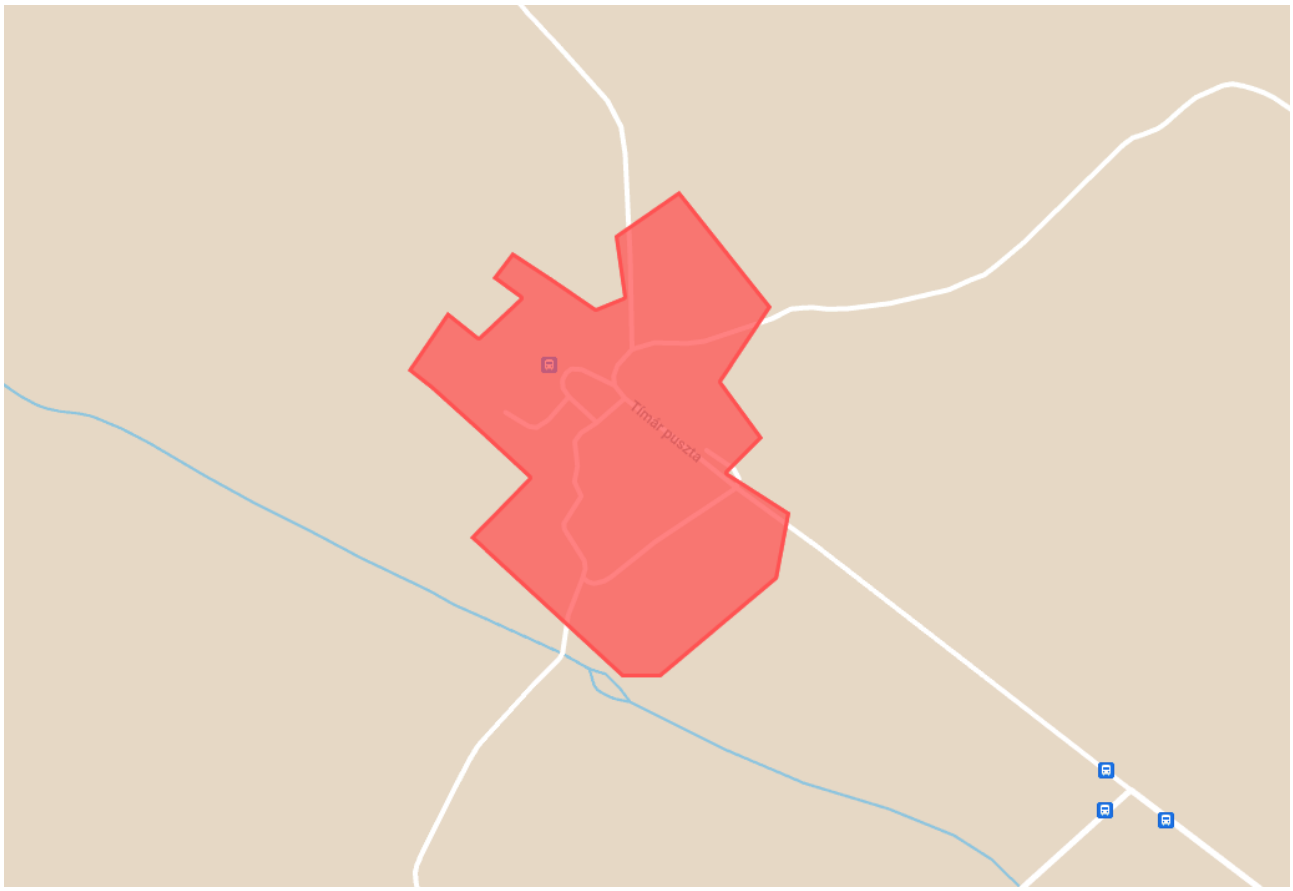
A lehatárolás indoklása

A KSH adatai alapján megegyezik a Kertváros városrésszel a Pincés utcák akcióterület és a Dél-keleti városrész hozzáadásával. A Kertváros és egyéb lakóterület a város többi akcióterület nélküli fennmaradó területét jelenti, nem igazán található különbség ezen terület építészeti jellegzetességeiben, illetve társadalmában. Többségében valóban kertvárosias, családi házas beépítés a jellemző, ámbár területén a belső városrész szomszédságában néhol található egy-egy többemeletes, panel épület. Némileg különbözik a kertvárosias területtől még az északon található, korábbi állami gazdaság területe (Kovácsmajor), ami kis iparterületté alakult át. A Bányásztelep megjelenésében jellemzően nem különbözik ettől a kertvárosi területtől, a

Széchenyi úton kapcsolódik. Ez a viszonylagos elzártságot ad ennek a területnek. A tervezett fejlesztések célja a területen levő épületállomány színvonalának megőrzése, energiaigényének, fenntartási költségeinek csökkentése az épített és természeti környezet minőségének javítása. Az itt élők életminőségének javítása, a közszolgáltatások minőségének fejlesztése, közösségfejlesztés. A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében képzési programok, a szociális gazdaság adta lehetőségek kihasználást segítő projektek megvalósítása.

6.2.6.
Tímárpuszta Akcióterület (TP)

14. ábra – Tímárpuszta Akcióterület

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

Az akcióterület lehatárolása

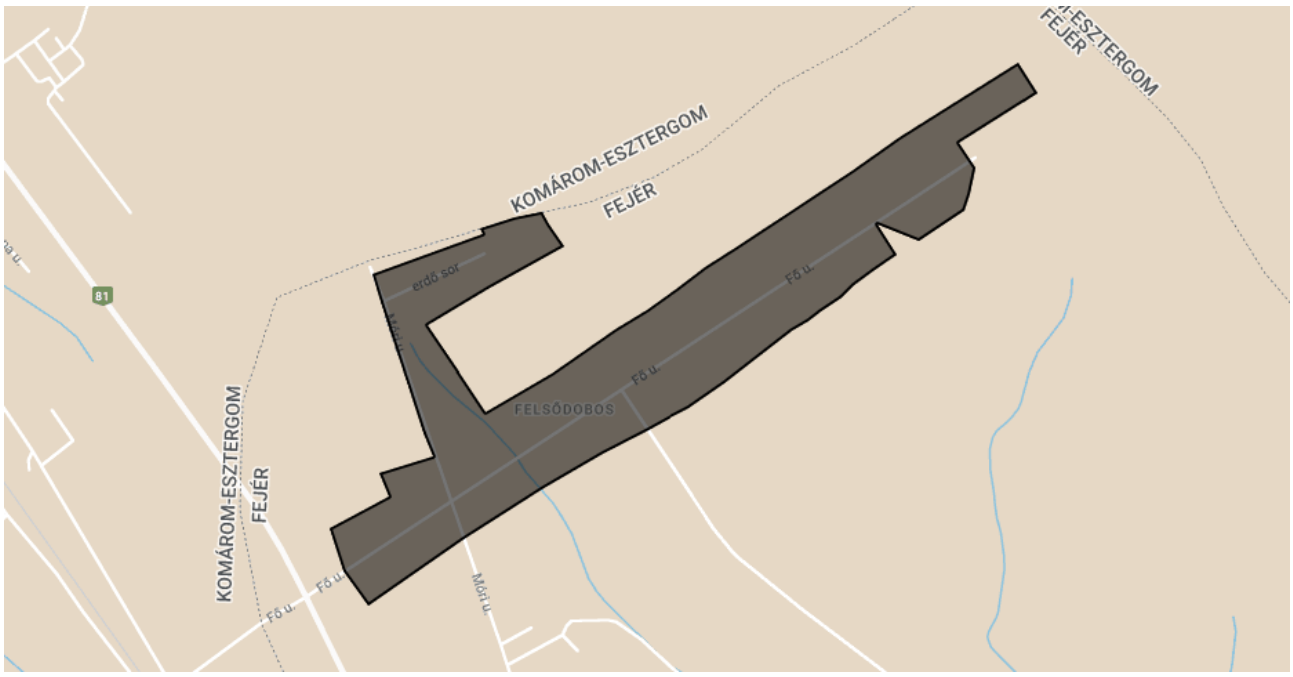
Tímárpuszta lakott területe a 0946 hrsz. út, a 0929/39 hrsz. út és a 0979/8 út mentén, amely a következő telkeket tartalmazza elsősorban: 0929/8, 0929/33, 0929/36, 0929/46, 0929/38, 0929/40, 0985/2, 0979/1-4, 0945/1.

A lehatárolás indoklása

A lehatárolás alapja Tímárpuszta lakott területe.

6.2.7.
Szegregációs veszély miatt kezelendő területek – Felsődobos, Árkipuszta (SZ)

15. ábra – Felsődobos Szegregátum Akcióterület (VT)

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

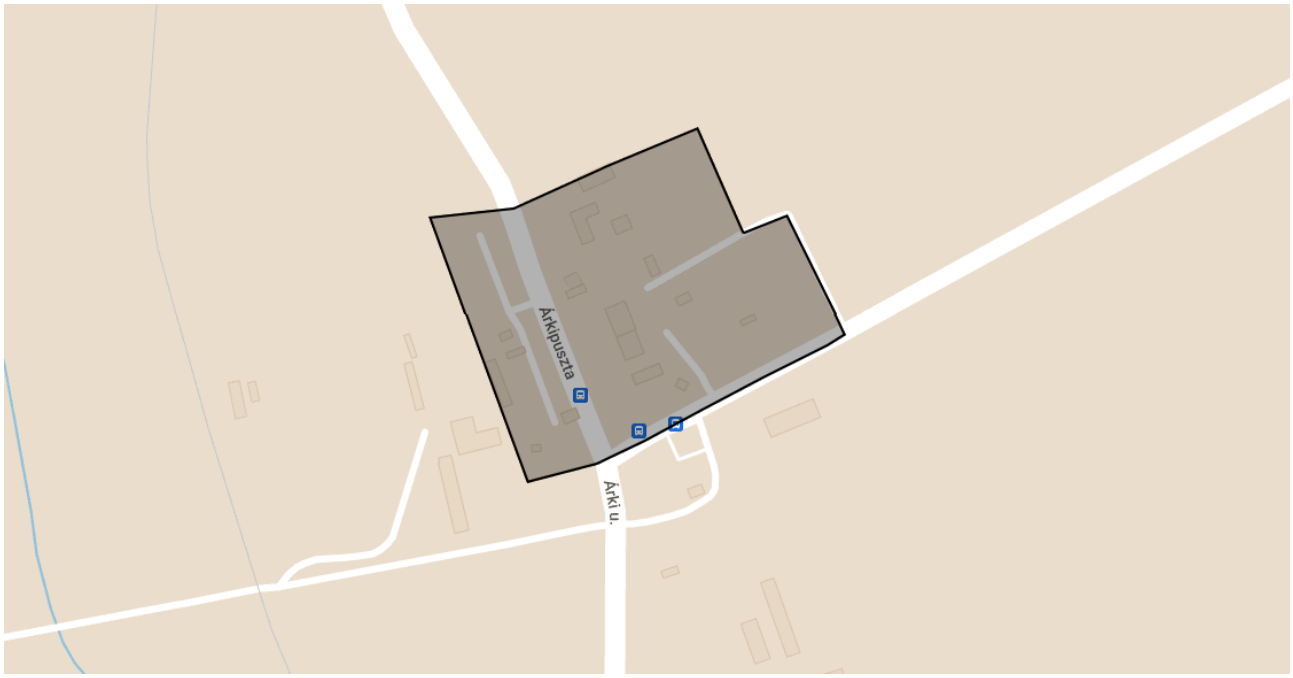
Az akcióterület lehatárolása

Móri utca, Fő utca, Erdő sor.

A lehatárolás indoklása

A KSH adatai alapján szegregációs szempontból már nem kezelendő terület Felsőbobos településrész, de mivel még elmaradott városrész, önkormányzati döntés alapján továbbra is fejlesztendő területként kezelendő. Felsődoboson az olcsóbb ingatlanok és telkek vonzóbbak a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok körében. Fontos az épített és természeti környezet minőségének és a közszolgáltatások minőségének javítása. Emellett fontos a foglalkoztatási helyzet képzési programokkal történő javítása, iskolabusz biztosítása. Fő fejlesztési célok a területen levő épületállomány állapotának javítása, energiaigényének, fenntartási költségeinek csökkentése az épített és természeti környezet minőségének javítása. Az itt élők életminőségének javítása, a közszolgáltatások minőségének fejlesztése, közösségfejlesztés. A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében képzési programok, a szociális gazdaság adta lehetőségek kihasználását segítő projektek megvalósítása.

16. ábra – Árkipuszta Szegregátum Akcióterület (VT)

Forrás: Google Maps, saját szerkesztés.

Az akcióterület lehatárolása

Mór-Árkipuszta 0322, 0323/1, 0323/3, 0281/1-13, 0282 hrsz. parcellák.

A lehatárolás indoklás

A KSH adatai alapján szegregációs szempontból kezelendő terület Árkipuszta településrész. Árkipusztán alacsony a foglalkoztatottság, és igen magas a munkanélküliség. Az árkipusztai gyermekek harmada halmozottan hátrányos helyzetű (HHH). A lakosság nagy aránya szociális bérlakásokban él. Az itt élők felzárkóztatása, életminőségük javítása, családi életre nevelése, önálló életvitelre és a társadalmi életben való aktív részvételre ösztönzése fontos szempont a társadalom szempontjából. Fő fejlesztési célok a területen levő épületállomány állapotának javítása, energiaigényének, fenntartási költségeinek csökkentése az épített és természeti környezet minőségének javítása. Az itt élők életminőségének javítása, a közszolgáltatások minőségének fejlesztése, közösségfejlesztés. A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében képzési programok, a szociális gazdaság adta lehetőségek kihasználását segítő projektek megvalósítása.

6.3.
Városi szintű beavatkozási területek részletezése

A 6.1. fejezetben a célrendszer és a tervezési dimenziók mátrixában bemutatásra kerültek a tervezett beavatkozások, amelyek részletes, akcióterületenkénti bemutatására kerül sor a továbbiakban. A beavatkozások jellegüket tekintve három csoportba oszthatók:

- **Városi stratégiai / egyedi beavatkozások**: olyan beavatkozások, amelyek nem kapcsolódnak szervesen városi vagy városi szintű fejlesztésekhez, inkább a város egy-egy pontján vagy szűkebb területén jelentkező helyi szintű fejlesztéseket tartalmazna. A fejlesztések indoka minden esetben egy hiányzó funkció pótlása, vagy meglévő funkció fejlesztése, amelyek jelentősen javítják az ottélők életminőségét. Egyes esetekben a fejlesztés eredménye közvetve az egész városra kihathat, azonban infrastrukturális szempontból pontszerű fejlesztés történik. Ezek a fejlesztések általában stratégiailag kiemeltek a város számára, ezért szerepelnek ezek a stratégiai / egyedi beavatkozások között.
- **Városi akcióterületi beavatkozások / komplex fejlesztések:** nagyobb városrészi vagy városnegyedi területre kiterjedő, térben és időben koncentrált, komplex fejlesztési intézkedések, amelyek a városi területen többféle, de egymással szorosan összehangolt beruházási jellegű és/vagy szoft beavatkozásokat foglalnak magukban.
- **Városi hálózatos beavatkozások / hálózatos, vonalas fejlesztések:** egymással összehangolt, összekapcsolódó, általában a város egészét érintő beruházási jellegű és/vagy szoft beavatkozások.

6.3.1.
Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások

23. táblázat – Városi stratégiai / egyedi beavatkozások

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Beavatkozás bemutatása, indoklása
Városközpont Akcióterület				
G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	Piac területének fejlesztése	Gazdaságfejlesztés	Megtartó város	A város kereskedelmi szolgáltatását korlátozta az eddigi szabad, rosszhelyen lévő piac. A helybéli, és környező települési kistermelők jogos igénye, egy jó szolgáltatásokat nyújtó piac kialakítása, amely 2023 novemberében megvalósult. Mivel a piac építését mélygarázs építéssel is kombinálták, így egy olyan vásárló centrum került kialakításra, ahol széles skálán mozoghat a kínálat, az őstermelőtől a nagykereskedésig. Korszerű csarnok, üzletek és szolgáltató irodák kialakítása, a közösségi terek bővítése történt meg.
G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Városközpontban található műemléki épületek felújítása (Lamberg-kastély)	Gazdaságfejlesztés	Megtartó város	Mór város városképének egyik legmeghatározóbb épülete a Lamberg-kastély, amely egy egyemeletes barokk stílusú kastély. Gróf Lamberg Antal megbízásából Fellner Jakab tervei alapján épült 1766-ban. Gazdag tömegtagolású épület, azonos fő- és hátsó homlokzattal, manzárdtetővel és sávos homlokzatdíszítéssel. A kastély a hozzátartozó barokk parkkal és újjáépített kútházzal a város egyik legszebb műemléke. Emeletén a rendezvényeknek is helyet adó patinás városi könyvtár, földszintjén a közművelődés terei, valamint Wekerle Sándor emlékszoba és helytörténeti gyűjtemény található. A kastély épületét több pályázati forrásból sikerült részlegesen, az akkori pályázati lehetőségek erejéig felújítani. Az épület "C" szárnya azonban ezekből a

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Beavatkozás bemutatása, indoklása
				felújítási programokból kimaradt. Az épület ezen szárnyában kerültek elhelyezésre a helytörténeti gyűjtemények, kiállítások. Az épületrész rekonstrukciójának legfontosabb elemei a talajnedvesség elleni szigetelés, külső homlokzat felújítása, külső határoló szerkezetek rekonstrukciója-cseréje, belső közműhálózattok cseréje (szennyvízhálózat, villamoshálózat, fűtéshálózat korszerűsítése), a tetőszerkezet felújítása és a tetőhéjazat cseréje. Jelen projekt keretében a Mór városa által érintett Vértes-hegység Natura 2000 besorolású terület bemutatását is az egyik kiállítóteremben tervezzük megvalósítani állandó tematikus kiállítás formájában.
G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Városközpontban található műemléki épületek felújítása (Rendőrség épülete: képtár, kiállítótér)	Gazdaságfejlesztés	Megtartó város	A jelenlegi Rendőrség épületén a tető ázik, homlokzati tagozatai és a vakolat hullik. A Rendőrség céljaira nem éppen ideális épületet a kiköltözést követően teljes egészében fel kell újítani és egy megfelelőbb hasznosítást kell keresni számára. Terveink szerint kiállítóterem, képtár kapna itt helyet a felújítást követően.
T1.1.1: Oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése	Városközpontban található műemléki épületek felújítása (Művészeti Szabadiskola)	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város	A Művészeti Szabadiskolának helyet adó épület tetőszerkezete rossz állapotban van, gyakran beázik, nyílászárók cseréjére és a homlokzat felújítására lenne szükség az épület állagának megóvása érdekében.
T2.2.1: Hátrányos helyzetűek segítése	Fogyatékkal élők nappali foglalkoztató épületének kialakítása	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város	Móron 1990 óta létezik hivatalosan is a Bice-Bóca Egyesület, amely felvállalta a szociális alapellátások javítását, a fogyatékos és mozgássérült gyermeket nevelő családok, idős emberek segítését. Nagyából 25 fős közösségük igazi családdá vált az évek során, azonban igazi saját intézménnyel nem rendelkeznek. A cél érdekében a Mór Városi Önkormányzat tulajdonában lévő, korábban általános iskolaként használt, alulhasznosított épület kerülne tejes egészében átalakításra és korszerűsítésre a fogyatékkal élő személyek nappali ellátásának biztosítására. A projekt a Székesfehérvári Egyházmegyei Karitász Szent Kristóf Ház, Fogyatékkal Élők Nappali Intézményével együttműködve tervezzük megvalósítani.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Beavatkozás bemutatása, indoklása
Gazdaságfejlesztési Akcióterület				
G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	A Prof. Dr. Schindele Vendel (korábban: ÉNY-i) ipari park területének növelése	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	A város életére jelentős hatással vannak a nagy ipari vállalkozások, amelyek ezen a területen helyezkednek el. A város alapvető érdeke ezek fejlődési lehetőségeit és a jelentős forgalmi helyzetből eredő logisztikai vállalkozás lehetőségét is biztosítani. A bővítendő terület felett átmenő 120V-os légvezeték kiváltása, tereprendezés, közművesítés és útépítés.
T2.2.1: Hátrányos helyzetűek segítése	Hajléktalanszálló közműkorszerűsítése	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város	A szegénységgel leginkább sújtott célcsoportok helyzetének javítása elengedhetetlen. A projekt lehetővé teszi a hajléktalanok lakásproblémáinak megoldását, de elősegítheti a normál lakáskörülményekhez jutást is. Az épület közműkorszerűsítése elengedhetetlenül szükséges.
É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Önkormányzati bérlakás állomány energetikai korszerűsítése (Velegi út 18-22.)	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	A meglévő bérlakás állomány felújítása, energetikai korszerűsítése fontos lenne mind a tulajdonos önkormányzat, mind a nehéz helyzetben lévő bérlők szempontjából. A bérlakásokon szükséges lenne a külső hőszigetelés, födém hőszigetelése, tetőhéjazat cseréje / lapostető szigetelés, nyílászárók cseréje, fűtéskorszerűsítés, HMV rendszerek korszerűsítése, megújuló energia hasznosítása, valamint a lakások belső helyreállítása a munkálatokat követően. A korszerűsítés eredményeként a kb. 170 db önkormányzati bérlakás-állományának értéke növekedne, a bérlők rezsiköltségei jelentősen csökkennének. Az Önkormányzat részéről ezen lakások eladásának szándéka is felmerült, ezesetben az energetikai korszerűsítés nem fog megvalósulni.
Pincés utcák Akcióterület				
G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Hársfa és Ezerjó utca fizikai összekötése, díszburkolattal való ellátása	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	A városban található és látogatható boros pincék utcái nem összefüggőek, mert a Hársfa és Ezerjó utca csak komoly kerülő árán köthető össze annak ellenére, hogy távolságuk alig pár 100 méterre

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Beavatkozás bemutatása, indoklása
				található. Ez az összekötés a kapucinus udvaron keresztül valósulhatna meg. A fejlesztésnek része a Kapucinus tér megújítása és kapcsolódó parkolóhelyek kialakítása is.
Délkeleti városrész Akcióterület				
T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	Sportcentrum fejlesztése és működtetése	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város Kiszolgáló város	A Wekerle Sándor Szabadidőközpontban a füves pálya körül futópálya kialakítása, valamint az öltözők és lelátók felújítása. A pálya területi bővítése.
É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Geotermikus energiaforrás használata a városi uszoda esetén	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Az uszoda üzemeltetési költségeinek, jelentős részét teszi ki a fűtési energia költsége. Mind a sportolás, mind a rekreáció szempontjából fontos az uszoda használat olcsó elérése. Ezt elősegíti a geotermikus hő hasznosítása. A meglévő adottságok kihasználása érdekében termelő és visszasajtoló kút kialakítása, hőközpont, kapcsolódó fejlesztések.
É3.1.2: Épített örökség védelme	Temető területének rendbetétele	Épített és természeti környezet	Kiszolgáló város	Egyes temetői létesítmények (pl. ravatalozó) leromlott állapota miatt felújítás szükséges. A projekttel ezeket javítják ki. Zöldfelületek megújítása, épített elemek felújítása.
Kertváros Akcióterület				
É1.1.1: Fontos ipari centrumokkal való korszerű közúti összeköttetés biztosítása	Mór belvárosi részén a 81-es sz. főúton körforgalmi csomópont kialakítása	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	A 81-es számú főút Mór egy belső szakaszán egy alacsony nyílás magasságú híd alatt megy át. Emiatt gyakran a magas felépítményű kamionok kénytelenek ezt a szakaszt kikerülni és a város különböző útjain áthaladni. Ez nem csak nagyobb baleset veszélyt, de jelentős útkárokat is eredményez. A körforgalmi csomópont kialakítása.
T1.1.1: Oktatási intézmények fejlesztése, korszerűsítése	Mór Zimmermann Iskola korszerűsítése	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város	A Székesfehérvári Tankerületi Központtal konzorciumban együttműködve valósul meg az iskola épületének felújítása.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Beavatkozás bemutatása, indoklása
É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Városi bölcsőde energetikai felújítása	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	A móri Nefelejcs Bölcsőde a város egyetlen bölcsődéje, amely az 1980-as években épült "B30"-as blokktéglából. Az intézmény külső határoló szerkezeteinek korszerűsítésére a mai napig nem került sor. Homlokzati szigetelés, nyílászárócsere, tetőszigetelés nagyban növelné az intézmény komfortérzetét. Fűtéskorszerűsítés és napelemes rendszer telepítésével pedig tovább csökkenthető lenne az üvegházhatású gázok éves kibocsátása.

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés.

6.3.2. Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások

24. táblázat – Városi akcióterületi beavatkozások / komplex fejlesztések

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, indoklása
Egy akcióterületet érintő komplex fejlesztések					
G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, bővítése	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	Gazdaságfejlesztési AT	A fejlesztéssel érintett 3310 hrsz-ú Ipar utca az iparterület bevezető útszakasza, amely összeköti az ipari parkot a 81. számú főúttal. A bekötő út az ipari parkban lévő összes vállalkozást érintő beruházás. A nagy forgalmú elöregedett útburkolat teljes

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, indoklása
					cseréjére, szakaszonként a teljes pályaszerkezet cseréjére van szükség.
G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	Autóipari vállalkozások régiós klaszterben való érvényesülésének elősegítése	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	Gazdaságfejlesztési AT	A régiós klaszterben való részvétel elősegítheti a helyi beszállítói kör megerősödését, K+F programok keletkezését. Az együttműködés stabilizálhatja a benne résztvevő vállalkozások piaci helyzetét is. Szervezés, bemutatók és kibővített munkamegbeszélések tartása.
G1.2.1: Minőségi foglalkoztatás bővítése	Fecskelakás és munkásszálló létesítése a Velegi úton	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	Gazdaságfejlesztési AT	A helyi ipari vállalkozások jelentős létszámú vidékről bejáró munkaerőt is foglalkoztatnak. Távol élő, de nem ingázó dolgozók kulturált elhelyezését biztosító és kedvező bérletű létesítmények szükségesek. Egy négyemeletes szintenként 3-3-lakásos apartman ház kialakítása a helyi vállaltoknál dolgozók számára.
G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	A városi Hársfa – Ezerjó utcai pincesor egységes fejlesztése	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város Megtartó város	Pincés utcák AT	A „Móri Ezerjó” egyedisége megfelelő marketing munkával jelentős turisztikai vonzerő lehetne. A különböző borok egy pincékre épült hangulatos egyedi városrészben található. Ennek fejlesztése a hivatásturizmusnak is reprezentatív helye lehet. Utcakép, közterületek megjelenésének fejlesztése, burkolatok egységes megújítása, utcabútorok cseréje.
G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Látóhegyi tavak turisztikai és infrastrukturális fejlesztése	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város Megtartó város	Pincés utcák AT	A turizmusfejlesztéshez attrakciók és látványosságok kellenek. A szép természeti adottságaival és szolgáltatásával ez a projekt a városba látogató turisták számát növelheti. Turisztikai szempontból a terület túraútvonal részét képezheti.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, indoklása
T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Városi Strand fejlesztése	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város Kiszolgáló város	Kertváros AT	A régi városi strand parkosított területének felhasználásával új fürdőhelyet létrehozása, amelyben helyet kapna egy úszásra és vízilabdázásra használható szabványos nagymedence, egy gyermekmedence és a terület adottságait kihasználva minél több élményelemmel egészítenénk ki.
T1.2.1: Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Egészségügyi szolgáltatások bővítése, területi koncentrálása	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város Kiszolgáló város	Délkeleti városrész AT	A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében az ellátórendszer infrastruktúrájának fejlesztésére van szükség. Másrészt nagy hangsúlyt kell helyezni a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szerepének erősítésére. A kisváros középpontjába koncentrált egészségügyi létesítmények komplex szolgáltatással jó eredményeket érhetnek el. Ezt erősíti a kapcsolódó a sport és rekreációs terület.
T1.2.1: Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Szociális város-rehabilitációhoz kapcsolódó humán fejlesztések Móron	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város	Árkipuszta Szegregátum AT	Közösségfejlesztő, szemléletformáló és tájékoztató rendezvények, képzések a szegregátumokban élők számára különböző témakörökben (életmód, hitélet, konfliktuskezlés, egészségmegőrzés, szolgáltatásokhoz való hozzáférés, bűnmegelőzés és közbiztonság).
T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	Játszóterek minőségének javítása, számának bővítése	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város Kiszolgáló város	Kertváros AT	Gyermekek egyik mozgástere a játszótér. Ennek kulturált kialakítása nem csak a gyerekek érdekét szolgálja, de gyakran a szülők kikapcsolódási helye is. Ez csak akkor valósulhat meg, ha jó minőségű, és elég darabszámú játszóteret biztosítunk. Eszközök, térburkolatok, parkosítás, utcabútorok beszerzése, felújítása.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, indoklása
T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Térfigyelő-kamerarendszer bővítése	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város Kiszolgáló város	Délkeleti városrész AT	A térfigyelő kamerák további elhelyezése a városban. A jó közbiztonság fenntartásának és további növelésének egy korszerű eszköze. Jelentősen csökkenti a köztéri bűnesetek számát és segíti a rendfenntartó szervezetek munkáját.
T2.1.2: A belváros fejlesztése	A rendőrség új épületbe költöztetése	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város	Délkeleti városrész AT	A rendőrség jelenlegi helye nem szolgálja megfelelően a szolgálat ellátását. Ezért olyan létesítménybe kell áttelepíteni, amely megfelel e tevékenységhez kötött műszaki előírásoknak. A rendőrség kiköltöztetése a jelenleg használt műemlék épületből egy használaton kívüli épület felújításával.
É1.1.2: Helyi közlekedés fejlesztése	A városi járdahálózat fejlesztése	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	Kertváros AT	Mór területén nem egyenletes a járdával való ellátottság, a projekttel ezeket a részeket akarja lefedni az Önkormányzat. Járdaépítés, felújítás.
É1.1.2: Helyi közlekedés fejlesztése	Önkormányzati tulajdonban álló belterületi utak építése, fejlesztése	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	Városközpont AT	A fejlesztendő Virág-Jegenye utcák 4,0 m széles aszfalt burkolattal készülnek, melyet a mély oldalon „K” szegélysorral határolunk. A Virág utca R=12m sugarú saroklekerekítő ívvel, élvágás mentén, szintben csatlakozik a meglévő aszfalt útburkolathoz. Majd követve a meglévő út nyomvonalát a 0+000-0+045,4 km szelvények között egyenes vonalban halad. Ezután a 0+045,4 km szelvényben egy R=25 m sugarú ív következik balra, melyet egy R=25 m sugarú inflexiós ellenív követ a 0+054,2-0+063,89 km szelvények közötti szakaszon. Ezt követően az út végig egyenes vonalon halad tovább. A Jegenye utca R=10m sugarú saroklekerekítő ívekkel, szintben csatlakozik a Virág utca tervezett aszfalt

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, indoklása
					burkolatához. Az út a 0+000-0+118,09 km szelvények között egyenes vonalban halad. Ezután a 0+118,09 km szelvényben egy R=14 m sugarú ív következik jobbra a 0+134,29 km szelvényig. Majd az út nyomvonala egyenesben halad tovább a 0+259,01 km szelvényig, ahol egy R=25m sugarú balos ív következik, melyet egy R=25 m sugarú inflexiós ellenív követ a 0+269,4- 0+279,26 km szelvények közötti szakaszon. Ezt követően az út egyenes vonalon halad tovább a 0+308,15 km szelvényig, ahol egy R=25 m sugarú jobbos ív következik a 0+319,82 km szelvényig, majd végig egyenesen halad. 2.Mór város 1410/1 hrsz-ú Vámosközt érintő utcája az egyetlen, amely szilárd útburkolattal még nem rendelkezik. Az útépítési munkák mintegy 125 m hosszan a Vámosközt köti össze a Táncsics Mihály utcával.
É1.1.3: Kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése	A városon belüli kerékpárúthálózat fejlesztése	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	Kertváros AT	A közlekedési infrastruktúra fejlesztés közül a fenntartható városi mobilitást kialakításának elősegítése, a kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek fejlesztése. A meglévő vonalak útminőségének javítása, a vonalak kibővítése és összekötése a településre érkező útvonalakkal.
É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Középületek energiahatékonysági beruházásai	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Városközpont AT	Energiatakarékos fejlesztések jelentősen csökkenthetik a város középületeinek költségét, ezáltal a városüzemeltetésben jobb fejlesztési lehetőségek keletkeznek. A korábban megvalósított fejlesztések folytatásaként további intézmények szigetelése, nyílászáró cseréje, gépészeti

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, indoklása
					korszerűsítése, megújuló energia alapú termelő rendszerek beépítése.
É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	A városi oktatási intézmények energetikai felújítása	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Városközpont AT	A Perczel iskola energetikai korszerűsítése. A többi oktatási intézményben az elmúlt években az alapvető energetikai korszerűsítések befejeződtek, azonban szükséges lehet a leválás a távfűtésről, önálló egyedi fűtésrendszer kialakítása az épületekben.
É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Belterületi csapadékvíz-elvezetési rendszerek felújítása	Épített és természeti környezet	Zöldülő város Megtartó város	Városközpont AT	Mór, Jegenye u.-Virág u. által határolt területen kialakítandó utak vízelvezetéséhez szükséges szikkasztó-tározó földmedence és túlfolyó árokszakasz tervezésével. A tervezett szikkasztó-tározó földmedence, Mór város belterületi részén található a 2153/24 helyrajzi számú ingatlanon a 81-es sz. főúttal párhuzamosan, a szelvényezés szerinti jobb oldalon.
É3.1.2: Épített örökség védelme	Építési telkek kialakítása	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	Kertváros AT	A kulturált, jó szolgáltatásokat biztosító, jó munkalehetőségekkel rendelkező város erős vonzást jelent a letelepedéshez. Ezt fiatalok esetében korlátozza az építési telkek magas ára. Építési telkek kialakítása, közművesítése a Virág és Deák Ferenc utca térségében.
É3.1.2: Épített örökség védelme	A városi közvilágítás látványának javítása	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Kertváros AT	A közvilágító hálózat a városközpontban földkábeles ellátású. A kertvárosi részen viszont rendkívül csúnya légkábeles megoldások vannak. A turizmus fejlődésével ezek a rendszerek rossz benyomást keltenek a látogatókban, ezért folyamatos

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, indoklása
					kiváltásukra szükség van. Légvezetékek földkábelesítése a lehetőségek függvényében.
Több akcióterületet érintő komplex fejlesztések					
G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Mór várost érintő borút létrehozása és fejlesztése	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város Megtartó város	Pincés utcák AT Kertváros AT	A „Móri Ezerjó” egyedisége megfelelő marketing munkával jelentős turisztikai vonzerő lehetne. A város hagyományaira épülő borturisztikai attrakciók, tematikus utak, kapcsolódó jelzésrendszer, marketing és képzési programok.
G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Mór kapcsolódásának fejlesztése a térségi kerékpárút-hálózatba a Mór-Pusztavám vonalon	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város Kiszolgáló város	Pincés utcák AT Kertváros AT	A térséget érintő folyamatban lévő és tervezett kerékpárutak kiépítése során Mór bekapcsolása a fő kerékpárútvonalakba, mely kerékpárral is könnyen megközelíthetővé teszi a várost.
É1.1.2: Helyi közlekedés fejlesztése	5 számjegyű utak korszerűsítése: Felsődobosra vezető 81118j. közút, a Tímárpusztára vezető 82101j. közút és a móri vasútállomáshoz vezető 82304j. közút fejlesztése: pályaszerkezet megerősítése és csapadékvíz-elvezetés kiépítése.	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	Felsődobos Szegregátum AT Tímárpuszta AT	Felsődobosra vezető 81118j. közút, a Tímárpusztára vezető 82101j. közút és a móri vasútállomáshoz vezető 82304j. közút fejlesztése: pályaszerkezet megerősítése és csapadékvíz-elvezetés kiépítése.
É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Közmű infrastruktúra fejlesztése: Felsődobos, Tímárpuszta, Árkipuszta közműfejlesztése, beleértve a gázellátás és a szennyvíz-	Épített és természeti környezet	Zöldülő város Megtartó város Kiszolgáló város	Felsődobos Szegregátum AT Árkipuszta	Mór Város közigazgatási területéhez tartozó településrészek (Felsődobos, Tímárpuszta, Árkipuszta) közmű-ellátottsága elmarad a központi

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, indoklása
	elvezetési rendszer kiépítését is.			Szegregátum AT Tímárpuszta AT	belterületi részekétől. Problémát okoz a gáz ellátás és a szennyvíz-elvezetés hiánya is.
É3.1.2: Épített örökség védelme	A városi utcakép fejlesztése: utcabútorok kihelyezése, közterek díszburkolattal való ellátása	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	Városközpont AT Kertváros AT	A városban élők és a városba turistaként érkezők számára egyaránt a megfelelő utcakép kialakítása, utcabútorok kihelyezése, a közterek díszburkolattal való ellátása.
É3.1.2: Épített örökség védelme	Városi zöldfelületek növelése	Épített és természeti környezet	Zöldülő város Kiszolgáló város	Városközpont AT; Kertváros AT; kapcsolódó városi és külterületi zöldinfrastruktúra-elemek	A fejlesztés a városi zöldfelületek minőségének és mennyiségének javítását, az alulhasznosított zöldfelületek ökológiai és közösségi hasznosítását, valamint a kapcsolódó külterületi zöldinfrastruktúra-elemek, így különösen a mezővédő erdősávok fejlesztését szolgálja. A beavatkozás hozzájárul a klímaalkalmazkodáshoz, a biodiverzitás növeléséhez, a városképi és tájképi minőség erősítéséhez, valamint a lakossági életminőség javításához.

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

6.3.3.
Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)

25. táblázat – Városi hálózatos beavatkozások / hálózatos, vonalas fejlesztések

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
Egy akcióterületen megvalósuló hálózatos fejlesztések					
G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése	A borászatok integráció- és technológiai fejlesztésének elősegítése	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	Gazdaságfejlesztési AT	A „Móri Ezerjó” minőségének és piacosításának elengedhetetlen feltétele az egyenletes minőséget garantáló technológia. Egyre növekvő teljesítménnyel bíró szőlőtermesztéssel és borkészítéssel foglalkozó helyi termelők együttműködéseinek, szövetkezési hajlandóságának elősegítése, valamint a marketingszemlélet erősítése hozzájárulva a piacra jutáshoz, illetve a fogyasztói igények magas színvonalú kielégítéséhez. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a városi és térségi helyi termelők érintettsége adja.
G1.2.1: Minőségi foglalkoztatás bővítése	A helyi piaci igényeknek megfelelő képzések segítése	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	Kertváros AT és Gazdaságfejlesztési AT	A képzések elméleti és gyakorlati kialakítása a helyi vállalkozásokkal való együttműködés által, valamint a Széchenyi István és a Pannon Egyetemmel való együttműködés a logisztikai és a járműipari képzéseket illetően. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a város valamennyi vállalkozásának érintettsége, valamint a két egyetemmel való tervezett együttműködés adja.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés	Turisztikai rendezvények támogatása	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	Pincés utcák AT és Városközpont AT	A turizmusfejlesztéshez attrakciók és látványosságok kellenek. A már bevezetett sikeres rendezvények (Móri Bornapok, Szent György-heti Vigasságok, Mórikum) fenntartása, ismertségének növelése, kapcsolódó marketing tevékenységek. A jó rendezvények az egyik legjobban megtérülő beruházások. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét az adja, hogy az attrakciófejlesztés szorosan kapcsolódik a már bevezetett sikeres, hagyományokon alapuló városi programsorozatokhoz.
G2.1.2: Turisztikai desztináció fejlesztése	A városi turisztikai marketingtevékenységek támogatása	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	Pincés utcák, Városközpont és Kertváros AT	A városi arculattervezés, integrált marketingstratégia kialakítása, reklámanyagok létrehozása, turisztikai programcsomagok kialakítása. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét az adja, hogy ugyan a tervezett beavatkozás elsősorban a Pincés utcák akcióterület turisztikai fejlesztéséhez kapcsolódik, de szorosan kapcsolódik a város valamennyi turisztikai attrakciójának marketingjéhez, attól elválaszthatatlan az egységes branding miatt.
G2.1.2: Turisztikai desztináció fejlesztése	Humán erőforrás fejlesztés a turizmusban	Gazdaságfejlesztés	Prosperáló város	Pincés utcák, Városközpont és Kertváros AT	A városba látogató turisták számának növeléséhez kell. A turistákkal való foglalkozást csak jól képzett munkaerő tudja megfelelően ellátni. Marketing és speciális oktatás. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét az adja, hogy elsősorban a Pincés utcák akcióterület turisztikai fejlesztéséhez kapcsolódik, de szorosan kapcsolódik a városi munkaerő fejlesztéséhez és megtartásához.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
T1.1.2: Humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan	Új ösztöndíj-rendszer kialakítása a fiatalok megtartása érdekében	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város Kiszolgáló város	Kertváros AT	A helyzetfeltárás egyik megállapítása a városi fiatalság megtartásának problémája. A városhoz kötődést ösztöndíj rendszerrel kell elősegíteni. A középfokú oktatásban a gazdaság igényeihez igazodó képzéseken tanulók részére ösztöndíjrendszer kialakítása. Emellett a felsőoktatásban tanulók Bursa Hungarica ösztöndíjának hosszú távú fenntartása. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a célcsoport adja, amely a város teljes lakosságára és a járásra is kiterjed.
T1.1.2: Humán erőforrás fejlesztése a helyi gazdaság igényeihez igazodóan	Új típusú támogatási rendszer kialakítása, magasan képzett fiatalok letelepítése érdekében	Társadalom, emberi erőforrás	Prosperáló város Megtartó város	Kertváros AT	A városi lakosság alulképzettségét és fiatalítását olyan letelepedést támogató rendszerrel kell segíteni, amely a jól képzett fiatalok könnyebb lakhatáshoz jutását és tartós itt maradását segíti. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a célcsoport adja, amely a város teljes lakosságára és a járásra is kiterjed.
T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	A városi sportélet és rendezvények támogatása	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város Kiszolgáló város	Délkeleti városrész AT	Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás. Rendezvényekkel lehet a ösztönözni, rekreációs és sporttevékenységének elősegítését. Tömegsport események támogatása, hagyományos versenyek folyamatos megrendezése (Pl. Móri Karika, Szent György napi Ezerjó Félmaraton, úszóverseny, öttusaverseny, tamburelló-bajnokság stb.). A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a célcsoport adja, amely a város teljes lakosságára és a járásra is kiterjed.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Mór, mint „intelligens város”, e-közigazgatás fejlesztése	Társadalom, emberi erőforrás	Digitális város Kiszolgáló város	Városközpont AT	Magas szintű és korszerű lakossági és vállalati e-szolgáltatások bevezetése révén lehetővé válik a közigazgatási ügyintézési idők, az ügyintézési folyamatban szereplők csökkentése. Az önkormányzati informatikai fejlesztések, az intézmények működési hatékonyságának javítása segíti a rugalmas, a lakossági és vállalkozási igényekhez alkalmazkodó feladatellátást. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét az adja, hogy a szolgáltatások a város egészére és a járásra is hatással lesznek, széleskörben használhatóvá válnak.
T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Közszolgáltatási feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer	Társadalom, emberi erőforrás	Kiszolgáló város	Délkeleti városrész AT	A jól működő közigazgatás és közszolgáltatások a lakossági és vállalkozói életminőség fontos elemei. A hatósági eljárások egyszerűsítése kedvező hátteret biztosít a vállalkozások letelepedésének, beruházásaik megvalósításának. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét az adja, hogy a szolgáltatások a város egészére és a járásra is hatással lesznek, széleskörben használhatóvá válnak.
T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	A járás fejlesztéseinek összehangolása, segítése	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város	Városközpont AT	Mór, mint járásszékhely felelős, de érdeke is a környező települések hatékony fejlesztései. Ennek biztosítása a települések fejlesztéseit ésszerűen kedvezően összehangolni. A települések vezetőivel félévente tartandó egyeztető tárgyalás a fejlesztésekről. Megbízott előadó. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a több településre kiterjedő együttműködés adja.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Piac üzemeltetési rendszerének fejlesztése	Társadalom, emberi erőforrás	Kiszolgáló város	Városközpont AT	A megépült piac üzemeltetését csak a használat során jelentkezőproblémák és költségek ismeretében lehet változtatni és javítani. Ez viszont elengedhetetlen a gazdaságos üzemeltetéshez. Felmérés, elemzés, üzemeltetési szabályzat módosítása. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a piac szolgáltatásainak az egész városra és a környező településre is kiterjedő használata adja.
É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	A városi közvilágítás energia racionalizálása	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Kertváros AT	A kedvezőtlen gazdasági folyamatok hatására előtérbe került az energiatakarékos közvilágítási megoldások kialakítása. A közvilágítási rendszer aktív elemeinek korszerűsítése, szükséges rendszerbővítések és korszerűsítések, intelligens szabályozható rendszer feltételeinek megteremtése. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a városi közvilágítási rendszerbe való szerves illeszkedése adja, illetve a beavatkozás közvetett hatása a teljes városi közvilágítás üzemeltetésére.
É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	A városban lakossági szintű komposztálási lehetőség biztosítása	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Kertváros AT	A kertvárosi jelleg miatt jelentős mennyiségű komposztálható hulladék keletkezik. Ennek megoldásával nem csak a környezetet védjük (tavaszi, őszi avar égetések) hanem jelentős talajjavító anyagot is nyerhetünk a közparkok felújításához. Lakossági komposztáló rendszer kialakítása, szükséges eszközök, edények beszerzése, kapcsolódó szervezési és kommunikációs feladatok. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét lakossági komposztálás városüzemeltetésre gyakorolt lehetséges hatása adja.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Belterületi zárt csatorna- és nyílt árokrendszer fejlesztése és bővítése	Épített és természeti környezet	Zöldülő város Kiszolgáló város	Városközpont AT	A város belterületét átszelő patak jelentős közterületet szakít ki, a mély vezetése miatt szükséges rézsű felületekkel. Ez jelentős fenntartási költségeket és szennyezésének lehetősége eredményez. A korábban felmért területek csapadékvíz elvezetését és a belterületi szakaszon a csatorna lefedését célozza meg. Belterületi zárt csatorna- és nyílt árokrendszer fejlesztése és bővítése. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét az egész városra kiterjedő hatóköre adja. A tervezett beruházás része a város zárt csatorna- és nyílt árokrendszerének.
É3.1.2: Épített örökség védelme	A használaton kívüli ingatlanok funkcióval való megtöltése	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	Kertváros AT	A használaton kívüli ingatlanok, állagromlása erősebb, környezete könnyen elhanyagolttá válik. A jól képzett fiatalok letelepedésének segítésével, elősegítjük az épített környezet megóvását és a város képzettségi színvonalának növelését. Konkrét beruházás a Mór Wekerle u. 10 alatti, ún. Civil-ház koncepció, városi civil szervezeteknek majd helyet adó épület felújítása. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a teljes város életére kiható hatása adja.
Több akcióterületen megvalósuló hálózatos fejlesztések					
É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	Biomassza tüzelésű vagy geotermikus energián alapúló távhőszolgáltatás fejlesztése	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Kertváros AT Városközpont AT	A kertvárosi jelleggel egyidejűleg, jelentkeznek olyan melléktermékek, amelyek felhasználása jelentős energia megtakarítás eredményez. A fejlesztésnél, viszont a jelenlegi hőközpontot ki kell telepíteni a városközpontból. A városi távhő rendszer hőtermelő egységének átalakítása biomassza alapúra. A

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
					tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a teljes városra kiterjedő hatása adja.
É2.1.1: Energiahatékonysági fejlesztések	A lakossági energiahatékonysági beruházások támogatása	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Szegregátum AT Kertváros AT	OFP egyik kiemelt prioritása az energiahatékonyság javítása. Ez komoly megtakarítást jelent, a lakossági fogyasztásnál is. Lakossági épületek energetikai korszerűsítése (szigetelés, nyílászáró csere, gépészeti korszerűsítések), megújuló alapú energiatermelés berendezéseinek beépítése. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a teljes város energiafogyasztására kiterjedő hatása adja.
A város egészét érintő hálózatos fejlesztések					
T1.2.2: Közművelődési és sportolási lehetőségek fejlesztése	Helyi humán fejlesztések Mór Városában	Társadalom, emberi erőforrás	Megtartó város	Mór város teljes közigazgatási területe / Valamennyi akcióterület	Rendezvények, közösségi programok megszervezése az alábbi témakörökben: a településen élők érzékenyítése a fogyatékkal élők, idősek, hátrányos helyzetű gyermekek irányába. Családi és gyermekprogramok a helyi identitás erősítése érdekében. Helyi termelők és kézművesek termékeinek promotálása. Egészséges életmóddal, energiahatékonysággal, környezetvédelemmel kapcsolatos szemléletformáló közösségi programok és kapcsolódó eszközbeszerzés (elektromos rásegítésű kerékpár). Helyi kulturális közösséget dinamizáló események. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a város egészére kiterjedő hatása adja.
T2.1.1: Közszolgálati és járásközponti fejlesztések	Digitális átállás menetrend és akcióterv fejlesztése	Társadalom, emberi erőforrás	Digitális város	Mór város teljes közigazgatási területe /	Digitális átállást támogató menetrend digitális akcióterv készítése. A tervezett beavatkozás

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
				Valamennyi akcióterület	hálózatos jellegét a város egészére kiterjedő hatása adja.
É1.1.3: Kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése	Kerékpárforgalmi Hálózati Terv (KHT) felülvizsgálata	Épített és természeti környezet	Megtartó város Kiszolgáló város	Mór város teljes közigazgatási területe / Valamennyi akcióterület	A meglévő Kerékpárforgalmi Hálózati Terv (KHT) felülvizsgálata a tervezett kerékpárútvonal fejlesztésekhez kapcsolódóan. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a város egészére kiterjedő hatása adja.
É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Városi klímastratégia létrehozása	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Mór város teljes közigazgatási területe / Valamennyi akcióterület	Komplex városi klímastratégia, amely igény esetén alapja lehet egy fenntartható Energia és Klíma Akciótervnek (SECAP). A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a város egészére kiterjedő hatása adja.
É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Városi zöld menetrend fejlesztése	Épített és természeti környezet	Zöldülő város	Mór város teljes közigazgatási területe / Valamennyi akcióterület	Zöld átállást támogató menetrend kidolgozása alapján egy városi zöld keretrendszer kidolgozása, amely kiterjed az illegális hulladéklerakás megelőzésére, a megtisztított helyszínek újraszennyeződésének megakadályozására, valamint a hulladékgyűjtő pontok és edényzetek szükség szerinti technikai védelmére, így különösen a közterületi kamerarendszer célzott bővítésének és indokolt esetben fizikai védelmi megoldások alkalmazásának vizsgálatára. A beavatkozás része a Területi Szolgáltatóval közös hulladékmegelőzési és lakossági szemléletformálási akcióterv kidolgozása és végrehajtása. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a város egészére kiterjedő hatása adja.

Beavatkozási terület	Beavatkozás	Kapcsolódó stratégiai cél	Tervezési dimenzió	Érintett - akcióterületek	Beavatkozás bemutatása, hálózatos jellege
É2.2.1: Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztések, hulladékkezelés, szemléletformálás	Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv elkészítése és Települési Vízkárelhárítási Terv felülvizsgálata	Épített és természeti környezet	Zöldülő város Kiszolgáló város	Mór város teljes közigazgatási területe / Valamennyi akcióterület	Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) készítése és meglévő Települési Vízkárelhárítási Terv felülvizsgálata. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a város egészére kiterjedő hatása adja.

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

6.4.
Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése

Mór esetében várostérségi szintű beavatkozások közvetett módon valósulnak meg. A tervezett beavatkozások között – Mór járásszékhely funkciójából adódóan – találhatóak olyan fejlesztések, amelyek a járás egészére hatással vannak. Több olyan fejlesztés és elképzelés is megfogalmazásra került, mely nem csak a móriak, hanem a környező településeken lakók számára is fontos pozitív változást irányoznak elő.

Az 1.2-es alfejezetben (stratégia jövőképe és célrendszere) megfogalmazásra kerültek prognózisok a helyzetértékelő munkarész záró fejezetében azonosított külső kockázati tényezők és lehetőségek alapján. Ezek közül több a szélesebb várostérségre is hatással van. Megállapításra került, hogy ugyan Mór munkaerőmegtartó képessége jelentős, az átlagos képzettség a városban és a járásban is jellemzően alacsonyabb a magasabb területi szintekhez képest, ami a munkakínálatot alakítja, így szükség lehet olyan tevékenységekre, melyek egyrészről a képzettséget növelik a térségben, másrészről az alacsonyabb végzettségűek számára is tudnak biztosítani munkalehetőséget. Explicit cél az életminőség javítása és a szegregátumok felszámolása érdekében a közműinfrastruktúra fejlesztése, ami szintén a helyben lakókon túl a környező településeken élőkre is hatással lehet.

Fontos eszköz a célok elérése érdekében a közlekedési infrastruktúra további fejlesztése, amely területen már az elmúlt években is értek el olyan eredményeket Móron, ami közvetlenül a Móron áthaladó, vagy Mórra érkező közlekedők számára is számos pozitívumot jelentett. A megvalósult fejlesztések azonban egyáltalán nem teljeskörűek és nem fednek le minden igényt. További beruházásokra van szükség helyi és várostérségi szinten is, ami egyértelműen látszik az úthálózaton, a közösségi közlekedés állapotán, a közlekedésbiztonságban vagy akár a biciklisközlekedés helyzetében, valamint ezt az igényt támasztotta alá a 2024-es lakossági elégedettségi felmérés eredménye is.

Végül a munkalehetőségekkel kapcsolatban az iparterületek fejlesztése is fontos, hiszen ezek azok a területek, ahova a legnagyobb számban érkeznek munkavállalók, akik nem a településen élnek. A helyi gazdaságfejlesztés tovább növelheti a bejáró dolgozók számát, illetve csökkentheti az elvándorlás mértékét is.

A várostérségi lehatárolás elvégzése során a fenti stratégiai célokkal és prognózisokkal összhangban megállapításra került Mór jelentős szerepe a térségben. Közigazgatási szempontból járásközpont, az agglomerálódás szempontjából agglomerációs központ, foglalkoztatás szempontból jelentős vonzáskörzettel[9] és ezen a téren további potenciállal rendelkezik, funkcionális szempontból pedig szolgáltatási, szolgáltatás-hálózati központ, melynek a közműellátásban is jelentős szerepe van a térségben.

A vármegyei stratégiai dokumentumok prioritásaihoz Mór a várostérségi lehatárolásban meghatározott szerepeiből fakadóan megfelelően képes hozzájárulni és ezen hozzájárulása az

[9] 23 településről járnak Mórra dolgozni.

FVS-ben megfogalmazott célokkal összhangban konkrét beavatkozásokon keresztül képes megvalósulni.

26. táblázat - Térségi stratégiai beavatkozás

Kérdés		Kifejtés
1.	Beavatkozás tematikus fókusza	Prosperáló város
2.	Beavatkozás munkacíme	G1.1.1: Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, bővítése
3.	Illeszkedése a vármegyei program céljaihoz	A Fejér Vármegyei Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai céljaihoz számos ponton kapcsolódik a fejlesztés. Az ipari park fejlesztése a munkaerőpiacon keresztül hozzájárul a népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése (I.2.) célhoz. A Szent István Fejlesztési Program és Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai között a 4. a Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása, melyhez a tervezett beavatkozás hozzá képes járulni, továbbá a 9. prioritáshoz is, mely a vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása révén kívánja a vármegyei gazdaság fejlesztést elérni.
4.	Illeszkedése az FVS céljaihoz	Stratégiai cél: Gazdaságfejlesztés Tematikus cél: Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis
5.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás célja a munkaerő megtartása és a lehetőség megteremtése, hogy a jövőben még több vállalat szívesen létesítsen Móron telephelyet, amivel további munkavállalók csábíthatók ide, valamint további iparűzési adóhoz juthat a városvezetés. A beavatkozás lényege fejleszteni a móri ipari parkot, mely a legtöbb munkahelyet biztosítja a településen, és itt van a legtöbb más településről bejáró munkavállaló is. A fejlesztésben felújítandó útvonalak jelenleg jelentősen elmaradnak a kívánt állapottól és ezzel az összes ipari parkban lévő vállalkozás számára negatív körülményként ismert problémát jelent.
6.	Tevékenységek	A fejlesztéssel elsősorban érintett 3310 hrsz-ú Ipar utca az iparterület bevezető útszakasza, amely összeköti az ipari parkot a 81. számú főúttal. A nagy forgalmú elöregedett útburkolat teljes cseréjére, szakaszonként a teljes pályaszerkezet cseréjére van szükség.
7.	Tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	Gazdaságfejlesztési Akcióterület A tevékenység Mór Városi Önkormányzat vezetésével valósul meg.
8.	Hatások és a hatásokban érintett települések köre	A beavatkozásnak több közvetlen és közvetett pozitív hatása is várható. Elsősorban az ipari parkhoz vezető úthálózat jelentős feljavítását követően az utak fenntartási költségeinek csökkenése várható, továbbá fontos, hogy az iparterület vonzó hatása növekszik, ami egyrészt az itteni vállalatok bővülésével, másrészt az esetlegesen újonnan érkező vállalatok által a munkakeresletet és a munkahelyek számát növelhetik, másfelől pedig a

Kérdés		Kifejtés
		munkakínálat is nőhet, hiszen vonzóbb munkahelyekké válnak az ipari parkban található vállalatok és a térségből többen vállalhatnak emiatt itt munkát.
9.	Koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Mór Városi Önkormányzat fogja a beavatkozást koordinálni az érintett vállalatok bevonásával, valamint a kivitelező vállalatokkal egyeztetve.
10.	Városhatáron túlmutató, térségi kihatás	A városhatáron túlmutató hatása a beavatkozása a már említett munkahelyekkel kapcsolatban elsősorban közvetetten módon fog jelentkezni. A beavatkozás Mór ipari területén jelentős számban érinti a város határán túlról, más településekről bejáró munkavállalókat, akik jellemzően ezeket az infrastruktúrákat használva jutnak el munkahelyeikre. Így minden olyan település érintett, amelyről jelenleg a lakosok Mór ipari területére járnak dolgozni, vagy ahol várható, hogy a jövőben az ipari területen nyíló munkalehetőségek és javuló munkakörülményeknek köszönhetően a térségbe költöznek munkavállalás reményében.

Forrás: saját szerkesztés

27. táblázat - Térségi stratégiai beavatkozás

Kérdés		Kifejtés
1.	Beavatkozás tematikus fókusza	Prosperáló város
2.	Beavatkozás munkacíme	G1.2.1: Minőségi foglalkoztatás bővítése A helyi piaci igényeknek megfelelő képzések segítése
3.	Illeszkedése a vármegyei program céljaihoz	Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai céljai közül a beavatkozás illeszkedik a III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens vármegye célhoz, valamint az I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése célhoz. A Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai közül a munkaerőpiacra való felkészítés, a periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása, valamint a társadalmi kohézió prioritásokhoz járul hozzá a helyi piaci igényekhez kapcsolódó képzések segítése
4.	Illeszkedése az FVS céljaihoz	Stratégiai cél: Gazdaságfejlesztés Tematikus cél: Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis
5.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás lényege, hogy Mór Városi Önkormányzat koordinálásával egy olyan képzés valósuljon meg, ami a helyi fiatalok számára nyújt olyan lehetőséget, mellyel helyben lehetnek képesek a munkaerőpiacon

Kérdés		Kifejtés
		elhelyezkedni és stabil egzisztenciát építeni. A beavatkozás célja, hogy az elvándorlás mértéke csökkenjen, illetve, hogy a helyi vállalatok által tapasztalt képzett munkaerő hiánya minőségi és célzott oktatás révén csökkenjen.
6.	Tevékenységek	A tevékenység fókuszában célzott képzések megsegítése áll. A képzések szakmai nívóját biztosítja, hogy olyan nagy nevű egyetemek partnerségével valósulnak meg, mint a veszprémi Pannon Egyetem, valamint a közeli győri Széchenyi István Egyetem. A tevékenységek révén a fiatalokból olyan képzett munkaerő válhat, amire nagy szükség mutatkozik a régióban és a helyi vállalatokkal együttműködve csökkenthető a képzett munkaerő hiányát. A képzések elsősorban logisztikai és járműipari területen valósulnak meg.
7.	Tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	Kertvárosi Akcióterület. A tevékenység eredményeként olyan képzések jönnek létre, melyek nem csak Mór lakosságának, hanem az egész régióban tanulni vágyók számára lehetőséget nyújt a helyi igényeknek megfelelő szaktudást nyújtani. Így a települések köre elsősorban a közeli települések, ahonnan realitás a képzéseken részt venni, akár a gimnáziumi tanulmányokat követően. A leginkább természetesen Mór Városi Önkormányzat és Mór városa érintett, révén a képzések megszervezésében és az érintett egyetemekkel való kommunikációban kiemelt szerepük van.
8.	Hatások és a hatásokban érintett települések köre	Móron ezzel egy olyan képzési struktúra alakulhat ki, melynek közvetlen hatása a vállalati rétegben érződhet elsősorban a jól képzett munkaerő által, azonban számtalan közvetett pozitív hatás is várható. Várhatóan csökkenhet a munkanélküliség, emelkedhet az általános végzettségi szint és jólétnövekedésre is számítani lehet, és mindez távlati hatásként az iparűzési adóbevételek emelkedését is jelenthetik. Ezen hatások nemcsak Mór, hanem a környező települések körében is jelentkezhetnek, melyekből a leginkább jellemző, hogy Mórra járnak be dolgozni.
9.	Koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	A koordinációt Mór Városi Önkormányzat vezeti, az érintett települések egyfelől azon települések, ahonnan fiatalok továbbtanulni érkeznek és a régióban, a móri piaci viszonyokra reflektálva választanak szakmát, valamint az együttműködésbe bevont egyetemek székhelyéül szolgáló városok; Veszprém és Győr. A koordinációra elsősorban az együttműködésbe bevont egyetemek és a helyi vállalatok között van szükség.
10.	Városhatáron túlmutató, térségi kihatás	A városhatáron túlmutató, térségi kihatás a leginkább azáltal valósul meg, hogy a térségben a képzés által megemelkedik azon képzett munkaerő aránya, melyre a leginkább szükség van a régiós munkaerőpiacon. Móron 1 gimnázium és 1 szakiskola működik, felsőfokú oktatásban pedig nemcsak Móron, de a Móri járásban sincs lehetősége tanulni a helyieknek, azonban a Pannon Egyetem és a Széchenyi István Egyetem közreműködésével olyan képzések valósulhatnak meg, melyek ezeken a problémákon képesek enyhíteni a térségben. Távlati hatásként csökkenhet az elmaradása a móri járásnak és Mórnak az érettségivel és/vagy felsőfokú oklevéllel rendelkezők arányát tekintve a Fejér vármegyei járásközpontok átlagához, illetve az országos átlaghoz képest is.

28. táblázat Térségi hálózatos beavatkozás

Kérdés		Kifejtés
1.	Beavatkozás tematikus fókusza	Prosperáló város, Kiszolgáló város
2.	Beavatkozás munkacíme	G2.1.1: Turisztikai attrakciófejlesztés Mór kapcsolódásának fejlesztése a térségi kerékpárút-hálózatba a Mór-Pusztavám vonalon
3.	Illeszkedése a vármegyei program céljaihoz	Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 / Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 Kapcsolódó stratégiai cél: Gazdasági környezet fejlesztése. Az FVS stratégiai részcéljaival való kapcsolódás a turisztikai vonzerőleltár infrastrukturális és tartalmi elemeinek fejlesztése révén valósul meg. További vármegyei stratégiai dokumentumok között említett prioritások, melyekhez kapcsolódik a fejlesztés; Természeti környezet védelme, valamint a Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér vármegyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)
4.	Illeszkedése az FVS céljaihoz	Stratégiai cél: Gazdaságfejlesztés Tematikus cél: G2 - Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok
5.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	Mór elkötelezett a fenntarthatóság és a zöld megoldásokat illetően, így stratégiai jelentőségű a hálózatos közlekedési kerékpárinfrastruktúra fejlesztése. A beavatkozás Mór és térsége számára jelentős fejlesztésként járul hozzá az alternatív közlekedési formák terjedéséhez és a vármegyei kerékpároshálózat színvonalának emelkedéséhez. Mór számára lehetőség a vármegyei fő kerékpárutakhoz való bekapcsolódásra, mely a várost kerékpárral is könnyen megközelíthetővé teszi.
6.	Minden érintett településen elvégzett fejlesztési tevékenységek	Érintett akcióterületek: Pincés utcák AT, Kertváros AT Stratégiai jelentőségű hálózatos kerékpárinfrastruktúra fejlesztés, kerékpárút létesítése és fejlesztése. Pusztavámon a kerékpárhálózat részeként fedett pihenő és szervizpont is létesül.
7.	Egyedi tevékenységek és azok gazdái	Mór és Pusztavám között létrehozott kerékpárútvonal, Mór Városi Önkormányzat.
8.	Hatások és a hatásokban érintett települések köre	Mór város lakossága, Pusztavám lakossága, egyéb környező települések lakossága, turisztikai célból érkezők - kerékpáros aktív pihenésre vágyó látogatók
9.	Koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Mór Városi Önkormányzat vezeti a fejlesztést, így a koordináció és a környező települések képviselőivel az elsődleges kapcsolattartó az Önkormányzat

Kérdés		Kifejtés
10.	Városhatáron túlmutató, térségi kihatás	Mór közlekedésről alkotott víziójában fontos szerepe van a fenntarthatóságnak és a kerékpáros közlekedés ennek egy fontos eleme volt eddig is. A kerékpárinfrastruktúra hálózatos fejlesztése nem kizárólag Móron, de a térségben is jelentős fejlesztés lehet. Móron a foglalkoztatottak közül közel minden 2. más településről jár be, így azok köre, akiknek a kerékpáros infrastruktúra fejlesztés előnyös lehet igen jelentős, hiszen a környező településekről (ezen fejlesztés esetében kifejezetten Pusztavámról) érkezők számára így jóval közelibb, valósabb alternatívává válhat a kerékpáros közlekedés, ami sok esetben költséghatékonyabb is.

Forrás: saját szerkesztés

29. táblázat Térségi hálózatos beavatkozás

Kérdés		Kifejtés
1.	Beavatkozás tematikus fókusza	Megtartó város, Kiszolgáló város
2.	Beavatkozás munkacíme	É1.1.3: Kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése Kerékpárforgalmi Hálózati Terv (KHT) felülvizsgálata
3.	Illeszkedése a vármegyei program céljaihoz	Fejér Vármegye Területfejlesztési Koncepció 2030 stratégiai célja – Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb vármegye Szent István Fejlesztési Program, Fejér Vármegye Területfejlesztési Program 2021-2027 prioritásai, melyhez illeszkedik a KHT felülvizsgálat – Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása / Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)
4.	Illeszkedése az FVS céljaihoz	Stratégiai cél: Épített és természeti környezet Tematikus cél: É1 Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra
5.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás célja a meglévő Kerékpárforgalmi Hálózati Terv (KHT) felülvizsgálata a tervezett (és meglévő) kerékpárútvonal fejlesztésekhez kapcsolódóan. A tervezett beavatkozás hálózatos jellegét a város egészére kiterjedő hatása adja, mely biztosítja, hogy bármelyik irányból érkező és bármely irányba kerékpárral távozó településen kívüli látogatók is érezhetik majd a beavatkozás hatását.
6.	Minden érintett településen elvégzett fejlesztési tevékenységek	Érintett akcióterületek: Mór város teljes közigazgatási területe / Valamennyi akcióterület Stratégiai jelentőségű hálózatos kerékpárinfrastruktúra fejlesztés Mór területén, mely a móri kerékpárutak további fejlesztéseit egy koordinált struktúrában segíti a már meglévő fejlesztésekhez társítani.

Kérdés		Kifejtés
7.	Egyedi tevékenységek és azok gazdái	Mór teljes közigazgatási területe, Mór Városi Önkormányzat
8.	Hatások és a hatásokban érintett települések köre	Mór város lakossága, környező települések Mórra kerékpárral bejáró lakossága, turisztikai célból érkezők - kerékpáros aktív pihenésre vágyó látogatók
9.	Koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Mór Városi Önkormányzat felügyelete alatt valósul meg a fejlesztés, ami előnyös tekintve a város közlekedési, forgalmi rendjét, valamint az úthálózatot is az Önkormányzat kezeli.
10.	Városhatáron túlmutató, térségi kihatás	Mór környezetbarát közlekedésről szóló elképzeléséhez illeszkedő fejlesztés, mely a környező települések számára példaként szolgálhat a régióban. A városvezetés tudatosan, stratégiai szempontból is előnyös helyzetet kíván teremteni a kerékpáros közlekedés megsegítésével, amihez elengedhetetlen egy átgondolt hálózatos terv. A terv kidolgozása a kerékpáros infrastruktúra fejlődését is eredményezheti, mely minden, a településen áthaladó, kerékpáros számára pozitív hatásokkal járhat.

Forrás: saját szerkesztés

6.5. Stratégia együttműködési menetrendek

A jelen fejezet az FVS cselekvési tervéhez kapcsolódó zöld és digitális átállási menetrendeket stratégiai szinten mutatja be. A menetrendekben meghatározott célok, beavatkozási irányok, projektlogika, indikátorok, finanszírozási és végrehajtási keretek részletes kifejtése a kapcsolódó dokumentumokban történik meg: a Zöld Átállási és Finanszírozási Keretrendszerben, a Digitális Átállás Akciótervben, valamint az Üzleti modell és finanszírozási tervben.

6.5.1. Zöld átállás menetrend

A szocialista évtizedekben Mór városában erőteljes fejlődésnek indult a szén- és a bauxitbányászat, emellett több nagyüzem is megalakult. A rendszerváltást követően a bányászat devalválódásával, valamint a tercier szektor térnyerésével a település környezeti állapota jelentősen javult az elmúlt 30 évben, azonban napjainkban az energia- és klímaválság új kihívásokat idéznek elő. A zöld átállás az energiahatékony és karbonsemleges megoldásokat igyekszik keretbe foglalni, amelyek összességében elősegíthetik a fenntarthatósági célok teljesülését. A város életében, a környezet és természet védelmében jelentős szerepet tölt be az Önkormányzat, az itt élő lakosság, valamint a civil szervezetek is. A zöld átállás menetrendje az eredeti FVS-készítés során elvégzett lakossági felmérés eredményeire és a megalapozó

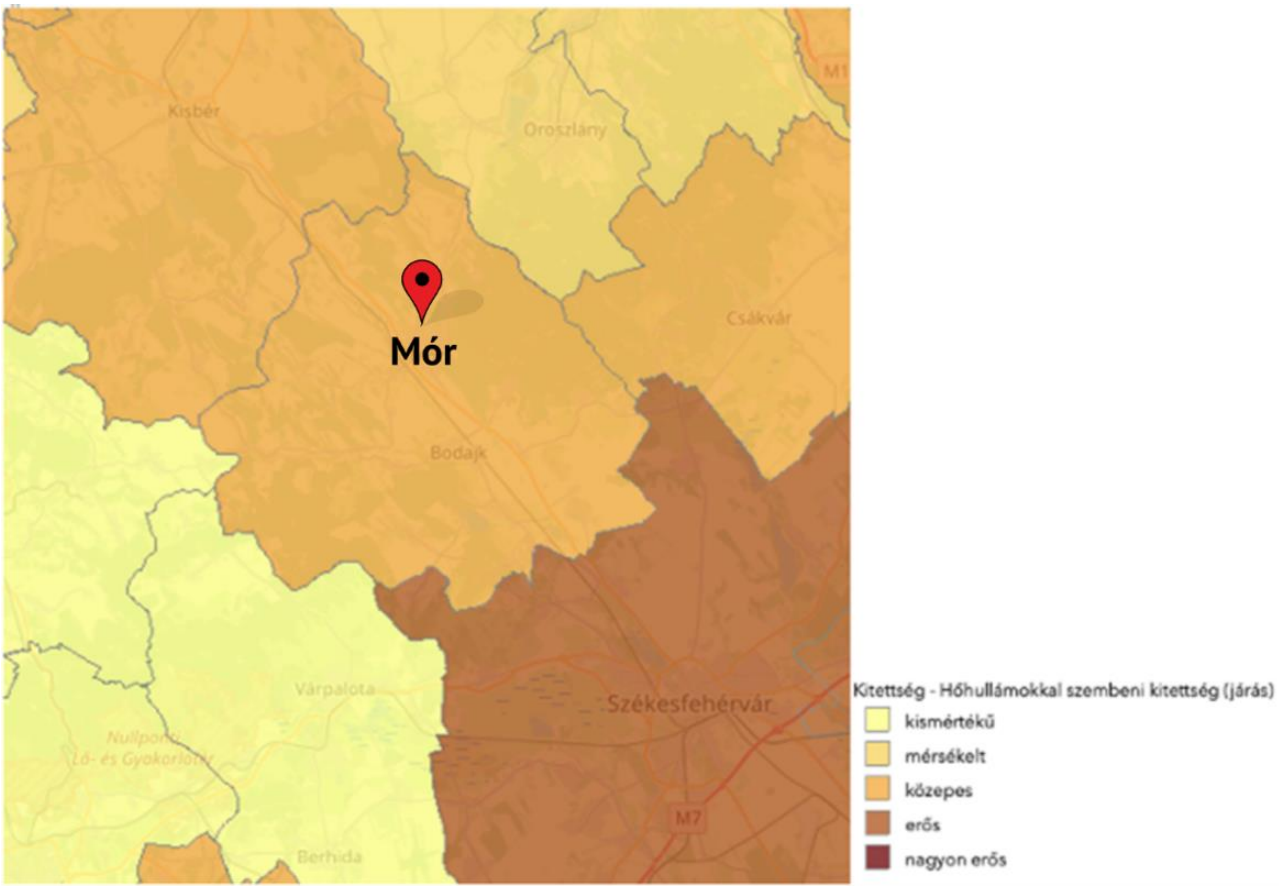
munkarész megállapításaira épült, részletes, 2026-ban kidolgozott és megvalósítás-orientált kibontását a kapcsolódó Mór Zöld Átállási és Finanszírozási Keretrendszer tartalmazza.

Előkészítés: a zöld átállás kiindulási állapotának helyzetértékelése

1. Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Az OMSZ két regionális modell, az ALADIN-Climate és a REMO alkalmazásával, a globális eredményekből kiindulva egy Kárpát-medencét lefedő tartományra készít szimulációkat. A jelenlegi modelleredmények alapján a XXI. században várhatóan növekedni fog a hőmérséklet Magyarország területén. Az éves átlaghőmérséklet – amennyiben a modellkísérletben a visszafogott antropogén tevékenységet veszik alapul – 2021-2050-re átlagosan 1-2°C-kal, míg 2071-2100-ra 2-3°C-kal emelkedhet az 1971-2000 időszakhoz képest. Az 1961-1990 közötti referenciaidőszakhoz képest, a maximum hőmérsékletben 25°C-ot meghaladó nyári napok száma a jövőben egyértelműen növekedni fog; 2021-2050-re az ország területének nagy részén átlagosan 16-20 napot meghaladó változás is lehetséges.

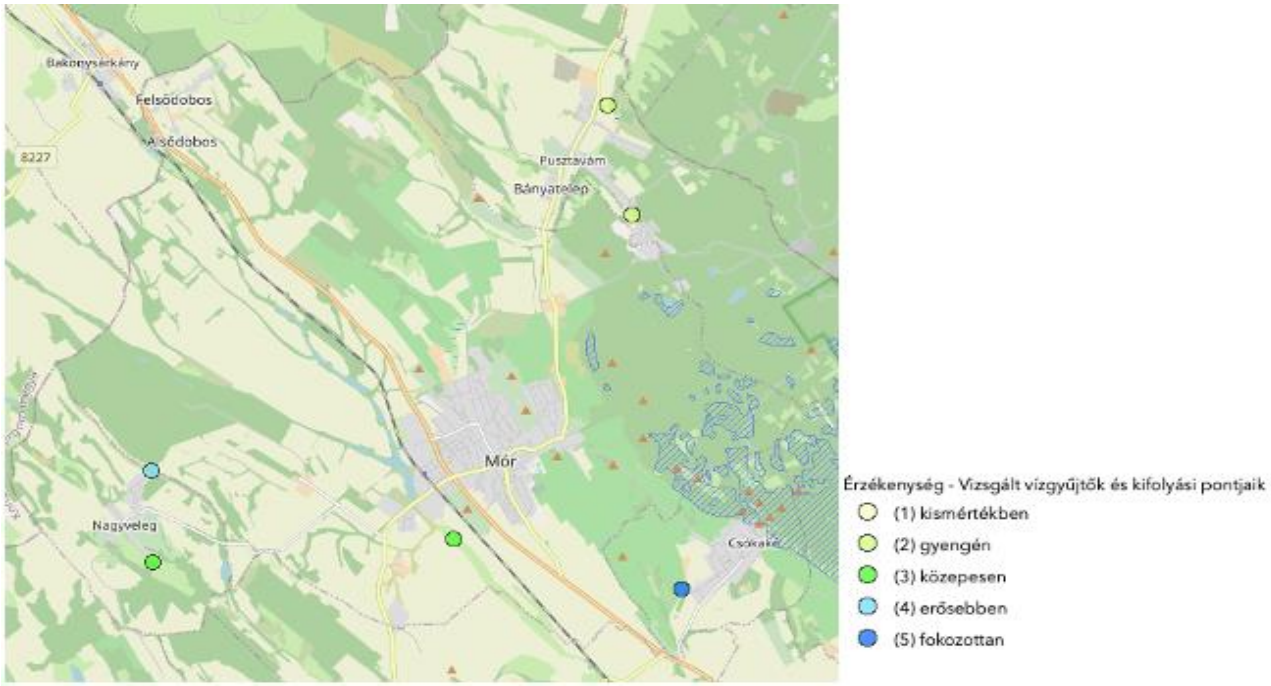
17. ábra - Hőhullámokkal szembeni kitettség

Forrás: NATéR

Magyarországon különösen nagy bizonytalanságot mutatnak a csapadék idő- és térbeli változékonyságával kapcsolatos eredmények. A XXI. század első felében ősszel egyértelmű növekedésre, tavasszal és télen a csapadékmennyiség bizonytalan növekedésére, míg nyáron inkább a csökkenésére számíthatunk egyes modelleredmények alapján. Az általában heves zivatarokkal járó, 30 mm-t meghaladó csapadékos napok száma az ALADIN-Climate klímamodell alapján 2050-ig Mór és térségében éves viszonylatban akár több nappal is emelkedhet. Utóbbi trend magában hordozza a villámárvizek és a városi árvizek kialakulásának nagyobb esélyét, így a város alkalmazkodóképességének javítása elengedhetetlenné válik.

18. ábra - Villámárvíz kitettség és érzékenység Mór és térségében

Forrás: NATéR

30. táblázat – Mór éghajlatváltozásból fakadó kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások

Kihívás	Cselekvési területek, beavatkozások
A csapadékmintázat változása magában hordozza a villám- és városi árvizek kialakulásának nagyobb esélyét.	▪ Kék infrastrukturális beruházások keretében a vízfolyások, tavak, tórendszerek, vizes élőhelyek, valamint a csatornahálózat karbantartása, fejlesztése. ▪ Vízkárelhárítási terv felülvizsgálata, Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) készítése.

Kihívás	Cselekvési területek, beavatkozások
A hőhullámos napok számának emelkedése veszélyeztetheti az idősödő korosztály egészségügyi állapotát.	▪ Települési hőségterv kidolgozása. ▪ A meglévő közparkok, zöldfelületek állapotának javítása. ▪ Lakossági szemléletformálás a magánterületek zöldfelületeinek megőrzése, növelése érdekében. ▪ Az éghajlatváltozásnak leginkább kitett, idősödő korosztályok részére egészségmegőrző programok szervezése, lebonyolítása.

Forrás: saját szerkesztés

2. A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

Az éghajlatváltozás egyre nagyobb többletterhet ró a vízi erőforrásokra, emiatt különösen fontossá válik a felszíni és felszín alatti vizek védelme.

Mór mikrotérségének vízhálózata gyérnek mondható. Legjelentősebb vízfolyása a Móri-víz, a vízfolyást 17 forrás táplálja. A források nagy része időszakos, vizük kemény, karsztvíz jellegű. A források vízhozama a karsztvízszinttől függ. A térségről általában elmondható, hogy sem talaj-, sem rétegvizekben nem bővelkedik. A térség legnagyobb tavai a Fehérvárcsurgói-víztározó (223 ha) valamint a móri halastó (54 ha), további jelentős vízfolyás a Gaja-patak. (Mór Fenntartható Fejlődés Helyi Programja, 2011)

A felszín alatti víz állapota alapján érzékeny, valamint nitrát-érzékeny területnek tekinthető Mór és környéke, mely kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen fekszik. A szennyezésveszélyt fokozza, hogy a Móri-víz völgyében viszonylag magas a talajvíz átlagos szintje (0-1 méter). Emiatt a felszíni szennyezések gyorsabban érik el a talaj- és mélységi vizeket. A település területén sérülékeny vízbázis, hidrogeológiai védőidom nem helyezkedik el.

A bányászati vízemelés (szén, bauxit) jelenlegi csökkenésével a felszabaduló vízkészlet a karsztvíz visszatöltődését, szintjének emelkedését okozza, megnövelve az ivóvízellátás céljára hasznosítható vízmennyiséget. (Mór Fenntartható Fejlődés Helyi Programja, 2011)

A szolgáltatott ivóvizet Bodajk közigazgatási területén lévő 3 mélyforrású karsztkútból nyerik, összesen 6700 m3/nap vízhozammal. A kutak Mór mellett további 8 település vízellátást biztosítják. A II. sz. kút kitermelése a legjelentősebb, a teljes kitermelés (1,5 millió m3) több mint kétharmadát adja.

A klímaváltozás következtében - különösen a nyári hónapokban - Mór és térségét is jelentősebb mértékben érinti a szárazodás, ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a csapadékvíz összegyűjtésére és hasznosítására. A víz helyben tartásáért a helyi lakosok is sokat tehetnek, azonban sokan nincsenek tisztában ennek lehetőségeivel. Az Önkormányzatnak – akár civil szervezetek bevonásával – célszerű felhívnia a lakosság figyelmét az ebből származó problémákra, valamint tájékoztatás, edukáció keretében bemutatni a helyes és hatékony vízgazdálkodási módszereket.

31. táblázat – Mór vízi erőforrások védelmével kapcsolatos kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások

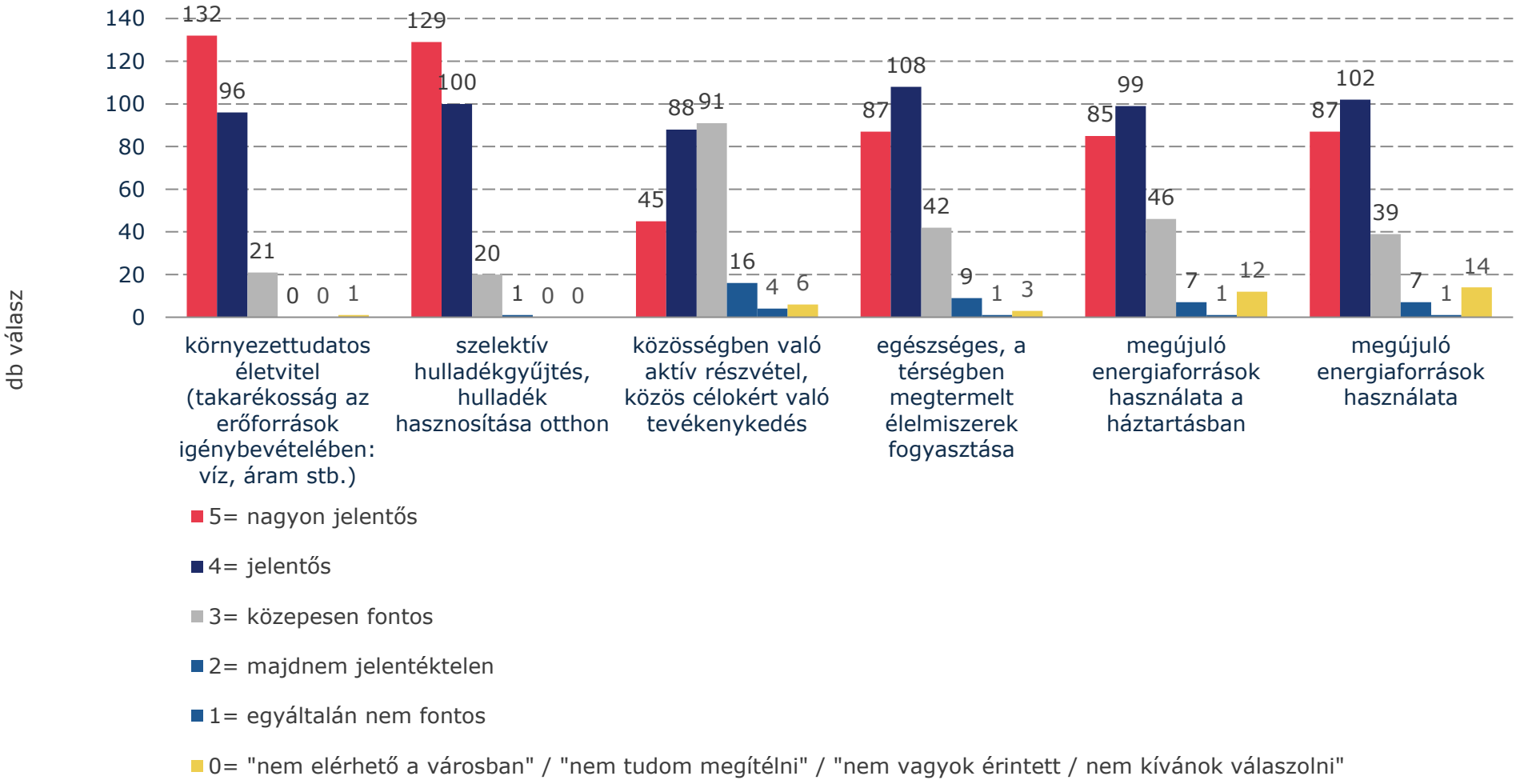
Kihívás	Cselekvési területek, beavatkozások
A csapadékmintázat változása magában hordozza a villám- és városi árvizek kialakulásának nagyobb esélyét.	▪ Kék infrastrukturális beruházások keretében a vízfolyások, tavak, tórendszerek, vizes élőhelyek, valamint a csatornahálózat karbantartása, fejlesztése. ▪ Vízkárelhárítási terv felülvizsgálata, Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) készítése.
A városhoz tartozó településrészeken (Felsődobos, Tímárpuszta, Árkipuszta) a szennyvízelvezetés hiánya a talajvíz lokális szennyezését eredményezheti.	▪ Csatornázási rendszer további fejlesztése, bővítése. ▪ A külterületen elterülő zárkerti besorolású ingatlanokba történő kiköltözések és a további sűrűsödés megfékezése településrendezési eszközökkel.

Forrás: saját szerkesztés

3. A körforgásos gazdaságra való áttérés

A körkörös gazdaság célja, hogy a szűkös erőforrások és környezeti szempontok miatt az egyszeri fogyasztás helyett az újrahasznosítást, újbóli felhasználást helyezze előtérbe – az olcsó, eldobható tömeggyártással szemben – minél inkább kitolva a termékek élettartamát. A felmérés alapján, a város jövője szempontjából a felsorolt tényezők közül a környezettudatos életvitel és szelektív hulladékgyűjtés jelentősége rajzolódik ki, amely erős társadalmi bázist nyújthat a körkörös gazdaság megteremtéséhez. A térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztását szintén fontosnak tartja a lakosság, a rövid ellátási láncok (REL) szerveződésének támogatása, a helyi termékek piacra juttatásának elősegítése és ösztönzése a körkörös gazdaságra való áttérést segíthetik. A felmérés alapján az aktív helyi közösségek jelentőségét viszonylag kisebbnek látja a helyi lakosság, ami arra is visszavezethető, hogy a településtől vagy magától az államtól várják elsősorban a megoldásokat a problémáikra.

19. ábra - A város jövőjével kapcsolatos tényezők fontossága a lakossági felmérés alapján

Forrás: saját szerkesztés a lakossági felmérés alapján

32. táblázat - Mór körforgásos gazdaságra való áttérésével kapcsolatos kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások

Kihívás	Cselekvési területek, beavatkozások
Helyi, háztáji élelmiszertermelés visszaszorulása.	▪ Helyi termékek piacra juttatásának elősegítése és ösztönzése. ▪ Helyi tudástranszfer és információk átadása a klímaadaptív kertműveléssel kapcsolatban.
Helyi gazdasági szereplők közötti együttműködés kihasználatlan lehetőségei.	▪ Szemléletformálás, körforgásos gazdaságban lévő megtérülő lehetőségek felkutatása és kiaknázása. ▪ Célszerű a körforgásos gazdaság elterjedését segítő, ösztönző stratégia kidolgozása. ▪ A rövid ellátási láncok (REL) szerveződésének támogatása.
A helyi és térségi lakosság körében a fenntarthatóságról, körkörös gazdaságról kevés tudás áll rendelkezésre.	▪ Szemléletformálás, társadalmi akciók szervezése.

Forrás: saját szerkesztés

4. Szennyezés megelőzése és csökkentése

A fontosabb légszennyezési mérőszámok az egész régióban rendszerint jelentősen a határértékek alatt maradnak és csak a nagyobb városokban fordul elő eseti jelleggel ezen korlátok átlépése. A környezetből fakadó jellemző, hogy erősebb északnyugati széljárás jellemzi Mórt, ami képes tisztító hatást kifejteni a szárazabb napokon is.

A lakossági légszennyezés Móron nem jelentős, köszönhetően a többségében korszerű fűtőberendezéseknek. Ipari légszennyezésről komolyan káros mértékben nem beszélhetünk, mert a településen nincs folyamatosan működő, jelentős hatással bíró diffúz légszennyező forrás.

A növekvő közlekedési mobilitás a település központját is nyomás alá helyezi, hiszen a növekvő forgalom növekvő parkolási igényeket is eredményez, mely több esetben a településközponti zöldterületek csökkenését idézheti elő. Ez a trend közép- és hosszútávon a városrész por- és szennyezéselnyelő képességét gyengítheti.

Mór város üvegházhatású gázkibocsátásának egyik legjelentősebb forrása az energiafogyasztás. Ennek mértékére a vármegyei Klímastratégia tud támpontot nyújtani – a vármegyei energiafogyasztási értékeket tekintve, a lakosság 18%-os, az ipar 66%-os, a szolgáltató szektor pedig 16%-os részesedéssel bír. Az energiafogyasztást középtávon a jelentős ipari túlsúly miatt a technológiai hatékonyságnövelés és a kapacitások várható bővülése, az átlaghőmérséklet változása, a szolgáltató szektor teljesítménye és a szolgáltató vállalkozások számbeli növekedése határozhatja meg. (Fejér vármegye klímastratégiája, 2017)

20. ábra - A lakosság otthon rendelkezésre álló, környezettudatos eszközeinek alakulása

Forrás: saját szerkesztés a lakossági felmérés alapján

Az energiafelhasználás mérsékléséhez elengedhetetlenek a lakosságot érintő energiahatékonyságot célzó beavatkozások. A reprezentatív lakossági felmérés alapján a válaszadók 14%-a használ valamilyen megújuló energiaforrást, 29%-a rendelkezik okos fogyasztásmérővel, valamint 20%-a klímatudatos növénytelepítéssel igyekszik az ingatlanja adaptációs képességén javítani. Összességében a válaszok alapján kijelenthető, hogy a móri lakosok számára fontos a klímavédelem és az ehhez szorosan kapcsolódó energiahatékonyság javítása. (Utóbbit várhatóan az orosz-ukrán háborús konfliktus okozta energiaválság még inkább felértékeli.) A jövőbeni fejlesztéseket befolyásolhatja a jogszabályi környezet turbulens változása, a várható recessziós kilátások, valamint a dedikált hazai és uniós források körüli bizonytalanság is.

33. táblázat - Mór szennyezés megelőzésével és csökkentésével kapcsolatos kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások

Kihívás	Cselekvési területek, beavatkozások
A jelentékeny tranzitforgalom és a helyi gépjárműállomány bővülése okozta ÜHG emisszió és zajszennyezés.	▪ Az elkerülő utakhoz köthető beruházások megvalósulása. ▪ Por- és szennyezéselnyelő zöldfelületek kialakítása, illetve gondozása.

Kihívás	Cselekvési területek, beavatkozások
A lakossági rezsiárak emelkedése magában hordozza az energiaszegénység és a fűtésből származó légszennyezés (szemét és/vagy "légszennyező anyagok" pl. kezelt bútorlapok fűtési célú égetése) növekedését.	▪ Probléma mértékének azonosítása és kommunikálása az illetékes állami hatóságok felé.
Illegális hulladéklerakás okozta környezetterhelés.	▪ Térfigyelés, polgárőrség erőteljes fellépése. ▪ Szemléletformálás az illegális hulladéklerakás káros hatásainak bemutatásáról. ▪ Szigorúbb bírságolás bevezetése.
A városhoz tartozó településrészek (Felsődobos, Tímárpuszta, Árkipuszta) nem rendelkeznek megfelelő kiépítésű szennyvízhálózattal, amely a talajvíz lokális szennyezését eredményezheti.	▪ Csatornázási rendszer további fejlesztése, bővítése. ▪ Szennyezés megfékezése a külterületi területeken különböző településrendezési eszközökkel.

Forrás: saját szerkesztés

5. Biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

Mór környezeti állapota, infrastruktúrája általánosságban jónak tekinthető. A város természeti ökoszisztémáját a Vértes és a Bakony tulajdonságai határozzák meg. A települést körbevevő zöldterületen jelentős, 55%-os az erdőterületek aránya, míg 33%-a mezőgazdasági terület. A növényállomány értékes része megóvásra, a cserére szorulók értékes növényekkel helyettesítésre kerültek. Az ökológiai hálózat elemei közül a magterület és az ökológiai folyosó övezete található meg a város területén, melyből a magterületet (2 495 hektár) Mór nagy kiterjedésű, összefüggő erdőterületei alkotják (például Árki és Vajali erdők, Totoja). Az ökológiai folyosót (442 hektár) a települést átszelő Sövénykúti-patak, Mór-Bodajki-vízfolyás, Káposzta-ér, Által-ér vízfolyások és ezek környezete alkotja.

A biológiai diverzitás megőrzése és az ökoszisztémák védelme tekintetében kiemelt fontossággal bírhat a település koordinálatlan szétterülésének megfékezése. A város zöldfelületi rendszerében problémát okoz a külterületen elterülő volt zártkerti besorolású ingatlanokba történő kiköltözés, ezt a negatív folyamatot az Önkormányzat a belterületi telkek kínálatának növelésével (ez már részben megtörtént), valamint településrendezési eszközökkel tudja befolyásolni.

A fenntarthatósági szempontokat figyelembe véve fontos a város (és térsége) turisztikai arculatának meghatározása. A helyi kulturális, természeti értékekre építkezve a szelíd- és ökoturizmus támogatása és kínálat fejlesztése képes mérsékelni a turizmus okozta környezeti externáliákat.

34. táblázat - Mór biológiai sokfélesége és ökoszisztémái védelmével, helyreállításával kapcsolatos kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások

Kihívás	Cselekvési területek, beavatkozások
A Bakony és Vértes közötti természetes ökológiai folyósót az antropogén tevékenység veszélyezteti.	▪ Közigazgatási területen lévő természetvédelmi terület határának védelme az önkormányzat saját eszközeivel. ▪ Ökotudatos városi környezet kialakításával átmeneti terület biztosítása egyes fajok részére, vándorlásuk során.
Romló állapotú ökoszisztéma.	▪ Fenntartható vízvisszatartás és kezelés, tavak szinergikus hatásainak kihasználásával. ▪ Tájidegen fajok őshonosokra való cseréje. ▪ Folyamatos növényborítást előnyben részesítő (pl. talajmegújító) agrár technológiák alkalmazása. ▪ Lakossági szemléletformálás annak érdekében, hogy a magánterületek zöldfelületeit ne csökkentsék.
A turizmus potenciálisan többlet környezetterhelést hordoz.	▪ Turisták szemléletformálása és informálása, szelíd és ökoturizmus promótálása.

Forrás: saját szerkesztés

Célok megfogalmazása és rendszerezése

A városi zöld átállás célrendszere hosszútávon a taxonómiarendeletben foglaltakra építkezve a városi karbonsemlegességi cél elérését szolgálja. A 2021-2027-es uniós költségvetési ciklusban a zöld átállás menetrend ennek megalapozásához kínál útmutatót és további forrásokhoz való hozzáférést.

Településfejlesztési aspektusból a következő évek legjelentősebb kihívása a megváltozó környezeti és energetikai viszonyokhoz való települési adaptáció. Ennek tükrében, a zöld átállást szolgáló célrendszer központi eleme az energiatudatos és klímabarát településüzemeltetés, társadalom megvalósítása. A zöld várossá váláshoz a szükséges infrastrukturális beruházások mellett elengedhetetlen az önkormányzat optimális szervezeti struktúrájának kialakítása, valamint a helyi lakosság és a gazdasági szervezetek ezirányú szemléletformálására is.

Az átfogó cél szervesen kapcsolódik a taxonómiai rendeletben lefektetett szempontrendszerhez:

- az éghajlatváltozás mérséklése;
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás;
- a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme;
- a körforgásos gazdaságra való áttérés;

- a szennyezés megelőzése és csökkentése;
- a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása.

A beavatkozási területek meghatározása

A beavatkozásokat és a hozzájuk tartozó projekteket / projekttípusokat a taxonómiai rendeletben alkalmazott tematika mentén csoportosítottuk. A projektek megvalósítása során keletkező (közvetlen és közvetett) pénzügyi megtakarítást az önkormányzat szempontjából vizsgáltuk.

35. táblázat - Az éghajlatváltozás mérsékléséhez, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Környezeti hatás (-/0/+)	ÜHG megtakarítás (-/0/+)	Pénzügyi megtakarítás (-/0/+)
A klíma- és energiaválsághoz alkalmazkodó intézményrendszer megvalósítása	Települési hőségterv kialakítása	1	+	0	0
	Városi klímastratégia elkészítése	2	+	+	+
	Komplex városi klímastratégia elkészítése	2	+	+	+
	Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) elkészítése	2	+	0	0
	Kerékpárforgalmi Hálózati Terv (KHT) felülvizsgálata	2	+	+	0
	Települési Vízkárelhárítási Terv felülvizsgálata	2	+	0	+
	Városi zöld menetrend fejlesztése	2	+	+	0
	A lakossági energiahatékonysági beruházások támogatása	2	+	+	+

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Környezeti hatás (-/0/+)	ÜHG megtakarítás (-/0/+)	Pénzügyi megtakarítás (-/0/+)
Az éghajlatváltozáshoz és energiatudatossághoz alkalmazkodó társadalom kialakítása	Energiaközösségek létrehozása Móron	1	+	+	0/+[10]
	Az energia használattal kapcsolatos szemléletformálás az alacsony iskolai végzettségű, valamint rendszeres jövedelemmel nem rendelkező lakosság számára	1	+	+	+
Racionális energiagazdálkodás (fosszilis energiahordozók használatának mérséklése, energiahatékonyságot növelő beruházások)	A városi közvilágítás energia racionalizálása	2	+	+	+
	Önkormányzati tulajdonban lévő épületek energetikai állapotfelmérése	1	0	0	0
	Önkormányzati tulajdonban lévő középületek energetikai korszerűsítése	2	+	+	+
	Önkormányzati bérlakás állomány energetikai korszerűsítése	2	+	+	+
	Biomassza tüzelésű távhőszolgáltatás fejlesztése	2	+	+	+
Megújuló energiaforrásokban rejlő potenciál kihasználása	Geotermikus energiaforrás használata (városi uszoda)	2	+	+	+
	Napkollektor rendszerek alkalmazása (Wekerle S. Szabadidőközpont)	2	+	+	+
	Megújuló energia- hasznosítás ösztönzése, lakóépületek esetében tanácsadás, szemléletformálás segítségével	1	+	+	+

[10] Az energiapiac alakulásának függvényében

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Környezeti hatás (-/0/+)	ÜHG megtakarítás (-/0/+)	Pénzügyi megtakarítás (-/0/+)
Települési zöldfelületek megőrzése, klímaadaptációs képességének javítása	Városi zöldfelületek növelése	2	+	+	0
	Lakossági szemléletformálás a magánterületek zöldfelületeinek megőrzésére, esetleg növelésére	1	+	+	0

Forrás: saját szerkesztés

36. táblázat - A vízi erőforrások fenntartható használatához és védelméhez kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Környezeti hatás (-/0/+)	ÜHG megtakarítás (-/0/+)	Pénzügyi megtakarítás (-/0/+)
Racionális vízgazdálkodás (Vízhálózati és csapadékvíz megtartását szolgáló fejlesztések)	Belterületi zárt csatorna- és nyílt árokrendszer fejlesztése és bővítése	2	+	0	-
Lakossági vízhasználattal és csapadékvíz megtartással kapcsolatos szemléletformálás	Takarékos vízhasználati módszerek népszerűsítése, megismertetése a lakossággal	1	+	0	0
	Lakossági vízvisszatartást szorgalmazó szemléletformáló akciók, szakszerű tájékoztatás szervezése	1	+	0	0

Forrás: saját szerkesztés

37. táblázat - A körforgásos gazdaságra való áttéréshez kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Projekt	Felkészültség (1-3)	Környezeti hatás (-/0/+)	ÜHG megtakarítás (-/0/+)	Pénzügyi megtakarítás (-/0/+)
Racionális hulladékgazdálkodás	A veszélyes hulladékgyűjtés rendszerének fejlesztése	2	+	+	+
	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kialakítása és működtetése	2	+	+	+
	A városban lakossági szintű komposztálási lehetőség biztosítása	2	+	0	+
Rövid ellátási láncok (REL) szerveződésének támogatása	Helyi termékek piacra juttatásának elősegítése, ösztönzése	1	+	+	0
Körforgásos gazdaságban lévő megtérülő lehetőségek felkutatása és kiaknázása	Körforgásos gazdaságot ösztönző stratégia létrehozása	2	+	+	0

Forrás: saját szerkesztés

38. táblázat - A szennyezés megelőzéséhez és csökkentéséhez kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Környezeti hatás (-/0/+)	ÜHG megtakarítás (-/0/+)	Pénzügyi megtakarítás (-/0/+)
Levegőtisztaság és zajvédelem	Tervezett főúti településelkerülő szakaszok kiépítése	2	+	+	+
	Kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése	2	+	+	-
	Kerékpáros közlekedési mód ösztönzése szemléletformálással	1	+	+	+
	Igényvezérelt közlekedési szolgáltatások (pl. Telebusz program) szervezése, támogatása	1	+	+	-
Talajvédelem	Illegális hulladéklerakó(k) felszámolása	1	+	+	-
A települési vízkincs megóvása	Közmű infrastruktúra fejlesztése: Felsődobos, Tímárpuszta, Árkipuszta szennyvíz-elvezetési rendszer kiépítése	2	+	0	-

Forrás: saját szerkesztés

39. táblázat - A biológiaia sokféleség és az ökosziztémák védelméhez, helyreállításához kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Környezeti hatás (-/0/+)	ÜHG megtakarítás (-/0/+)	Pénzügyi megtakarítás (-/0/+)
Ökologikus komplex tájhasználat kialakítása	Klímaadaptív növényfajok telepítése a városi zöldfelület üzemeltetésében	1	+	0	0
	Gyepgazdálkodás, extenzív legeltetés támogatása szabályozói eszközökkel	1	+	0	0
Ökotudatos településfejlesztés és -rendezés megvalósítása	Szelíd- és ökoturizmus (pl. zarándok és borturizmus összefonódása) feltételrendszerének megteremtése, kínálatfejlesztése	1	+	+	0
	A külterületek és a zártkertes városrészek sűrűsödésének szabályozása, irányított koordinációja	1	+	+	0

Forrás: saját szerkesztés

Zöld átállás szervezeti keretrendszer és menetrend

A zöld átállás végrehajtása szempontjából szükséges az önkormányzaton belüli koordináció biztosítása. Ennek keretében javasolt zöld átállási felelős vagy munkacsoport kijelölése, amely támogatja a menetrend és a ZÁF megvalósításának nyomon követését, valamint az adatszolgáltatási és beszámolási feladatok összehangolását.

A menetrend részletes, megvalósítás-orientált kibontása a kapcsolódó Mór Zöld Átállási és Finanszírozási Keretrendszerben szerepel, amely az FVS zöldülő dimenziójára és zöld átállási menetrendjére építve tartalmazza a zöld projektportfóliót, a finanszírozási logikát, az indikátorokat, a monitoringot és a beszámolási rendszert.

6.5.2.
Digitális átállás menetrend

A városok világszerte egyre inkább innovatív, fenntartható és integrált megoldásokat tesztelnek és adaptálnak, hogy zöldebb, hatékonyabb és élhetőbb helyekké váljanak. Ezekhez a legszélesebb körű és szintű együttműködéseket hozzák létre és működtetik. A digitális átállás – ami a digitális technológia alkalmazása által okozott változást jelenti a társadalom minden működési területén – ennek a víziónak a részét képezi.

Az FVS digitális átállási menetrendje az eredeti FVS-készítés során elvégzett intézményi, szervezeti és lakossági felmérésekre, valamint a megalapozó munkarész megállapításaira épült. A menetrend részletes, 2026-ban aktualizált és megvalósítás-orientált kibontását a kapcsolódó Mór Digitális Átállás Akcióterv tartalmazza.

Előkészítés: a digitális átállás kiindulási állapotának helyzetértékelése

- Szervezeti/intézményi felmérés eredményei:

A szervezeti/intézményi kérdőívet négy móri cég, valamint nyolc móri intézmény töltötte ki. A cégek nevezetesen a Móri Szabadidőközpont Kft., a Mór Városi Televízió Nonprofit Kft., a MÓRHŐ Kft. és a MÓR-HOLDING Kft. A válaszadó intézmények névsora; Szociális Alapszolgáltatási Központ, a Móri Pitypang Óvoda, a Nefelejcs Bölcsőde, a Móri Napsugár Óvoda, a Meseház Óvoda-Bölcsőde, a Lamberg-kastély Művelődési Központ, Könyvtár és Muzeális Kiállítóhely, a Mór Városi Önkormányzat Ellátó Központja és a Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállása.

A cégek és az intézmények IKT eszközállományát figyelembe véve elmondható, hogy a móri székhelyű cégek sokkal kedvezőbb digitális felszereltséggel rendelkeznek, mint az intézmények. Míg a cégekben dolgozók 63%-a számítógéppel (asztali számítógép, vagy laptop) és 31%-a okostelefonnal van ellátva, addig az intézmények dolgozóinak csak 30%-a rendelkezik munkahelyi számítógéppel és kevesebb, mint ötöde céges okostelefonnal. A cégek közül a MÓRHŐ Kft. rendelkezik a legtöbb IKT eszközzel, ahol majdnem 3 számítógép és több, mint egy okostelefon (1,2), illetve nyomtató/fénymásoló (1,25) jut egy főre. Ezzel szemben a (a MÓRVTV és a Lamberg-kastély kivételével) többi szervezet/intézmény esetében egy számítógépre és telefonra mindenhol legalább két ember, egy nyomtatóra/fénymásolóra pedig mindenhol több mint 5 munkavállaló jut. A legrosszabb digitális eszközállománnyal a Móri Szabadidőközpont

Kft., a Mór Városi Önkormányzat Ellátó Központja, a Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállása és az óvódák és bölcsődék rendelkeznek. Az utóbbiak esetében – habár a móri szervezetek több mint fele óvodai és/vagy bölcsődei dolgozó, mégis – 100 főre jut 19 számítógép, 8 okostelefon, 10 nyomtató és 6 fénymásoló. Internetelléréssel az összes válaszadó cég és intézmény rendelkezik. Adattároló rendszert a szervezetek fele tart fent, míg szerverszobával csak a Lamberg-kastély rendelkezik. Emellett a MÓR-HOLDING Kft. egyéb eszközállománnyal, nevezetesen táblagépekkel is rendelkezik.

Összességében elmondható, hogy a móri szervezetek fejlesztésre szoruló eszközállományt tartanak fent, amelynek legfőbb okai az eszközök beszerzését akadályozó forráshiány (12 válaszból 7), az alkalmazottak / munkatársak egyéni kompetenciáinak hiánya (12 válaszból 3), valamint a Móri Napsugár Óvoda esetében emellett a szélessávú internet kialakításának hiánya is. A válaszadó szervezetek 1/3-a vett részt IKT fejlesztést célzó és/vagy energetikai célú projektben.

Az alaptevékenység során keletkezett digitális adatok a legtöbb válaszadó estében a napi szintű működést (12 válaszból 11), a megjelenítést belső használatra (12 válaszból 4), valamint a bizonyos adatok nyilvános megjelenítését támogatja. Egyedül a Lamberg-kastély és a Mór Városi Önkormányzat Ellátó Központja rendelkezik nyílt adatbázissal.

A belső kommunikáció a legtöbb szervezetnél még hagyományos eszközök (telefon, szóbeli kommunikáció) módon történik, azonban sok helyen megjelenik az e-mail, valamint bizonyos esetekben a chat használata is. A külső kommunikáció esetében szinte mindenhol megjelennek a hagyományos és digitális ügyintézési módok, viszont internetes kapcsolattartást csak a szervezetek 50%-a használ. Ehhez hasonlóan, saját honlappal csak a szervezetek 50%-a rendelkezik. Ez többek között az adott ügyfélkör jellege (pl. nem használják az internetet), vagy a működési feltételek miatt van így. A szervezetek 58%-ban történt igényfelmérés vagy elégedettség vizsgálat a szervezet által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban a szolgáltatást használók / ügyfelek körében. Amennyiben lehetőség lenne a szervezetük szolgáltatását egy városi mobil telefonos applikációban megjeleníteni, a legtöbb szervezet csak a szervezetükkel kapcsolatos alapinformációkat jelenítené meg (12 válaszból 9). Három szervezet (MÓRVTV, a Szociális Alapszolgáltatási Központ, valamint Mór Városi Önkormányzat Ellátó Központja) azonban interaktív jellegű válaszokat is megadott (ügyfelekkel történő kommunikáció, lakossági bejelentések).

A legtöbb szervezet nem rendelkezik sem szenzorral, sem a létesítményük működtetését, illetve fenntartási költségeinek csökkentését segítő okos megoldással, se épületüzemeltetést/ helyiséggazdálkodást támogató informatikai rendszerrel/szoftverrel. A Lamberg-kastély kivételével az összes szervezet épületéről csak papír alapú tervek érhetők el.

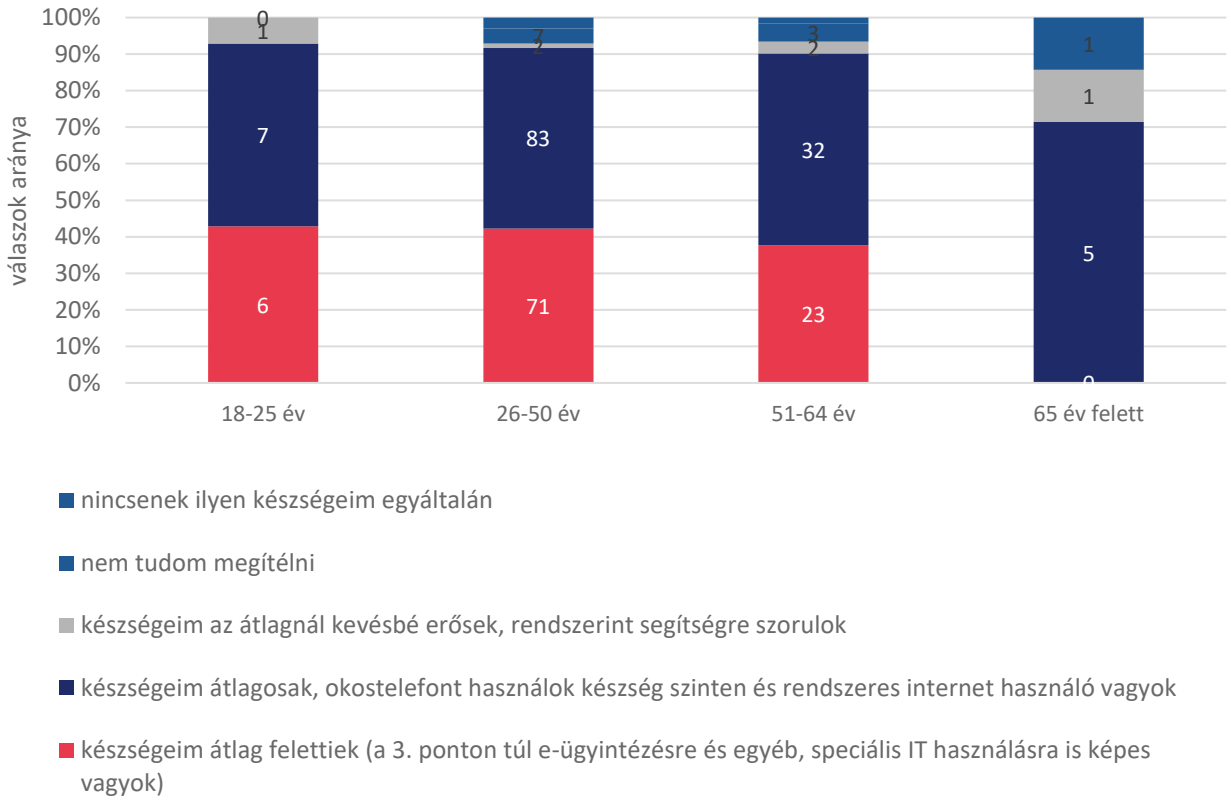
A szervezetek 2/3-ban nincs IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel rendelkező kolléga, 1/4-ben pedig rendszergazda sem. A Meseház Óvoda-Bölcsőde és a Lamberg-kastély Művelődési Központ munkatársainak kifejezetten magas aránya (a Meseház Óvoda-Bölcsőde esetében a munkatársak 1/3-a, míg a Lamberg-kastély esetében a munkatársak 59%-a) rendelkezik IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel. A cégek esetében szerződött cégek, míg az intézmények esetében változóan szerződött cég, szerződött egyéni vállalkozó és a fenntartó biztosítja az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét. A Lamberg-kastély kivételével egyik szervezetben sem tartottak IKT kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot/képzést saját alkalmazottjaik számára, azonban a Szociális Alapszolgáltatási Központ és a Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállásának munkatársai is igényt tartanának

hasonló képzésekre. A Lamberg-kastély a többi szervezethez képest jóval magasabb digitalizációs szinttel rendelkezik, emiatt célszerű lehet a Móri Önkormányzat kezdeményezésével a Művelődési Központ által vezetett digitális kompetenciák fejlesztését célzó felzárkóztatási stratégia kidolgozása.

- Lakossági felmérés eredményei:

A móri lakosságból a válaszadók több mint fele (50,8%-a) átlagosként ítéli meg saját korosztályához viszonyítva az infokommunikációs eszközök használatával kapcsolatos jártasságát. Különösen magas arányban, a válaszadók 40%-a átlag feletti ismeretekkel rendelkezik az infokommunikációs eszközök használata terén, és csak nagyon kevesen (6 fő) rendelkeznek átlag alatti készségekkel. Viszonylag kevesen (11 fő) nem tudták megítélni ezzel kapcsolatos ismeretüket, valamint még kevesebben (2 fő) nem rendelkeznek ilyen készségekkel. Átlagon feletti készségekkel csak a fiatal és a középkorú osztály rendelkezik. A fiatal korosztályban minden válaszadónak van készsége az infokommunikációs eszközök használata terén, nem meglepően itt rendelkeznek a legmagasabb arányban átlag feletti készségekkel (43%), emellett a korosztály fele átlagosnak, míg egy válaszadó átlagon alulinak ítélte meg készségeit. Az eredmény azonban torzulhat egyrészt a kérdőív online, digitális eszközhasználatot feltételező volta, másrészt pedig a fiatal (14 fő) és időskorú (7 fő) korosztály alacsony részvételi aránya miatt.

21. ábra - A megkérdezett lakosság digitális jártasságának önbevalláson alapuló megítélése korosztályos bontásban

Forrás: saját szerkesztés a lakossági felmérés alapján

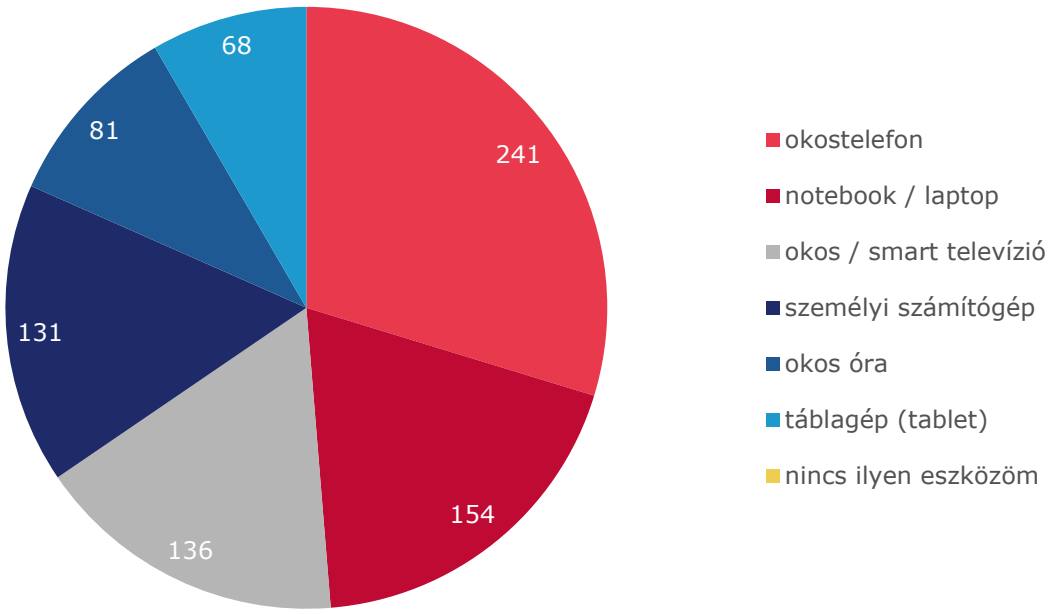
A kérdőíves felmérés válaszaiból kivehető, hogy nem meglepő módon az okostelefon a legelterjedtebb elektronikus eszköz Mór városában, az idősebb korosztály kivételével minden más korosztály legmeghatározóbb elektronikus eszköze. Érdekesség, hogy a fiatalok és az idősek egyenlő arányban (14%) használják az okosórakát, ami mind a kettő korosztály esetében a legkevésbé használt infokommunikációs eszköz. Az okosórák rendeltetésszerű használatában nagy lehetőségek rejlenek. Elsősorban az idősebbek számára a személyi biztonság, az egészségügyi szolgáltatások, szociális szolgáltatások esetében érdemes lehet az ilyen eszközökkel kapcsolatos tájékoztatók készítése, képzések tartása.

Az idősebbeken kívül a többi korosztályban egyre kevésbé általános az asztali számítógépek (PC) rendszeres használata, viszont ez nem kifejezetten váratlan trend, hiszen az asztali gépek funkcióját a könnyen szállítható laptopok/notebookok felváltják. A 65 év felettieknél még mindig a személyi számítógép a legmeghatározóbb infokommunikációs eszköz (86%), míg azt legkevésbé a 18-25 éves korosztály (29%) használja.

Összességében megállapítható, a megkérdezett lakosság viszonylag széleskörben használ különböző digitális eszközöket. A válaszok alapján a generációs különbségek jól detektálhatók, ez elsősorban az okostelefon és az asztali számítógép használatának arányában mutatkozik meg.

Meglepő módon a táblagépeket legnagyobb arányban (43%) az idősebb korosztály használja, ami mutatja a korosztály új digitalizációs eszközök iránti nyitottságát.

22. ábra - A megkérdezett lakosság digitális eszközhasználata a hétköznapokban

Forrás: saját szerkesztés a lakossági felmérés alapján

A Megalapozó munkarészben leírtak alapján a móri háztartások nagyjából 85%-a rendelkezik vezetékes internethálózattal. Felsődobos és Alsódobos területeken csupán a legalacsonyabb sebességű internetszolgáltatás érhető el, nincs kiépítve a szélessávú internetszolgáltatás, míg Tímárpusztán és Tőröspusztán a vezetékes hírközlési hálózat elemei hiányoznak. A legtöbben kommunikáció és kapcsolattartás (89%), valamint a közösségi oldalak látogatása (82%) céljából használják az internetet.

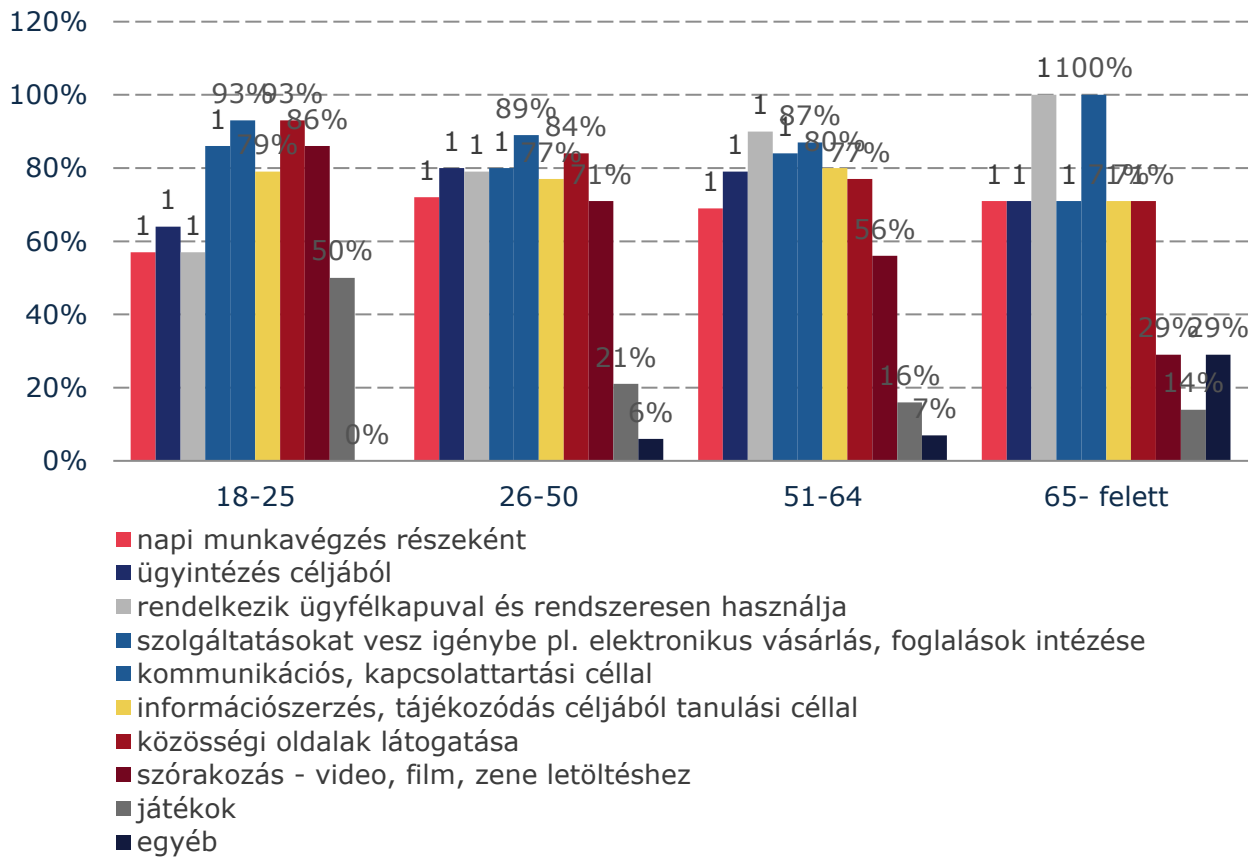
A válaszadók több mint kétharmada (70%) használja az internetet a munkája alatt és miatt. Ez az arány várhatóan növekedni fog, hiszen a pandémiának köszönhetően az elmúlt időszakban népszerű lett az otthonról történő munkavégzés (home office). Habár Mór városában nagy számban jelen vannak olyan munkakörök is, amelyek nem igényelnek internetszolgáltatást, ezek aránya várhatóan csökkeni fog a közeljövőben. Mindez várhatóan egy igénynövekedést fog jelenteni a digitális készségek javítására, fejlesztésére.

A válaszadók nagyjából 78%-a használ internetet ügyintézésre és az ezzel kapcsolatos szolgáltatások igénybevételére. A megkérdezettek körében népszerű lehetőség az ügyfélkapun történő tájékozódás és annak rendszeres használata.

A megkérdezett lakosság magas arányban (80%) használja az internetet különböző szolgáltatások igénybevételére. Ez szintén alátámasztja Mór lakosságának - azon belül is különösen a 18-25 éves korosztály - digitalizációs újítások iránti nyitottságát és befogadóképességét.

Magas érdeklődés (77%) tapasztalható a tanulási célú internethasználatra, míg a játékokkal (21%) és az egyéb (6%) célokkal kapcsolatos internethasználat elenyésző. Habár az eredményt torzíthatja a 65 éven felettiek alacsony kitöltésének száma, viszont a válaszadók majdnem egyharmada (29%-a) egyéb célra használja az internetet. A lehetőségek kiaknázása céljából érdemes lehet megvizsgálni az idősebb korosztály részletesebb internet használatát.

23. ábra - A megkérdezett lakosság internethasználatának célja korosztályos bontásban az összes válaszadó arányában

Forrás: saját szerkesztés a lakossági felmérés alapján

Az ügyintézések lebonyolításra kerülhetnek digitális és hagyományos módon. Digitális ügyintézésekbe tartoznak a telefonos, e-mailes, mobil applikációs és egyéb más digitális megoldások mentén történő ügyintézés. Hagyományos ügyintézés a telefonos, személyes és postai levelezés. A postai levelezés háttérbe szorult az elmúlt 10 évben, helyét a digitális megoldások vették át.

A közszolgáltatás (áram-, távhő-, víz és csatorna szolgáltatás, hulladékszállítás, közösségi közlekedés) terén az online (e-mailes) ügyintézés mellett a személyes, telefonos és postai úton történő ügyintézés dominál. A digitális mérők használata már kevésbé jellemző, de az áramszolgáltatásnál megjelenik a telefonos applikáció használata is, mivel az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. és az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt., a Fejérvíz Kft. biztosít applikációs hozzáférést. Önkormányzat által fejlesztett, önálló applikáció a városi szolgáltatások igénybevételére nem áll rendelkezésre a helyi lakosság számára. A közösségi közlekedés esetében is jellemző az online megoldások, valamint az applikációk használata, de a személyes és telefonos lehetőségek gyakoribbak.

Alapfokú oktatás terén inkább a fiatal (20 év alatti) korosztály az érintett, illetve a szülők és pedagógusok, ahol a személyes, e-mailes és telefonos ügyintézések jellemzők.

Hivatali ügyintézések esetében legnagyobb arányban a személyes kapcsolattartás (149 fő, a válaszadók majdnem kétharmada) jellemző, de online és telefonos megoldásokat is a megkérdezettek majdnem egyharmada (32%-a) használ. A felmérés alapján detektálható egy rés a lehetőségek és a tényleges lakossági használat terén. Habár az online ügyintézés adott, a lakosság legnagyobb aránya mégis személyes kapcsolattartás útján folytatják ügyintézésüket. Érdemes lehet a digitális lehetőségeket bemutató tájékoztatások bemutatása, ezzel kapcsolatos foglalkoztatások szervezése, valamint a lakosság ezirányú szemléletformálása.

Az egészségügy esetében is a személyes (a megkérdezettek 58%-a), illetve a telefonos (29%) és email-es ügyintézés (9%) jellemző. A digitális és a mobil applikációs megoldások még szinte egyáltalán nem épültek ki, illetve nincsenek elterjedve az egészségügy terén (a megkérdezettekből csupán 2 fő használja a mobil applikációs lehetőségeket, míg a digitális megoldásokat egy sem). A koronavírus járvány óta számos jó gyakorlatra lehetünk figyelmesek az egészségügyi alapellátás és az ezzel kapcsolatos ügyintézések terén. Emiatt célszerű az egészségügy digitális megoldásaira történő közösségi szemléletformálás, valamint az ezzel kapcsolatos lehetőségek feltérképezése.

Kulturális ügyekkel kapcsolatban (pl. jegyvásárlás) a személyes (92 fő), illetve az online/e-mailes (27 fő) és a telefonos (19 fő) megoldások a jellemzők. Az egyéb digitális és applikációs megoldások itt sem számottevők.

A szociális ellátás esetében a válaszadók jelentős része személyesen (66 fő), vagy telefonon (16 fő) keresztül bonyolítja le ügyeit, legnagyobb részük (161 fő, a válaszadók 64%-a) viszont nem kerül kontaktusba az ügyintézőkkel. Hasonló tendencia mutatkozik a közösségi közlekedésnél (179 fő, a válaszadók 72%-a), a távhő és hőszolgáltatásnál (132 fő, a válaszadók 53%-a), a kulturális szolgáltatásoknál (104 fő, a válaszadók 42%-a), valamint az alapfokú oktatásnál (98 fő, a válaszadók 39%-a).

A Mór Városi Önkormányzat által üzemeltetett ingatlanok és szolgáltatások jellemzően nem rendelkeznek „okos” megoldásokkal. A közintézményekben nem kerültek felszerelésre „intelligens” mérők. Nem elterjedtek a szenzoros, vagy IT vezérelt megoldások. Egy közterületi okos eszköz található a városban, a TDM által telepített és működtetett információs terminál.

40. táblázat - Mór lakossági digitalizációval, digitális kompetenciákkal, digitális átállással, digitális eszközhasználattal kapcsolatos és a városi szolgáltatások terén azonosított kihívásai és az azokhoz kapcsolódó cselekvési területek, beavatkozások

Kihívás	Cselekvési területek, beavatkozások
Az idősebbek (65 év felettiek) digitalizációs jártassága elmarad a fiatalabb korcsoportokétól, az új technológiák bevezetése a korosztály digitális leszakadását eredményezhetik.	A korosztály digitalizációs szintjének növelését tájékoztató kampányok, önkormányzat által (pl. idősotthonokban, könyvtárban) szervezett foglalkozások és képzések növelhetik.
A munkaerőpiac által megkövetelt digitális kompetenciák hiányosak a fiatalok korosztálya esetében.	A munkaerőpiaci helyzet javítása és a probléma kezelése foglalkoztatási paktumok tematikus részprojektjeinek segítségével.
Az új technológiák bevezetése növelheti a város és a periférikus területek (Felsődobos, Alsódobos) közötti digitális szakadékot.	A digitális szakadék csökkentését célzó infrastrukturális beruházások javasoltak.
A zöldfelületi rendszer digitális adatbázisa elavult, frissítésre szorul.	A digitális adatbázis frissítése, fejlesztése.
A lakosság számára nem áll rendelkezésre helyi térinformatikai rendszer.	A helyi térinformatikai rendszer nyilvános, könnyen kezelhető felületen való megjelenítése.
A szenzoros városüzemeltetés hiányos.	A szenzoros városüzemeltetési lehetőségek feltérképezése és kiépítése.
A város közösségi média felületeken történő megjelenése hiányos.	Karakteres településmarketing kialakítása és alkalmazása, a közösségi oldalokon történő jelenlét erősítése és kibővítése (Instagram, Tiktok).
Rés a digitális lehetőségek és a tényleges lakossági használat között a közhivatali ügyintézés terén.	A közhivatali ügyintézés digitalizációs lehetőségeinek bemutatása, ezzel kapcsolatos foglalkozások szervezése, közösségi szemléletformálás.
Az egészségügyi alapellátással kapcsolatos ügyintézés digitális lehetőségeinek kihasználatlansága.	Az online alapellátás tesztelése egy lakosok közül véletlenszerűen kiválasztott 10-20 fős csoport segítségével. Az egészségügyi ügyintézés digitalizációs lehetőségeinek bemutatása, ezzel kapcsolatos foglalkozások szervezése, közösségi szemléletformálás.
A lakosság kevésbé használja az okos órákat, mely számos egészségügyi és szociális programban is hasznosítható lehetne.	Az egészségügyi ellátás érdekében az okos órák használatának népszerűsítése.
Az idősebbek (65 év felettiek) digitalizációs jártassága elmarad a fiatalabb korcsoportokétól, az új technológiák bevezetése a korosztály digitális leszakadását eredményezhetik.	A korosztály digitalizációs szintjének növelését tájékoztató kampányok, önkormányzat által (pl. idősotthonokban, könyvtárban) szervezett foglalkozások és képzések növelhetik.

Forrás: saját szerkesztés

Célok megfogalmazása és rendszerezése

Turbulensen változó világunkban egyre inkább felértékelődik a digitális kompetencia fontossága. A 2020 óta tartó globális Covid-19 pandémia egyaránt fokozta a társadalmi és területi egyenlőtlenségeket, így a megfelelő szintű digitalizáltság egyre inkább jóléti elvárásként fogalmazódik meg. Ennek következtében az infokommunikációs hozzáférés bővítése, valamint a digitális készségek széleskörű, több generációt érintő fejlesztése elengedhetetlenné válik a felzárkózás szempontjából. Mór városának célja, hogy a digitális infrastruktúra és készségek fejlesztésével lakossága megfelelő mértékben követhesse a digitalizáció gyors fejlődését. A digitális jelen és digitális potenciál közötti olló zárásával a település versenyképessége javul, a családbarát munkavállalási feltételek (pl. távmunka) biztosításával közvetett módon a település népességmegtartó képessége is erősödik.

Az átfogó cél szervesen kapcsolódik az okos város alrendszereihez:

- okos kormányzás,
- okos mobilitás,
- okos emberek,
- okos gazdaság,
- okos környezet,
- okos életkörülmények (humán szolgáltatások).

A beavatkozásokat és a hozzájuk tartozó projekteket / projekttípusokat az okosváros alrendszerek alapján csoportosítottuk.

A digitális fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

41. táblázat - Az okos kormányzáshoz kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Alapinfrastruktúra fejlesztés	Soft elemek fejlesztése
E-közigazgatás fejlesztése	Magas szintű és korszerű lakossági, vállalati e-szolgáltatások bevezetése	2	X	X
	Önkormányzati adatbázisok fejlesztése	2	X	X
	A lakosság szemléletformálása a digitális és internetes ügyintézés előnyeiről	1	X	X
Az önkormányzat közösségi média felületeken történő megjelenésének növelése	Karakteres önkormányzati városmarketing kialakítása	2	-	X

Forrás: saját szerkesztés

42. táblázat - Az okos mobilitáshoz kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Alapinfrastruktúra fejlesztés	Soft elemek fejlesztése
Közlekedésbiztonság javítása	Okos zebra létesítése	1	X	-
	Okos közlekedésirányító eszközök beszerzése	1	X	-

Forrás: saját szerkesztés

43. táblázat - A lakosság digitális készségeinek fejlesztéséhez kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Alapinfrastruktúra fejlesztés	Soft elemek fejlesztése
Digitális készségek fejlesztése	Munkavállalási feltételek javítása kompetenciafejlesztéssel	1	-	X
	Fiatalok digitális kompetenciafejlesztése	1	-	X
	Idősek digitális kompetenciafejlesztése	1	-	X
Digitális felzárkózás elősegítése	A szegregált városrészek esetében kedvezményes vagy ingyenes internethozzáférés biztosítása	1	X	-

Forrás: saját szerkesztés

44. táblázat - Az okos gazdasághoz kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Alapinfrastruktúra fejlesztés	Soft elemek fejlesztése
Helyi mikro-, kis- és középvállalkozások kompetenciafejlesztése	Digitális kompetenciák növelése szemléletformálással	1	-	X
	Digitális konzultációs fórum létrehozása	1	-	X

Forrás: saját szerkesztés

45. táblázat - Az okos környezethez kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Alapinfrastruktúra fejlesztés	Soft elemek fejlesztése
„Smart” megoldások használata	Önkormányzati tulajdonú középületek okosítása	1	X	-
Közműszolgáltatások technológiai fejlesztése	Közműhálózat szenzoros (tovább)fejlesztése	1	X	-
	Távfelügyeleti rendszer kiépítése	1	X	-
Okos településüzemeltetés	Zöldfelületi rendszer digitális adatbázisának (tovább)fejlesztése	1	-	X
	Az épületüzemeltetést és helyiséggazdálkodást támogató informatikai rendszerek és szoftverek használata	1	-	X

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Alapinfrastruktúra fejlesztés	Soft elemek fejlesztése
	Az önkormányzati, céges és intézményi épületek papír alapú terveinek digitalizálása	1		X

Forrás: saját szerkesztés

46. táblázat - Az okos életkörülményekhez kapcsolódó beavatkozási területek

Beavatkozás	Tervezett intézkedés	Felkészültség (1-3)	Alapinfrastruktúra fejlesztés	Soft elemek fejlesztése
Okos városfejlesztés	Települési applikáció fejlesztése, vagy meglévő whitelabel városapplikáció szolgáltató termékének használata	1	-	X
	Térfigyelő kamerarendszer kiépítése	1	X	-
	Közösségi terek okos eszközökkel való ellátása	1	X	-
Infokommunikációs akadálymentesítés	Intézményi weboldalak fejlesztése	1	-	X
E-szolgáltatások fejlesztése	Egészségügyi alapellátással kapcsolatos digitális tesztprogram elindítása	1	-	X

Forrás: saját szerkesztés

Digitális átállás szervezeti keretrendszer és menetrend

A digitális átállás végrehajtása szempontjából szükséges az önkormányzaton belüli egyértelmű koordináció biztosítása. Ennek keretében javasolt digitális átállási felelős vagy koordinációs szerepkör kijelölése a Polgármesteri Hivatalon belül, a meglévő hivatali és intézményi struktúrákra építve.

A digitális átállás részletes helyzetértékelése, cél- és indikátorrendszere, akcióterve, menedzsmentje, ütemezése és finanszírozása a kapcsolódó Mór Digitális Átállás Akciótervben szerepel.

7. Finanszírozási terv keretei

Az FVS finanszírozási terve a stratégiai munkarészben keretszerűen mutatja be a fejlesztések lehetséges forrásait, a fő finanszírozási irányokat és az előzetes üzleti modell alapjait. Ennek részletes aktualizálása és portfóliószintű kifejtése a kapcsolódó Üzleti modell és finanszírozási terv dokumentumban készült el.

7.1. Elérhető és bevonható források számbavétele

Jelen fejezetben a fejlesztéseket szolgáló források elsőszintű beazonosítása a cél. A legfontosabb vissza nem térítendő támogatásokat nyújtó forrástípusok a következők:

- Európai uniós források:
  - Operatív programok elérhető forrásai (ERFA és ESZA+, kiemelten a következő operatív programok által nyújtott lehetőségek: TOP Plusz, DIMOP Plusz, KEHOP Plusz).
  - Közvetlen uniós források (Interreg Danube, Interreg Central Europe, Creative Europe, Erasmus Plus).
- Hazai források:
  - Hazai finanszírozási programok által nyújtott lehetőségek (Kisfaludy Program, Modern Városok Program stb.).
  - NKFIH programok (esetleg konzorciumi tagként való részvétel).
- Saját források:
  - Önkormányzat saját bevételei.

- Önkormányzati intézmények és vállalkozások saját forrásai.

A részletes Üzleti modell és finanszírozási terv a jelen fejezetben azonosított forrástípusokat tovább bontja és portfóliószinten értékeli, külön figyelemmel a támogatási, önkormányzati, piaci, partneri és innovatív finanszírozási lehetőségekre.

7.1.1. Aktorok, meghatározó szereplők

Ebben az alfejezetben a városi projektek finanszírozásába esetlegesen bekapcsolódó aktorok kerülnek azonosításra.

47. táblázat – A finanaszírozási forrásokhoz kapcsolódó lehetséges aktorok

Finanszírozási forrás	Lehetséges aktorok
Operatív programok	Irányító hatóságok, lehetséges konzorciumi partnerek, támogató szervek
Közvetlen uniós források	Közös titkárságok, lehetséges konzorciumi partnerek, végrehajtó ügynökségek (EACEA stb.)
Hazai finanszírozási programok	Magyar Turisztikai Ügynökség, Pénzügyminisztérium, Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal stb.
Saját források	Önkormányzati cégek, szolgáltatók és intézmények

Forrás: saját szerkesztés

7.1.2. Kitekintés

Mór járásközpont jellegéből adódóan a vármegyei tervezési dokumentumokban kiemelt helyet kapott. A tervezett fejlesztések kapcsolódása a vármegyei tervezési dokumentumokhoz az FVS 3.4.2. fejezetében került részletesen bemutatásra. Az egyéb kapcsolódásokat a stratégia 3.4.1., 3.4.3. és 3.4.4. fejezetek mutatják be.

7.1.3.
Egyéb kötöttségek és lehetőségek

Az Üzleti modell és finanszírozási terv kapcsolódó dokumentuma részletesebben vizsgálja azokat a finanszírozási lehetőségeket, kötöttségeket és kockázatokat, amelyek a projektportfólió megvalósíthatóságát befolyásolhatják. Ide tartozik különösen a támogatási források elérhetősége, az önkormányzati önerőigény, a működési költségek viselése, valamint a bevételtermelő, megtakarítást eredményező vagy partneri bevonással megvalósítható projektek köre.

7.2.
Üzleti modell

Az FVS stratégiai munkarésze az üzleti modell előzetes kereteit tartalmazza. A részletes Üzleti modell és finanszírozási terv kapcsolódó dokumentumban készült el, amely az aktualizált projektcsatornára építve portfóliószinten vizsgálja az értékteremtési logikát, a várható pénzügyi, társadalmi és környezeti hatásokat, a fenntartható üzemeltetés feltételeit, valamint a projektportfólió intézményi és finanszírozási kezelését.

7.2.1.
Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenziónként

Az alábbi táblázatok az FVS stratégiai munkarészében szereplő beavatkozások dimenziónkénti, keretszintű összegzését tartalmazzák. A részletesen aktualizált projektcsatorna, valamint a portfóliószintű pénzügyi, működési és hatásmutatók a kapcsolódó Üzleti modell és finanszírozási terv dokumentumban kerültek bemutatásra.

48. táblázat – Prosperáló dimenzió beavatkozásainak összesített adatai

Vizsgált szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (Mrd Ft)	1,253
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel? – Igen. Kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel? – Igen.

Vizsgált szempontok	A szempont részletezése
Források	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás, vármegyei beruházások, melyeknek nem nálunk jelentkezik a költsége
Finanszírozás elemek aránya	vissza nem térítendő támogatás arányának függvénye
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, externáliák (gazdasági hatás, társadalmi hatás)
Kockázatok	megvalósítási kockázatok, finanszírozási kockázatok, fenntartási kockázatok
Érdekeltek	Mór Városi Önkormányzat

Forrás: saját szerkesztés

49. táblázat – Zöldülő dimenzió beavatkozásainak összesített adatai

Vizsgált szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (Mrd Ft)	10,775
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel? – Igen. Kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel? – Igen.
Források	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás, vissza nem térítendő támogatást kötelezően kiegészítő hitelkonstrukció
Finanszírozás elemek aránya	vissza nem térítendő támogatás arányának függvénye
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, externáliák (gazdasági hatás, társadalmi hatás, környezeti hatás)
Kockázatok	megvalósítási kockázatok, finanszírozási kockázatok, fenntartási kockázatok

Vizsgált szempontok	A szempont részletezése
Érdekeltek	Mór Városi Önkormányzat

Forrás: saját szerkesztés

50. táblázat – Digitális dimenzió beavatkozásainak összesített adatai

Vizsgált szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (Mrd Ft)	0,037
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel? – Nem. Kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel? – Nem.
Források	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás
Finanszírozás elemek aránya	vissza nem térítendő támogatás arányának függvénye
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok
Kockázatok	fenntartási kockázatok
Érdekeltek	Mór Városi Önkormányzat

Forrás: saját szerkesztés

51. táblázat – Megtartó dimenzió beavatkozásainak összesített adatai

Vizsgált szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (Mrd Ft)	12,478
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel? – Igen. Kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel? – Igen.
Források	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás
Finanszírozás elemek aránya	vissza nem térítendő támogatás arányának függvénye
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, externáliák (gazdasági hatás, társadalmi hatás, környezeti hatás)
Kockázatok	megvalósítási kockázatok, finanszírozási kockázatok, fenntartási kockázatok
Érdekeltek	Mór Városi Önkormányzat, Székesfehérvári Egyházmegyei Karitász Szent Kristóf Ház, Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye

Forrás: saját szerkesztés

52. táblázat – Kiszolgáló dimenzió beavatkozásainak összesített adatai

Vizsgált szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (Mrd Ft)	0,08
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel? – Igen. Kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel? – Igen.

Vizsgált szempontok	A szempont részletezése
Források	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás
Finanszírozás elemek aránya	vissza nem térítendő támogatás arányának függvénye
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, externáliák (gazdasági hatás, társadalmi hatás, környezeti hatás)
Kockázatok	megvalósítási kockázatok, finanszírozási kockázatok, fenntartási kockázatok
Érdekeltek	Mór Városi Önkormányzat

Forrás: saját szerkesztés

7.2.2.
A finanszírozási terv összefoglalója

A cselekvési tervben azonosított beavatkozásokat részletesen bemutató finanszírozási táblázat a 8.3. mellékeltben található. Az alábbi táblázat összefoglalóan, tervezési dimenziónként mutatja be az FVS stratégiai munkarészének előzetes finanszírozási tervében szereplő beruházási költségeket.

53. táblázat – Összesített pénzügyi tábla

Dimenzió/összesítés	Tervezett beruházási költség (Mrd Ft)
Prosperáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	1,253
Zöldülő dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	10,775
Digitális dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	0,037
Megtartó dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	12,478
Kiszolgáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	0,08

FVS összesített tervezett beruházási költsége	**24,623**

Forrás: saját szerkesztés

A fenti táblázatokban szereplő beruházási költségek az FVS stratégiai munkarészének előzetes finanszírozási tervében rögzített, keretszintű dimenziós értékeket tartalmazzák. A kapcsolódó Üzleti modell és finanszírozási terv aktualizált projektcsatornája a később elkészült szakági dokumentumok, a TOP Plusz projektek aktuális előkészítettsége, az önkormányzati egyeztetés során rögzített projektinformációk, valamint a portfóliószintű pénzügyi számítások alapján ettől eltérő CAPEX-becslést tartalmaz. Az aktualizált üzleti modell szerinti tervezett CAPEX: Prosperáló portfólió 0,995 Mrd Ft; Zöldülő portfólió 12,728 Mrd Ft; Digitális portfólió 0,155 Mrd Ft; Megtartó portfólió 6,005 Mrd Ft; Kiszolgáló portfólió 9,192 Mrd Ft; összesen 29,074 Mrd Ft. A projektek részletesebb ütemezése, forrásszerkezete és megvalósíthatósági értékelése szintén a kapcsolódó Üzleti modell és finanszírozási terv dokumentumban szerepel.

7.3. Fenntartható üzemeltetés

A fejlesztések hosszú távú fenntarthatósága szempontjából a beruházási költségek mellett a működtetési, karbantartási és pótlási költségek, valamint az esetlegesen elérhető bevételi és megtakarítási elemek is meghatározóak. Az FVS stratégiai munkarésze ezeknek a szempontoknak a keretszintű azonosítását tartalmazza, míg a részletes portfóliószintű értékelés a kapcsolódó Üzleti modell és finanszírozási terv dokumentumban készült el.

A fenntartási szakaszban figyelembe vehető bevételi elemek különösen a következők lehetnek:

- belépődíjak,
- bérleti díjak,
- közüzemi díjak,
- szolgáltatás igénybevételéért fizetett díjak.

A fenntartási szakaszban jelentkező főbb kiadási elemek különösen a következők:

- személyi jellegű kifizetések,
- karbantartási, pótlási, javítási költségek,
- üzemeltetési költségek (pl. takarítás, őrző-védő szolgálat igénybevétele),
- rezsiköltségek
- egyéb kapcsolódó szolgáltatások költsége (pl. informatikai szolgáltatás),

- hatósági díjak.

Az Üzleti modell és finanszírozási terv portfóliószinten értékeli a várható OPEX-terheket, a lehetséges bevételi és megtakarítási elemeket, valamint az üzemeltetési felelősségi logikát. Az értékelés alapján a projektportfólió egésze nem tekinthető önfinanszírozónak, ezért a fenntartható üzemeltetés biztosítása a projekt-előkészítés és a forrásbevonás egyik kiemelt szempontja.

7.4. Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése

A jelen alfejezet az FVS stratégiai munkarész szintjén mutatja be a projektcsatorna működtetéséhez kapcsolódó alapvető intézményi kereteket, a képviselő-testület, a bizottságok és a Polgármesteri Hivatal szerepét. A portfóliókezelési funkciók, felelősségi rend, döntés-előkészítési struktúra és monitoringlogika részletes kifejtése a kapcsolódó Üzleti modell és finanszírozási terv dokumentumban szerepel.

A városi önkormányzat legfontosabb szerve a képviselő-testület, mely általános döntési jogkörrel bír. A képviselő testület munkáját állandó bizottságok segítik, melyek a Pénzügyi Bizottság, a Településfejlesztési Bizottság, az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság, valamint a Szociális és Egészségügyi Bizottság. A város településfejlesztési tevékenységéért a képviselő testület részéről elsődlegesen a Településfejlesztési Bizottság a felelős, melynek hatáskörét részletesen a Megalapozó tanulmány 2.8.2 fejezete tartalmazza. Emellett a Pénzügyi Bizottság szerepe kiemelten jelentős.

A településfejlesztés másik lábát a Polgármesteri Hivatal alkotja. A hivatal ügyintézői (adminisztratív), döntés-előkészítő, végrehajtó és szervező feladatokat látnak el. A Hivatal és egyes szervezeti egységei a jegyző irányítása alatt állnak, ugyanakkor feladataik közé tartozik a feladatkörükkel összefüggő képviselő-testületi, társulási tanácsi és bizottsági előterjesztések elkészítése, leírása. Ebből adódóan a Hivatal egyszerre funkcionál önálló szakmai entitásként, és szolgálja ki a képviselő testület és a polgármester igényeit.

A Településfejlesztési Bizottság átruházott hatáskörébe, vagy véleményezési jogkörébe tartoznak – számos egyéb feladat mellett – az önkormányzati beruházások és felújítások, a városrendezés, az építésügy, az önkormányzati vagyonkezelés- vagyonhasznosítás, továbbá a vállalkozások és közszolgáltatások. Ez a szerteágazó portfólió lehetővé teszi, hogy a Bizottság komplex képet alkothasson mind a város fejlesztési igényeiről, mind pedig a közép- és hosszú távú fejlesztési lehetőségekről, és stratégiai célokat fogalmazzon meg a kívánatos fejlesztésekkel kapcsolatban.

Bár technikailag Mór Városi Önkormányzat a saját településének fejlesztéséért felel, valójában mint járásszékhely, illetve a terület legnagyobb települése és különböző társulások központja; fejlesztési elképzeléseit és céljait tekintve szükségszerűen a település határain túl is jelentős hatást gyakorol térségi környezetére.

7.4.1.
Ellátandó funkciók

A települési projektekkel kapcsolatban az alábbi funkciók ellátása szükséges:

- Igényfelmérés, fejlesztési igények priorizálása.
- Pályázatok előkészítése.
- Beruházások és felújítások terveztetése, lebonyolítása, kivitelezések felügyelete.
- Kapcsolattartás a projekttagokkal (műszaki szakértők, kivitelezők, pályázati tanácsadók stb.).

7.4.2.
Kulcsszereplők nevesítése

A Képviselő-testület és a Polgármester együttesen felelnek a város stratégiai céljainak meghatározásáért. A projektekkel kapcsolatban a képviselő testület hozza meg a döntéseket, mely munkáját állandó bizottságok segítik.

Pályázati forrás esetén az Önkormányzati Iroda koordinálja a projekt- és pályázati előkészítést az érintett hivatali egységek bevonásával. A fejlesztés szakmai tartalmától függően a Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda a műszaki, településfejlesztési és üzemeltetési feladatokban, a Pénzügyi Iroda a költségvetési, önerő- és pénzügyi kötelezettségvállalási kérdésekben, a Humánügyi Iroda az intézményeket és civil szervezeteket érintő ügyekben, a Közigazgatási- és szociális Iroda pedig a lakossági és vállalkozói kapcsolattartásban vesz részt. A végső döntést a Képviselő-testület hozza meg az illetékes bizottságok véleményezése alapján. Szükség esetén külső szakértők, tervezők, közbeszerzési szakértők, pályázati tanácsadók vagy műszaki ellenőrök is bevonhatók.

7.4.3.
Intézményi modell bemutatása

A fejlesztések előkészítése és megvalósítása során a hivatali egységek bevonása a projekt szakmai tartalma szerint történik. A projektcsatorna működtetésében a Városfejlesztési és Üzemeltetési Iroda, az Önkormányzati Iroda, a Pénzügyi Iroda, a Humánügyi Iroda, valamint a Közigazgatási- és szociális Iroda feladatkörük szerint vesznek részt.

8.
Mellékletek

8.1.
Antiszegregációs terv

8.1.1.
Helyzetelemzés és értékelés

Jelen antiszegregációs terv a 2022-es népszámlálási adatok alapján készült. A népszámlálás adatai megerősítik, hogy a 2011-es népszámlálás óta jelentős fejlődés mutatható ki, ugyanis míg az előző népszámlálás adatai alapján Móron Árkipuszta volt szegregátum, illetve Felsődobos településrész szegregációval veszélyeztetett, a jelenlegi adatok alapján a városban nincs szegregátum és szegregációval veszélyeztetett is csak egy van, Árkipuszta.

Az antiszegregációs terv elsődleges feladata a szegregátumok és a veszélyeztetettnek megjelölt területek felzárkóztatásának bemutatása, azonban az önkormányzat döntése alapján jelen terv emellett kiterjed Árkipuszta fejlesztési terve mellett a korábban veszélyeztetettként megjelölt Felsődobos fejlesztési elképzeléseinek bemutatására is. A két terület bemutatását a 6.2.7 fejezet tartalmazza.

54. táblázat - Veszélyeztetett terület adatok

Mutató megnevezése	Település összesen	Árkipuszta
Lakónépesség száma	13518	92
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,1	23,9
Lakónépességen belül 15-64 évesek aránya	65,7	62,0
Lakónépességen belül 65 évesek vagy annál idősebbek aránya	19,2	14,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	14,7	59,6

Mutató megnevezése	Település összesen	Árkipuszta
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,2	0,0
Lakásállomány (db)	5733	34
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	1,0	…
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	25,0	43,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	5,6	31,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	75,0	56,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	29,4	38,7
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	13411	N/A
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	7,9	40,6
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	47,3	62,0
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	2,6	5,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	0,9	N/A[11]
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	1,2	9,7

[11] Adatvédelmi okokból nem közölhető adat

Mutató megnevezése	Település összesen	Árkipuszta
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	5,9	35,5

Forrás: KSH népszámlálási adatok 2022

8.1.2. Antiszegregációs terv

Az alábbiakban ismertetjük a szegregáció mérséklésére, megszűntetésére vonatkozó városi szintű intézkedéseket és célokat. Mór város komplex megközelítést alkalmaz a szegregáció témájának kezeléséhez kapcsolódóan, azaz a lakóhely szerinti szegregáció (szegregátum) mellett azonos módon vizsgálja az egyéb kategóriákat is, így a horizontális antiszegregációs célok jellemzően nem a szegregátumokhoz, hanem egy leszakadással veszélyeztetett csoportok támogatását célozza.

Az antiszegregációs program kidolgozása során felmerülő kérdések megoldására a programjavaslatok a hátrányos helyzetben lévő lakosság felzárkóztatását integrált szemlélettel közelítik meg. A programok egyszerre kezelik a szegregált, vagy szegregált közeli környezetben élők szociális, lakhatási, munkaerő-piaci és nevelési-oktatási integrációját.

A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése

Az előző antiszegregációs terv a 2015-ben kiadott integrált településfejlesztési stratégia részeként került kiadásra. A kiadástól eltelt időszak változásai az időközben kiadott Helyi Esélyegyenlőségi Programokban (2018-2023 és 2023-2028) követhető nyomon az alábbiak szerint.

Változtak a térségi társulási viszonyok, melyhez kapcsolódóan új koncepciók is születtek ebben az időszakban. A 2020 áprilisában a Mór Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulás által elfogadott Szociálpolitikai Koncepció rögzíti, hogy „az önkormányzatok elkötelezettek abban, hogy a meglévő szociális ellátásaik erősítésével, fenntartásával meg kell találni a módját annak, hogy az ellátások minden rászorult részére elérhetők legyenek”. Nem kötelező feladatként vállalta a Móri Többcélú Kistérségi Társulás a hajléktalanok ellátását, illetve 2016-ban a Társulás fenntartásába került a Meseház Óvoda.

Akadályozó tényezőként továbbra is megemlítendő, hogy fennálló probléma a különböző célcsoportokkal kapcsolatos adatok hiánya (pl. nők elleni erőszak, időskorúak foglalkoztatása, romákra vonatkozó adatok), ami nehezíti az intézkedések tervezését is.

A szegregációt ellensúlyozó foglalkoztatási programok közül kiemelkedik a közfoglalkoztatási program, amelyben 2019-ben 16, 2020-ban 8, 2021-ben 7 fő vett részt. Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma 2016-ban 104, 2017-ben 94, 2018-ban 101, 2019-ben 110, 2020-ban 151, 2021-ben 53 fő volt.

A szegregációban érintett célcsoportok közül a hajléktalanokat érintő pozitív változások voltak az időszakban, hogy 2019-ben egy a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel kötött megállapodás

következtében a lakók ellátása javult, illetve 2021-ben a Hajléktalanokért Közalapítvány segítségével megvalósult az átmeneti szálló komplett fűtésrendszerének cseréje.

Fontos változás a felzárkóztatás területén, hogy 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, mely szemlélete már leképeződik a HEP-ben is, így annak a helyi szintű részeként és végrehajtása eszközeként működik.

Releváns megvalósult projektek:

- TOP-4.2.1-15-FE1-2016-00005: a Móri Szociális Alapszolgáltatási Központ fejlesztését célzó projekt keretében kisbusz került beszerzésre, amivel az idősek és a nagycsaládosok szállítása vált lehetővé, míg a kismotor beszerzésnek köszönhetően a gondozók jutnak el gyorsan az ellátottakhoz házi segítségnyújtáskor. A projekt megvalósulásával a szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti szolgáltatások hozzáférhetősége és minőségi feltételei javultak.

- EFOP-1.2.9 -17-2017-00072: a nők a családban és a munkahelyen összeegyeztetését segítő 2021-ben zárult projekt keretében létrejött a Móri Család és KarrierPONT, amely helyi szervezetként működött, és amelynek célja volt, hogy segítse, támogassa, információval és tanfolyamokkal lássa el a város és vonzáskörzetében élő nőket. A támogatásnak köszönhetően számos helyben élő kisgyermeket nevelő nőnek sikerült elhelyezkednie a munkaerőpiacon. A projekt megvalósításának eredményeként javult a családok anyagi helyzete, a kisgyermekes anyák társadalmi presztízse, mentálhigiénés állapota és önbecsülése.

- TOP-1.4.1—15-FE1-2016-00023: a projekt keretében a Nefelejcs Bölcsőde fejlesztésére került sor, aminek keretében férőhelybővítési céllal új csoportszoba, valamint a megnövekedett HH, HHH, SNI száma miatt új torna- és fejlesztőszoba került kialakításra. A Bölcsőde férőhelyszáma 76-ról 100 kisgyermekre növekedett. A tervezett beruházás hozzájárul a kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatéréshez, ezáltal a foglalkoztatás növeléséhez.

- EFOP-1.5.2-16-2017-00013: a Humán közszolgáltatások fejlesztését célzó 2020-ban zárult térségi projekt keretében a járás résztvevő települései közszolgáltatásainak fejlesztésére került sor, melynek eredményei a térség emberi erőforrásának fejlesztése, a térségi munkaerő munkaerő-piaci helyzetének javítása, a humán közszolgáltatások szakember-ellátottságának fejlesztése, a munkába állás segítése, a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a közösség erősítése, a különböző társadalmi és etnikai csoportok közötti távolság mérséklése, a fejlesztéssel érintett terület vidékmegtartó képességének fejlesztése, és a célcsoportok egészségügyi állapotának javítása és megtartása. A projekt keretében valósult meg a lakosság ingyenes COVID-19 szűrése is, 15 fő humán közszolgálati munkatárs tartós munkahelyhez jutott, számos helyi lakossági rendezvény valósult meg, közel 50 résztvevő elhelyezkedett a nyílt munkaerő-piacon. Az eredmények mellett kiemelendő, hogy a projektmegvalósítást nehezítette, hogy a munkaerő-piaci elhelyezkedést támogató képzésekben jelentős volt a lemorzsolódás esélye a célcsoporttagok között, ezért ennek elkerülése érdekében motivációs díjat kellett bevezetni.

Konklúzióként megfogalmazott főbb problémák és tervezett kezelési módok:

- A mélyszegénységben élők problémájának legfőbb oka aluliskolázottságuk, ezért az alapfokú képzettséghez való jutásukat szükséges támogatni;
- A gyerekek helyzetével kapcsolatos probléma a krízishelyzetben lévők, SNI és védelembe vett gyerekek helyzetéhez szükséges kevés eszköz, a meglévő eszközök erősítése szükséges;
- A nők érvényesülési lehetőségeihez kevés az atipikus foglalkoztatási lehetőség és az alternatív gyermekfelügyeletre, ezeken a területeken új alternatívák keresése szükséges;
- Kezelendő helyzet, hogy az idősek között gyakori az egyfős háztartás, mely kezeléséhez tervezett a generációk közötti különbség csökkentése;
- A fogyatékosok helyzetének javításához elsősorban az érintettekre vonatkozó adatok bővítése szükséges és eszközök keresése akadálymentesítés területén.

A felmerült problémák ellenére is jelentős előrelépés történt a szegregációval érintett városrészek tekintetében a város fejlődésének köszönhetően, amely előrelépés tükröződik a 2022-es népszámlálási adatokban.

A szegregáció területi vonatkozásai – a változások értékelése

A 2023-2028-as időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programot (HEP) 2023 júniusában fogadta el a Képviselő-testület. Az ebben megfogalmazott célkitűzések a következők Árkipuszta vonatkozásában:

- Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége:
  - Szociális támogatások erősítése: Szociális Alapszolgáltatási Központ (SZAK) segít a tanácsadásban, közreműködik a támogatások elérésben. Ez minden évben folyamatos. A települési támogatásokkal és köztemetéssel kapcsolatos eljárás szabályairól szóló 22/2021 (V. 14.) ök. rendeletet többször módosította a Képviselő-testület a különböző felmerült egyedi élethelyzeteknek megfelelően. A rendeletben szereplő támogatások közül az eseti jelleggel nyújtott rendkívüli települési támogatás, a meghatározott időszakra nyújtott rendkívüli települési támogatás, tűzifakiadások mérsékléséhez nyújtott települési támogatás, élelmiszercsomag formájában nyújtott települési támogatás.
  - Árkipusztán az alacsony jövedelmű bérlők számára nagyon megterhelő volt a negyedévente számlázott magas összegű szippantási díj fizetése, ezért a közelmúltban az önkormányzat jelentős támogatásával a szolgáltatás díja jelentős mértékben csökkentésre került.
  - A SZAK 2023. nyarán az árkipusztai irodájában a szünet idején heti rendszerességgel játszóházat szervezett az ott élő gyermekeknek. A tanév során felzárkóztató korrepetálást tartanak az árki pusztai gyermekek számára, illetve nyáron pótvizsgára felkészítést. 2023. nyarán a Családsegítő Alapítvány anyagi támogatásával a SZAK munkatársai az árkipusztai gyerekeket elvitték a Cinema City Moziba Székesfehérvárra, ahol a program részeként ebédet is kaptak. Az árki pusztai irodahelyiséget továbbra is használja a SZAK ügyfélfogadás, illetve adományosztás céljára is. Az ott élő lakosság számára egyszerűbb a segítségnyújtáshoz történő hozzáférés az által, hogy a SZAK munkatársai megtalálhatóak a közvetlen

környezetükben, így még utazniuk sem kell Mórra az ügyfeleknek. A SZAK tervezi tanyagondnoki ellátás bevezetését pályázati forrásból a külterületen élők ellátásának biztosítása érdekében. Amennyiben ez megvalósulna, az árkipusztai lakosság számára is elérhető lenne a tanyagondnoki szolgáltatás.

- A gyermekek esélyegyenlősége:
  - Nagyon fontos cél a jelzőrendszer további erősítése abból a célból, hogy a veszélyeztetett és védelembe vett gyerekek száma csökkenjen. Ennek érdekében a jelzőrendszeri tagok közötti kapcsolattartás kiemelt szerepet kap.
  - Szünidei gyermekétkeztetés további biztosítása a nemcsak hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek számára. A Képviselő-testület döntése alapján nemcsak a jogszabály szerinti gyermekek (hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű) jogosultak Móron a szünidei gyermekétkeztetésre, hanem a csak rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők is. Ehhez önkormányzatunk minden évben saját forrást biztosít. Ezenkívül a települési támogatást szabályozó ök. rendeletben mérlegelési szempont a háztartásban élő személyek száma, ezen belül az eltartott gyermek száma.

Az előző antiszegregációs terv óta Mór Városi Önkormányzat két pályázaton keresztül tervezett felzárkóztatási célú projektet Árkipusztára vonatkozóan:

- TOP-5.2.1-15-FE1-2016-00004: a projekt keretében egy komplex fejlesztési program keretében tervezték megérteni az Árkipusztán élők problémáit és kezelni egyéni fejlesztési programokon keresztül társadalmi beilleszkedésük érdekében.

- TOP-4.3.1-15-FE1-2016-00005: a pályázat pozitív támogatói döntésben részesült, azonban a Támogatási Szerződés nem került aláírásra, mivel Mór Városi Önkormányzat a szegregátumban lakók helyzetét kívánta fejleszteni, míg a támogató célja a támogatással érintett szegregátumok felszámolása volt. A projekt tervezett célja volt a leromlott városrész szegregátumának fizikai revitalizációja, az ott élő alacsony státuszú, marginalizált lakosság életkörülményeinek javítása. Specifikus célok:
  - meglévő szociális bérlakások felújítása,
  - a lakosság életminőségének javítása komplex programokkal,
  - az akcióterület lakosságának integrációja.

Jelen stratégia készítése és felülvizsgálata során egy komplex felülvizsgálati folyamat történik, melynek keretében átfogó módon felülvizsgálatra kerülnek a város fejlesztési stratégiai és programdokumentumai, így a felzárkóztatási célú fejlesztések a város egyéb fejlesztési elképzeléseivel egységben, rendszerbe foglaltan kerülnek tervezésre, ami növeli a felzárkóztatási célú intézkedések megvalósulásának esélyeit is, illetve a megvalósuló intézkedések eredményességét, hatását a szegregátumokra vonatkozóan.

Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok

55. táblázat - Horizontális antiszegregációs beavatkozások

Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség és annak tervezett forrása
Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Szociális városrehabilitáció Mór városában (Városközpont AT)	33.000.000 Ft TOP-Plusz 1
Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó humán fejlesztések Móron (Szegregátum AT, Városközpont AT)	10.000.000 Ft TOP-Plusz 3 ESZA+
Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Helyi humán fejlesztések Mór városában	194.000.000 Ft TOP-Plusz 3 ESZA+
Szociális érzékenység, segítség a hátrányos helyzetűeknek	Fogyatékkal élők nappali foglalkoztató épületének kialakítása	221.000.000 Ft TOP Plusz 3 ERFA

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

56. táblázat - Területi fókuszú antiszegregációs beavatkozások

Fejlesztendő terület	Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség és annak tervezett forrása
Felsődobos	Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	Felsődobosra vezető 81118j. közút korszerű-sítése	340.000.000 Ft TOP Plusz 6

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

57. táblázat - A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata

Átfogó beavatkozások	Árkipuszta	Felsődobos
Szociális városrehabilitáció Mór városában (Városközpont AT)	Nem releváns	Nem releváns

Átfogó beavatkozások	Árkipuszta	Felsődobos
Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó humán fejlesztések Móron (Szegregátum AT, Városközpont AT)	Célterület	Célterület
Helyi humán fejlesztések Mór városában	Hátrányos helyzetűeket célzó beavatkozás	Hátrányos helyzetűeket célzó beavatkozás
Fogyatékkal élők nappali foglalkoztató épületének kialakítása	Korlátozottan releváns, Városközpont AT	Korlátozottan releváns, Városközpont AT

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

A beavatkozások ütemezése

58. táblázat - Akciók és beavatkozások ütemezése

Tervezett akciók és beavatkozások	2021. 2. félév	2022. 1. félév	2022. 2. félév	2023. 1. félév	2023. 2. félév	2024. 1. félév	2024. 2. félév	2025. 1. félév	2025. 2. félév	2026. 1. félév	2026 2. félév	2027. 1. félév	2027. 2. félév
Horizontális													
Szociális városrehabilitáció Mór városában (Városközpont AT)													
Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó humán fejlesztések Móron (Szegregátum AT, Városközpont AT)													
Helyi humán fejlesztések Mór városában													
Fogyatékkal élők nappali foglalkoztató épületének kialakítása													
Fejlesztendő területenként													
Felsődobosra vezető 81118j. közút korszerűsítése													

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

Az antiszegregációs terv pénzügyi terve

59. táblázat - Az antiszegregációs terv beavatkozásainak előzetes, becslésen alapuló költségterve

Tervezett akciók és beavatkozások	Becsült költés	Tervezett forrás
Horizontális		
Szociális városrehabilitáció Mór városában (Városközpont AT)	33.000.000 Ft	TOP-Plusz 1
Szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó humán fejlesztések Móron (Szegregátum AT, Városközpont AT)	10.000.000 Ft	TOP-Plusz 3 ESZA+
Helyi humán fejlesztések Mór városában	194.000.000 Ft	TOP-Plusz 3 ESZA+
Fogyatékkal élők nappali foglalkoztató épületének kialakítása	221.000.000 Ft	TOP Plusz 3 ERFA
Fejlesztendő területenként		
Felsődobosra vezető 81118j. közút korszerűsítése	340.000.000 Ft	TOP Plusz 6
Összes költés	1.793.050.000 Ft	N.r.

Forrás: FVS útmutató alapján saját szerkesztés

8.2.
Partnerség

Jelen Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Mór Városi Önkormányzat megbízásából került kidolgozásra, azonban fontos célkitűzés, hogy a stratégia ne kizárólag az önkormányzat elképzeléseit, terveit összegezze, hanem hűen visszatükrözze valamennyi a város életében fontos szerepet betöltő szereplő elképzelését, véleményét.

Ennek érdekében az FVS elkészítése során – az FVS módszertani útmutatásait figyelembe véve - nagy hangsúlyt kívántunk helyezni a széleskörű és folyamatos partnerség biztosítására az érintettekkel.

8.2.1.
Partnerek definiálása

A partnerségi folyamatba az következő szereplők kerülnek bevonásra:

- a város lakossága;
- önkormányzati és egyéb, a városban működő közintézmények;
- önkormányzati tulajdonú cégek;
- a város működtetésében részt vállaló, nem önkormányzati tulajdonú cégek;
- helyi vállalkozások és azok érdekvédelmi ill. szakmai csoportjai;
- civil, nonprofit szervezetek, egyházak;
- vármegyei önkormányzat.

A fenti szereplők igen eltérő szereppel bírnak a stratégia alkotás szempontjából, ezért bevonásuk is eltérő eszközökkel lehetséges.

A stratégia kidolgozása és végrehajtása szempontjából közvetlen szereplőként a Polgármesteri Hivatal, annak egyes szervezeti egységei, valamint a város Képviselő-testülete tekinthető. A közvetett partneri bevonás elsősorban a Polgármesteri Hivatal feladata.

A széleskörű partnerségi folyamat lebonyolítása során az alábbi eszközök, fórumok állnak rendelkezésre:

- Mór Város honlapja: dokumentumok nyilvánossá tétele, online felmérések promótálása.
- Mór Városi Önkormányzat által működtetett közösségi média felületek: általános tájékoztatás, online felmérések promótálása.
- Mór Városi Televízió: általános tájékoztatás.
- Állandó és eseti bizottságok: szakmai kérdések, témák megvitatása az abban érdekelt szereplők bevonásával.
- Vármegyei szintű partnerség: folyamatos kapcsolattartás a vármegyei stratégiákkal, fejlesztési elképzelésekkel történő összhang megteremtése érdekében.

Mór fejlesztési szükségletei, irányai a korábban jóváhagyott stratégiai dokumentumokba, fejlesztési koncepciókban meghatározásra kerültek. Tekintve, hogy a város elkötelezett az ezekben lefektetett célkitűzések következetes megvalósításában, jelen FVS jelentős mértékben épít ezekre, a fő stratégiai, fejlesztési irányokat megerősíti és tovább viszi. Ennek ellenére

fontos, hogy ezen stratégiai irányokat és célokat a város partnerségi folyamat keretében megerősítse, az aktualitásokat felmérje és becsatornázza.

Fontos továbbá, hogy Mór Városi Önkormányzat az FVS-re, mint településfejlesztési folyamatra is tekint, ezáltal a jelen fázisban elkészülő aktuális stratégiát a mindenkori igények és külső környezeti hatások, az újabb adatok, információk (pl. népszámlálás) birtokában folyamatosan aktualizálni kívánja. A partnerségi folyamatok eszerint elválaszthatóak a jelenlegi előkészítési fázis, majd a későbbi megvalósítási fázisra vonatkozóan.

8.2.2.
Partnerségi akciók ütemezése a tervezési és végrehajtási folyamatban

60. táblázat - Partnerségi akciók ütemezése a tervezési és végrehajtási folyamatban

Partnerségi akció	Tervezett ütemezés
Lakossági igényfelmérés	2022. II.-III. negyedév
Önkormányzati szervezetek fejlesztési igényfelmérése	2022. II-III. negyedév
Önkormányzati szervezetek digitális helyzetének, fejlesztési igényeinek felmérése	2022. IV. negyedév
Közgyűlés (Képviselő-testület) tájékoztatása	Folyamatosan
Vármegyei önkormányzattal történő egyeztetés	Folyamatosan
Az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	2024. II. negyedév
FVS és TVP első változatának nyilvános egyeztetése	2024. -I-II. negyedév
FVS aktualizált változatának nyilvános egyeztetése	szükség szerint
Lakossági, vállalati igény és elégedettségi felmérések	Évenként egy-egy alkalommal
Megvalósuló fejlesztésekkel kapcsolatos tájékoztatás, igényfelmérés	Fejlesztések megvalósításának ütemezése szerint

Forrás: saját szerkesztés

8.2.3.
Partnerségi akciók és azok tartalma

Az előkészítési fázis partnerségi folyamatai:

Az előkészítési fázis során a partnerségi folyamatok elsősorban a lakossági igények, szokások és egyéb jellemzők felmérésére koncentráltak. Ennek során az FVS módszertani útmutató 8.2.1. Lakossági kérdőív minta fejezetében részletezett kérdőív minta segítségével került sor online felmérésre 2022.05.14 és 06.16. között, melyben összesen 250 fő helyi lakos vett részt. A felmérés eredményei, mind a Megalapozó munkarész, mind a Stratégiai munkarész vonatkozásában beépítésre kerültek.

A lakossági felmérés mellett 2022. júniusban, illetve 2022. novemberben két körben került sor az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények általános és digitalizációval kapcsolatos helyzetére és fejlesztési igényeire vonatkozó felmérésre, melynek eredményei szintén fontos input-ként szolgáltak a tervezett fejlesztések definiálásához, valamint a digitális átállás menetrend összeállításához.

Az FVS tervezési, előkészítési fázisában a város Képviselő-testülete folyamatosan bevonásra került, a tervezési dokumentumokról tájékoztatást kaptak, azt a benyújtást megelőzően határozatban fogadják el.

A vármegyei önkormányzattal szintén folyamatos kapcsolattartás mellett zajlott az együttműködés a tervezési fázisban. A vármegyei önkormányzat a részére megküldött munkaanyagokat véleményezte, a vármegyei stratégiákhoz való kapcsolódást, az azokkal történő összhangot vizsgálta.

8.2.4.
Lakossági felmérés

Az FVS előkészítési fázisában lefolytatott lakossági felmérésre vonatkozó paraméterek:

- Kérdéslista: az FVS módszertani útmutató 8.2.1. Lakossági kérdőív minta fejezetében részletezett kérdőív minta
- Felmérés lefolytatásának dátuma: 2022.05.14-06.16.
- Felmérés módja: www.mor.hu oldalon és Mór Városi Önkormányzat Facebook oldalán közzétett, online kitölthető Microsoft Forms űrlap
- Beérkezett válaszok száma: 250 db.
- Válaszok feldolgozásának módja: válaszokat összesítő nyers adattábla elemzése Microsoft Power BI szoftver segítségével, elemzési eredmények közvetlen beépítése az FVS Megalapozó munkarész vonatkozó tematikus alfejezeteibe.

8.2.5.
Lakossági elégedettségmérés

- Kérdéslista: az FVS indikátor segédlet excel táblázat
- Felmérés lefolytatásának dátuma: 2024.05.14.-05.28.
- Felmérés módja: www.mor.hu oldalon és Mór Városi Önkormányzat Facebook oldalán közzétett, online kitölthető Microsoft Forms űrlap
- Beérkezett válaszok száma: 112 db.
- Válaszok feldolgozásának módja: válaszokat összesítő nyers adattábla elemzése a beképletezett excel táblázat segítségével, elemzési eredmények közvetlen beépítése az FVS Megalapozó munkarész vonatkozó tematikus alfejezeteibe.

8.2.6.
Intézményi / szervezeti felmérés

Az FVS előkészítési fázisában lefolytatott intézményi felmérésre vonatkozó paraméterek:

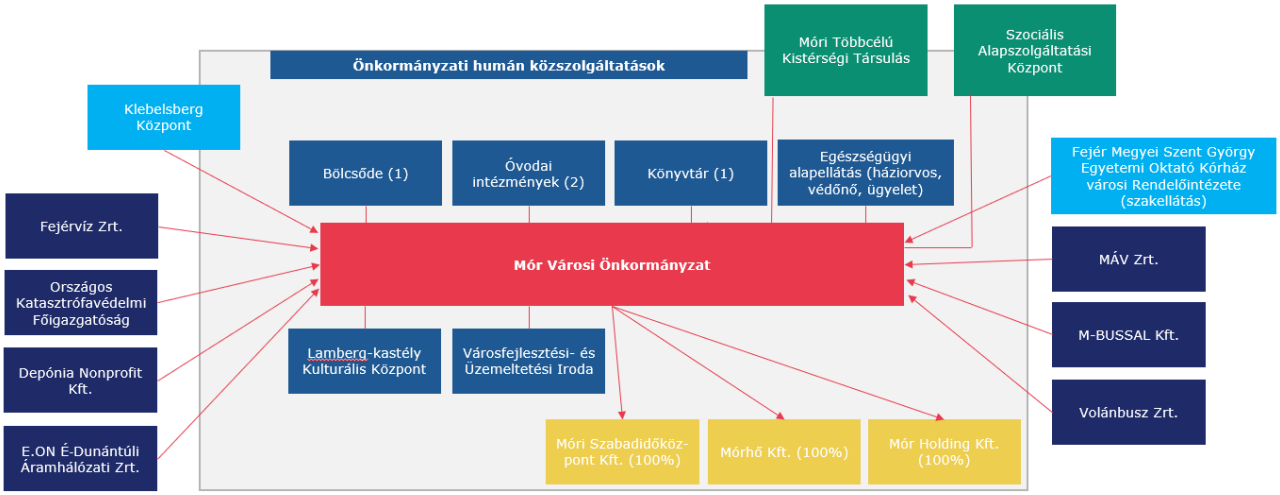
- Kérdéslista: az FVS módszertani útmutató 8.2.2. Intézményi / szervezeti kérdőív minta I. Általános fejlesztési szükségleteket felmérő kérdéscsoport keretében szereplő kérdések, valamint a II. Digitális átállás menetrend helyzetértékelő részét támogató kérdéscsoport.
- Felmérés lefolytatásának dátuma: 2022.05. és 2022.11.
- Felmérés módja: önkormányzati szervezetek részére elektronikusan megküldött űrlap kitöltése.
- Felmérésbe bevont szervezetek:
  - Hajléktalanok Átmeneti Szállása
  - Lamberg-kastély Művelődési Központ, Könyvtár és Muzeális Kiállítóhely
  - Meseház Óvoda-Bölcsőde
  - MÓR-HOLDING Kft.
  - MÓRHŐ Kft.
  - Móri Napsugár Óvoda
  - Móri Pitypang Óvoda
  - Móri Szabadidőközpont Kft.
  - Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállása
  - Móri Városi Önkormányzat Ellátó Központ
  - Mór Városi Televízió Nonprofit Kft.
  - Nefelejcs Bölcsőde
  - Szociális Alapszolgáltatási Központ

8.3.
Finanszírozási tervtábla beavatkozásonként

Mór_FVS_Finanszírozási terv melléklet_ver1

8.4.
Működési térkép

24. ábra - Mór Város működési térképe

Forrás: saját szerkesztés

8.5.
Önértékelési eszköz

61. táblázat - Önértékelési eszköz

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
1. A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan 1.1. Partnerek definiálása 1.2. Partnerségi akciók és azok tartalma 1.3. Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban	A stratégiaalkotás során a stratégiát részvételi tervezéssel készítette el és ezt dokumentálta	Bemutatásra került-e az FVS-ben: ▪ hogyan vonták be a helyi szereplőket (beleértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) a fejlesztési igények és potenciál azonosításába, ▪ az érdekeltek hogyan járultak hozzá a stratégia elkészítéséhez (pl. Közösségi találkozók, workshopok, részvételi tervezés, felmérések, együttdöntési és együtttervezési folyamatok stb.) ▪ bemutatásra kerültek a különféle szervezeti egységek, ügynökségek és érdekelt felek, akik részt vesznek a stratégia kialakításában és végrehajtásában	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 8.2 Partnerség fejezete és alfejezetei

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
		▪ bemutatásra került, hogyan vonták be a releváns szereplőket (ideértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) a stratégia döntéseibe, a nyomonkövetési és értékelési folyamatokba.	
2. Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés			
2.1. Helyzetfeltárás	A terület fejlesztési igényei és lehetőségei jól körülhatároltak és bemutatottak az öt dimenzió mentén. A helyzetfeltárást megfelelő és naprakész adatok támasztják alá az adatforrások bemutatásával.		Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés című dokumentum 2. Helyzetfeltárás és helyzetértékelés fejezete
2.2. Területi lehatárolás A várostérség lehatárolása, bemutatása	A várostérség lehatárolása szerepel, és felülvizsgálata megtörtént és alátámasztott.		Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés című dokumentum 3. Területi lehatárolás fejezete
2.3. Helyzetértékelés, szintézis (prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város, kiszolgáló város)	a helyzetértékelés az öt tervezési dimenzió mentén elkészült	A helyi trendeket és jelenségeket a széles társadalmi, gazdasági és környezeti átalakulások összefüggésében tárgyalják az öt dimenzió mentén.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés című dokumentum 4. Helyzetértékelés, szintézis fejezete

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
		A stratégia integrált megközelítésben tárgyalja a terület fejlesztési igényeinek és potenciáljának kezelését.	
2.4. A város irányítási és működési modellje 2.4.1. Irányítási modell 2.4.2. Működési modell 2.4.3. Várostérségi koordináció		Bemutatásra kerül a stratégia irányítása menedzsment és politikai szinten. Bemutatásra kerülnek a mechanizmusok a stratégia politikai szintű támogatásának biztosítására. Bemutatásra kerül a stratégia irányításáért felelős illetékes helyi hatóság (LA) vagy testület.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés című dokumentum 5. A város irányítási és működési modellje fejezete és alfejezetei
2.5. Kockázatok és lehetőségek értékelése (prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város, kiszolgáló város)		A kockázatok és lehetőségek értékelése széleskörű, alkalmas a forgatókönyvek megalapozására.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés című dokumentum 6. Kockázatok és lehetőségek értékelése fejezete
3. Stratégiai munkarész			
3.1. Forgatókönyv elemzés	adatokkal alátámasztott, prognózisokra épülő forgatókönyv elemzés készült, azonosított kockázatokra reflektál	elkészült a standard és adaptív forgatókönyv is trendekre épülő prognózissal. A kívánt jövőbeli forgatókönyv elképzelése a helyi közösség számára mérhető valós eredmények formájában fogalmazódik meg.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 2. Forgatókönyv elemzés fejezete

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
3.2. Jövőkép		A stratégiai jövőkép, reflektál a forgatókönyv elemzésre, világosan meghatározott és reálisan elérhető. Logikusan következnek az állításai a forgatókönyvelemzésből, és összhangban vannak a területi fókusszal.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 3.1 Jövőkép fejezete
3.3. A stratégia célrendszere		A stratégiai jövőkép, a célkitűzések és intézkedések világosan meghatározottak és elérhetőek. Logikusan következnek a helyzetértékelés és forgatókönyvelemzés alapján (az igények és a célok közötti megfelelés), és összhangban vannak a területi fókusszal.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 3.2 A stratégia célrendszere fejezete
3.4. A reziliens város a stratégiai célrendszerben 3.4.1. Prosperáló város 3.4.2. Zöldülő város 3.4.3. Digitális város 3.4.4. Megtartó város 3.4.5. Kiszolgáló város	A stratégiai fejezet a városi rezilienciára épül és az 5 tervezési dimenzió mentén kidolgozott, a célok megfelelően alátámasztottak, indokoltak.	A stratégia integrált megközelítésben mutatja be a terület fejlesztési igényeit és potenciálját az öt tervezési dimenzió mentén, külön fejezetben tárgyalva a város rezilienciáját az abszorpciós, adaptációs és transzformatív képességei tekintetében.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 3.3 A reziliens város a stratégiai célrendszerben fejezete és alfejezetei
3.5. A stratégia összhangja más stratégiákkal		A stratégia összhangban áll az európai, hazai és vármegyei, térségi, városi releváns stratégiák általános célkitűzéseivel.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 3.4 A stratégia összhangja más stratégiákkal fejezete

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
		A stratégia leírja a kapcsolatokat (és szinergiákat) bármely más nemzeti, regionális vagy helyi politikával, amely releváns a stratégia szempontjából.	
4. Monitoring, kontrolling, indikátorok	Az FVS monitoring rendszere, ezen belül az indikátorok mérési módszertana kidolgozott mind a tervezés, mind a végrehajtásra vonatkozóan, stratégiai célokhoz bázis és célértékkel ellátott indikátort rendelt a város a reziliencia és az öt tervezési dimenzió alátámasztására. A TVP indikátorvállalásai a forrásokkal arányban vannak.		Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 4. Monitoring, kontrolling, indikátorok fejezete A fejezet keretében definiált indikátorok bázis és célértékeinek pontos meghatározása a stratégia megvalósításának következő szakaszában kerül tervezetten elvégzésre.
4.1. FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során		Bemutatásra kerül, ▪ hogyan biztosítják a releváns szereplők (ideértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) bevonását a nyomon követési és értékelési folyamatokba; ▪ A monitoring rendszer kialakítását a stratégia tárgyalja. Tartalmaz a stratégiai célrendszerhez illeszkedő kimeneti és/ vagy eredmény indikátort, (számszerűsített alap- és célértékekkel), az időszerű adatok megszerzésének	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 4.1 FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során fejezete

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
		és elemzésének stratégiáját, valamint a tevékenységek nyomon követéséért felelős osztály / egység azonosítását.	
4.2. Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana		Szerepelnek az FVS szintű indikátorok (számszerűsített alap- és célértékekkel), az időszerű adatok megszerzésének és elemzésének stratégiájával, valamint a tevékenységek nyomon követéséért felelős osztály / egység azonosításával.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 4.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana fejezete A fejezet keretében definiált indikátorok bázis és célértékeinek pontos meghatározása a stratégia megvalósításának következő szakaszában kerül tervezetten elvégzésre.
4.3. A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana		A nyomonkövetési rendszer bemutatása megtörténik a stratégiában, bemutatásra kerülnek az intézkedések, amelyek biztosítják, hogy a nyomon követési eredmények bekerüljenek a döntéshozatali folyamatba, a nyomonkövetési információk rendszeresen előállításra kerüljenek, és elérhetővé váljanak az érdekeltek és a nyilvánosság számára. Az értékelési gyakorlatokat a teljes stratégiára megtervezik és megfelelően leírják.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 4.3 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana fejezete

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
5. Az irányítási és működési modell	A városi irányítási és működési modell a módszertani hangsúlyoknak megfelelően bemutatott, az FVS a fenntartható városüzemeltetés kérdéseivel is megfelelően foglalkozik.		Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 5. Az irányítási és működési modell fejezete
5.1. A városirányítási modell indokolt módosításai 5.1.1. Az átfogó városirányítási rendszer változásai 5.1.2. A térségi koordináció mechanizmusainak változásai		A stratégia irányítása biztosított menedzsment és politikai szinten, és ez bemutatásra kerül a stratégiában.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 5.1. A városirányítási modell indokolt módosításai fejezete és alfejezetei
5.1.3. Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában		Az érintett érdekelt felek bevonásának folyamatait és mechanizmusait a végrehajtási, nyomon követési és értékelési szakaszokba bemutatják. Szükség esetén intézkedéseket terveznek a helyi partnerek kapacitásának kiépítésére, hogy feladataikat a végrehajtási szakaszban teljesítsék.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 5.1.3. Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában fejezete
5.2. A városi működési modellt érintő tervezett változtatások		Az egyes cselekvések végrehajtásával kapcsolatos felelősségek és feladatok egyértelműen meg vannak határozva. Az érintettek közötti koordinációt biztosító folyamatokat és mechanizmusokat bemutatják.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 5.2. A városi működési modellt érintő tervezett változtatások fejezete

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
		Az érintett helyi hatóság vagy testület rendelkezik a stratégia végrehajtásához szükséges erőforrásokkal és készségekkel. Ha nem, akkor bemutatják az intézkedéseket a kapacitás növelésére. Bemutatásra kerül, miként tervezik a különféle szervezeti egységek, érdekelt felek hozzájárulását az integrált megközelítés fokozása érdekében a stratégia kialakításában és végrehajtásában.	
6. Cselekvési terv	A cselekvési terv kijelöli a stratégiai egyedi projekteket, az akcióterületi projekteket és a hálózatos, vonalas beavatkozásokat. Az akcióterületek, főbb beruházások azonosításra kerültek, azok megfelelően reagálnak a helyzetelemzésben feltárt városi problémákra.	Bemutatásra kerül a részletes cselekvési terv, amely bemutatja, hogyan válnak a célkitűzések beavatkozásokká.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 6. Cselekvési terv fejezete
6.1. Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése		Intézkedések és beavatkozások rendszerezése megtörtént.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 6.1. Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése fejezete
6.2. Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása		Az akcióterületek bemutatása indoklással ellátva megtörtént.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 6.2. Az

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
			akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása fejezete
6.3. Városi szintű beavatkozási területek részletezése 6.3.1. Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások 6.3.2. Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások 6.3.3. Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)		Az ágazatok közötti integrációt figyelembe veszik a stratégia intézkedéscsomagjában, és meghatározzák a különböző cselekvések egymást kiegészítő jellegét. A cselekvési terv tartalmazza a városi szintű egyedi beavatkozásokat, hálózatos és akcióterületi fejlesztési javaslatokat is.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 6.3. Városi szintű beavatkozási területek részletezése fejezete és alfejezetei
6.4. Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése 6.4.1. Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek 6.4.2. Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)	A stratégia figyelembe veszi a térségi kapcsolatokat, a fejlesztéseket a közvetlen és tágabb vonzáskörzet figyelembevételével tervezte meg.	A fejlesztési igények és lehetőségek egyértelműen össze vannak hangolva a megfelelő területi léptékkel és területi kontextussal. A célterület(ek) be van(nak) építve a nagyobb területi kontextusba, és a stratégia figyelembe veszi a város-vidék kapcsolatokat, valamint a szomszédságok és a városi területek kölcsönös függőségét. A cselekvési terv tartalmazza a várostérségi szintű egyedi beavatkozásokat és hálózatos fejlesztési javaslatokat is.	A fejezet Mór Város esetében nem releváns, várostérségi szintű beavatkozásokat a város nem tervez.

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
6.5. Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések) 6.5.1. Zöld átállás menetrend 6.5.2. Digitális átállás menetrend	A cselekvési tervben a város zöld és digitális átállását szolgáló menetrendek elkészültek.	A cselekvési tervben a város zöld és digitális átállását szolgáló menetrendek a módszertani ajánlásnak megfelelően elkészültek.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 6.5. Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések) fejezete és alfejezetei
7. Finanszírozási terv	Az FVS üzleti modellre épülő tervezést valósít meg, mely figyelembe veszi a különböző forrásbevonási lehetőségeket a TOP Plusz forrásain túlnyúlóan is (más OP-k, hazai forrás, pénzügyi eszközök, magántőke bevonás stb.), valamint a beavatkozások megtérülő és nem megtérülő jellegét is.	A finanszírozási terv előzetes üzleti modellre épül, számbaveszi az elérhető forrásokat és bemutatja az üzemeltetési modellt is.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 7. Finanszírozási terv fejezete
7.1. Elérhető és bevonható források számbavétele		A stratégia konkrét részleteket tartalmaz az ESB alapokon túlmenően is az elérhető más finanszírozási források elosztásának módjáról és helyéről.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 7.1. Elérhető és bevonható források számbavétele fejezete
7.2. Az üzleti modell bemutatása		A különböző finanszírozási források (európai, nemzeti, regionális és helyi, beleértve a pénzügyi eszközöket) közötti szinergiákat a stratégia bemutatja.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 7.2. Az üzleti modell bemutatása fejezete

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
		Elősegítik a magánbefektetők és a harmadik szektor bevonását a stratégia finanszírozásába. Figyelembe veszik a pénzügyi eszközöket és az innovatív finanszírozási megközelítéseket, például a zöld városi kötvények vagy a társadalmi hatású kötvények alkalmazása révén.	
7.3. Fenntartható üzemeltetés		A finanszírozási fejezet kitér az üzemeltetési modellre és annak finanszírozási forrásaira.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 7.3. Fenntartható üzemeltetés fejezete
7.4. Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése		A stratégia bemutatja a projektcsatorna modelljét.	Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 7.4. Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése fejezete
8. Mellékletek			
8.1. Antiszegregációs Terv			Elkészült, lásd Mór Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Stratégiai munkarész című dokumentum 8.1. Antiszegregációs Terv fejezete

Forrás: saját szerkesztés